

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande och sättande i kraft av avtalet om investeringsskydd mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Singapore, å andra sidan

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att riksdagen godkänner det i oktober 2018 undertecknade avtalet om investeringsskydd mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Singapore, å andra sidan, och att riksdagen antar en lag om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen.

Avtalet om investeringsskydd är till sin karaktär ett blandavtal vars bestämmelser omfattas dels av medlemsstaternas, dels av Europeiska unionens behörighet. Avtalet om investeringsskydd förhandlades fram parallellt med frihandelsavtalet mellan EU och Singapore och de utgör tillsammans en institutionell helhet.

Syftet med avtalet är att öka investeringarna mellan EU och Singapore. Avtalet kommer att medföra fördelar för finländska och europeiska investerare genom att det säkerställer ett starkt skydd för investeringar i Singapore. Avtalet begränsar inte parternas rätt att reglera och eftersträva legitima allmänpolitiska mål.

Avtalet träder i kraft den första dagen i den andra månad som följer på den dag då parterna till varandra skriftligen anmäler att de har slutfört alla sina respektive tillämpliga rättsliga förfaranden för avtalets ikraftträdande, om inte parterna kommer överens om något annat. I propositionen ingår ett förslag till lag om sättande i kraft av avtalet. Lagen avses träda i kraft samtidigt som avtalet träder i kraft, vid en tidpunkt som föreskrivs genom förordning av statsrådet.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning.....	3
1.1 Bakgrund.....	3
1.2 Beredning.....	3
2 Avtalets syfte	5
3 De viktigaste förslagen	5
4 Propositionens konsekvenser	5
5 Remissvar	6
6 Bestämmelserna i fördraget och deras förhållande till lagstiftningen i Finland	6
7 Ikraftträdande.....	17
8 Bifall av Ålands lagting	17
9 Genomförande och uppföljning	17
10 Behovet av riksdagens samtycke samt behandlingsordning	18
10.1 Behovet av riksdagens samtycke	18
10.2 Behandlingsordning	19
LAGFÖRSLAG	20
Lag om avtalet om investeringsskydd mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Singapore, å andra sidan.....	20
FÖRDRAGSTEXT	21

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Singapore är en viktig partner för Europeiska unionen (nedan EU) i Sydostasien. I flera internationella frågor har EU och Singapore en gemensam syn, och, liksom EU, stöder Singapore i princip ett regelbaserat internationellt system och frihandel. Därför ansågs det att det är möjligt att få till stånd ett modernt handels- och investeringsavtal med Singapore. Eftersom Singapore, ett av länderna i Sydostasiatiska nationers förbund Asean, är EU:s största handelspartner och även globalt sett den 14:e största, beslutade man att föra bilaterala förhandlingar med Singapore i en situation där förhandlingarna med hela Asean inte framskred. Under de senaste åren har den sammanlagda årliga volymen av handeln med varor och tjänster mellan EU-länderna och Singapore uppgått till cirka 100 miljarder euro, och handeln visar ett överskott för EU. Enligt den senaste statistiken från 2018 uppgick direktinvesteringarna mellan EU och Singapore till cirka 300 miljarder euro. Man ville vidareutveckla det ömsesidiga investeringsklimatet och af-färsmiljön genom Europeiska unionens avtal om investeringsskydd och på så sätt också få de EU-länder som inte sedan tidigare haft något bilateralt avtal om investeringsskydd med Singapore att omfattas av investeringsskyddet. Också för Finland är Singapore ett kommersiellt betydande export- och transitland. I landet finns det cirka 70 aktiva finländska företag som dessutom använder landet som språngbräda till andra delar av Asien. Finland fryste förhandlingarna om en bilateral överenskommelse om främjande och skydd av investeringar efter att Lissabon-fördraget trädde i kraft i december 2009. År 2020 uppgick Finlands export till Singapore till 200 miljoner euro och importen därifrån till 114 miljoner euro.

1.2 Beredning

Beredningen av avtalet

Den 23 april 2017 bemyndigade rådet kommissionen att inleda förhandlingar om ett frihandelsavtal med medlemsstaterna i Asean. Eftersom förhandlingarna med hela Asean inte framskred enades man om att avbryta förhandlingarna i mars 2009. Den 22 december 2009 enades rådet om principen att inleda bilaterala förhandlingar med de enskilda medlemsländerna i nationernas förbund och bemyndigade samma dag kommissionen att inleda bilaterala förhandlingar om ett övergripande frihandelsavtal med Singapore. Efter de förhandlingar som inleddes med Singapore i mars 2010 har man av länderna i Asean också inlett bilaterala förhandlingar om frihandelsavtal med Malaysia (2010), Vietnam (2012), Thailand (2013), Filippinerna (2015) och Indonesien (2016).

Den 12 september 2011 kompletterade rådet förhandlingsdirektiven för de pågående avtalsförhandlingarna med Singapore och bemyndigade kommissionen att utvidga förhandlingarna så att de även omfattar investeringsskydd, vilket baserade sig på den nya befogenhet som har övergått på unionen genom Lissabonfördraget. Målet var att öka rättssäkerheten och skapa nya möjligheter för att främja handeln och investeringarna mellan EU och Singapore.

Förhandlingarna om ett frihandelsavtal mellan EU och Singapore avslutades i oktober 2014. Europeiska kommissionen hade förhandlat fram avtalet så att det omfattas av unionens exklusiva befogenhet. Eftersom befogenhetsfrågan i fråga om investeringsskyddet inte var juridiskt

klar bad kommissionen EU-domstolen om ett yttrande i ärendet i juli 2015. Enligt yttrandet (2/15) från maj 2017 omfattas frihandelsavtalet mellan EU och Singapore av unionens exklusiva befogenhet med undantag för de bestämmelser om investeringsskydd som omfattas av delad befogenhet till den del de hänför sig till andra utländska investeringar än direktinvesteringar mellan unionen och Republiken Singapore samt bestämmelserna om tvistlösning mellan investerare och stater och ovannämnda underordnade institutionella bestämmelser.

På basis av domstolens yttrande beslutades det att avtalet delas upp i två fristående avtal: ett frihandelsavtal som omfattas av unionens befogenhet och ett avtal om investeringsskydd som omfattas av delad befogenhet. EU och Singapore undertecknade dessa avtal den 19 oktober 2018. Frihandelsavtalet trädde i kraft i november 2019.

Samma dag den 19 oktober 2018 undertecknades också avtalet om partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Singapore, å andra sidan, som omfattas av den delade befogenheten. En separat regeringsproposition (RP 98/2021 rd) om godkännande och sättande i kraft av detta avtal har lämnats till riksdagen och riksdagen har redan lämnat sitt svar (RSv 140/2021 rd) på propositionen.

Frihandelsavtalet, avtalet om investeringsskydd och partnerskaps- och samarbetsavtalet ska tillsammans utgöra en rättslig grund för förbindelserna mellan EU och Singapore.

Den nationella beredningen

Utrikesministeriet har berett ingåendet av frihandelsavtalet och ett separat avtal om investeringsskydd i samarbete med andra sektorministerier i sektionen för handelspolitiska frågor. Statsrådet understödde inledandet av förhandlingar om ett bilateralt frihandelsavtal med Singapore och utvidgningen av dem till att omfatta investeringsskydd.

Statsrådet lämnade riksdagen en redogörelse för det ursprungliga bemyndigandet att förhandla fram ett frihandelsavtal med länderna i Asean med en E-skrivelse (E 158/2006 rd). En utredning om att arkitekturen för förhandling för bilaterala avtal ändrats lämnades till riksdagen med en kompletterande E-skrivelse EK den 12 april 2010. Sedermera har riksdagens ståndpunkt i fråga om förhandlingarna inhämtats med en U-skrivelse (U 42/2010 rd), varefter riksdagen har lämnats utredningar om förhandlingarnas förlopp med kompletterande U-skrivelser (kompletterande U-skrivelse den 3 mars 2011, UJ 53/2014 rd och UJ 32/2017 rd). En utredning om att utvidga förhandlingarna till att också omfatta investeringsskydd lämnades med en kompletterande U-skrivelse den 12 juli 2011.

Riksdagen informerades om EU-domstolens yttrande (2/15) om avtalet med Singapore med en E-skrivelse (E 52/2017 rd). Till följd av yttrandet lämnades till riksdagen också en utredning med en E-skrivelse (E 71/2017 rd) om kommissionens förslag till fördelning av handelsavtal på grundval av befogenhet för handelsavtal som ingås som unionsavtal och blandade avtal om investeringsskydd och tvistlösningen i investeringstvister.

Utrikesministeriet bad om yttranden om undertecknandet av avtalet om investeringsskydd sommaren 2018. Svar på begäran om yttrande lämnades in från de behöriga ministerierna, Finlands näringsliv rf och Ålands landskapsregering. Republikens president beviljade den 21 september 2018 fullmakt att underteckna avtalet om investeringsskydd som ingås som ett blandat avtal.

Regeringens proposition har beretts vid utrikesministeriet. Propositionen har sänts på remiss till kommunikationsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, justitieministeriet, försvarsministeriet, inrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, statsrådets kansli, miljöministeriet samt till Ålands landskapsregering.

Beredningsunderlaget till propositionen finns i den offentliga tjänsten på adressen <https://valtioneuvosto.fi/sv/projekt> med identifieringskoden UM010:00/2021.

2 Avtalets syfte

Syftet med avtalet om investeringsskydd är att öka den ekonomiska aktiviteten mellan EU och Singapore genom att stärka investeringsklimatet mellan parterna. Avtalet kommer att säkerställa ett skydd för investeringar och det innehåller bland annat standarder för behandling av investerare och investeringar samt bestämmelser om expropriation.

Samtidigt slår avtalet vakt om att parternas rätt att lagstifta och eftersträva legitima allmänpolitiska mål såsom skyddet för folkhälsan, säkerheten och miljön. Rätten att reglera har skrivits in i de egentliga operativa avtalsbestämmelserna. Reglering får dock inte omintetgöra avtalsförpliktelse om rättvis och skälig behandling, nationell behandling eller behandling som mest gynnsam nation. Dessutom har bland annat definitionen av expropriation preciserats för att undvika tolkningsbarhet.

Twistlösningens oberoende, sakkunnighet och öppenhet har utvecklats. I avtalet inrättas ett reviderat investeringsdomstolssystem som omfattar ett överklagandeförfarande. Medlemmarna i den domstol som inrättas genom avtalet ska vara personer som uppfyller de nödvändiga villkoren för utövandet av domarämbeten. För dem fastställs dessutom noggranna etiska regler som gäller bland annat oberoende i förhållande till någon regering eller andra intressekonflikter.

Parterna förbinder sig också att eftersträva att inrätta en multilateral investeringsdomstol med andra berörda handelspartner.

3 De viktigaste förslagen

Det föreslås i propositionen att riksdagen godkänner avtalet om investeringsskydd mellan EU och dess medlemsstater, å ena sidan, och Singapore, å andra sidan. Propositionen innehåller också ett förslag till så kallad blankettlag, genom vilken de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen sätts i kraft.

4 Propositionens konsekvenser

Avtalet om investeringsskydd medför rättslig säkerhet och förutsägbarhet som är tänkt att hjälpa EU och Singapore att locka och behålla investeringar som ska ligga till grund för deras ekonomier. Avtalet om investeringsskydd bildar en helhet tillsammans med frihandelsavtalet och avtalet om partnerskap och samarbete som samtidigt undertecknas av parterna. Dessa tre avtal stöder genom sina bestämmelser en ökad handel mellan EU och Singapore, stärkandet av handelsvillkoren och det multilaterala handelssystemet samt samarbetet om bland annat god förvaltning, beskattning och finansiell tillsyn. När avtalet träder i kraft bedöms det således ha en gynnsam effekt, om än inte direkt, på Finlands ekonomi och de finländska företagens verksamhet. Avtalet har inga direkta konsekvenser för statsfinanserna.

Avtalet påverkar inte myndigheternas verksamhet direkt. Genom avtalet inrättas en tribunal i första instans och en överprövningstribunal. De personalresurser som krävs för uppföljnings- och påverkansarbetet i tribunalerna bör säkerställas. Avtalet har dock inga nämnvärda konsekvenser för myndigheternas verksamhet eller för personalresurserna i Finland.

5 Remissvar

Inrikesministeriet, miljöministeriet, social- och hälsovårdsministeriet och arbets- och näringsministeriet, som lämnade utlåtanden, hade inget särskilt att anmärka på regeringens proposition.

6 Bestämmelserna i fördraget och deras förhållande till lagstiftningen i Finland

Avtalet

KAPITEL ETT

SYFTE OCH ALLMÄNNA DEFINITIONER

Artikel 1.1. *Syfte* I artikeln fastställs avtalets syfte att stärka investeringsklimatet mellan parterna.

Artikel 1.2. *Definitioner* I artikeln definieras bland annat omfattade investerare och omfattade investeringar.

KAPITEL TVÅ

INVESTERINGSSKYDD

Artikel 2.1. *Tillämpningsområdet* I artikeln fastställs tillämpningsområdet för avtalets investeringsskydd. Skyddet ska gälla för omfattade investerare och omfattade investeringar som gjorts i enlighet med tillämplig lagstiftning, oavsett om investeringarna gjorts före eller efter ikraftträdandet av detta avtal. Nationell behandling tillämpas inte på subventioner eller bidrag som en part ger, inbegripet statsstödda lån, garantier och försäkringar. Nationell behandling tillämpas inte heller på statens upphandling av varor och tjänster, audiovisuella tjänster eller verksamhet som bedrivs i samband med myndighetsutövning inom parternas respektive territorium.

Artikel 2.2. *Investeringar och regleringsåtgärder* Det föreskrivs i artikeln att parterna vad gäller tillämpningen av kapitlet bekräftar sin rätt att reglera inom sina egna territorier i syfte att uppnå legitima politiska mål, till exempel skydd av folkhälsa, säkerhet, miljö, allmän moral, socialt skydd, konsumentskydd och främjande och skydd av den kulturella mångfalden. Vidare påpekas det för tydlighetens skull att det faktum att en part reglerar, inbegripet i form av ändringar av sin lagstiftning, på ett sätt som inverkar negativt på en investering eller på en investerares förväntningar, bland annat förväntningar om vinst, i sig inte innebär en överträdelse av en skyldighet enligt detta kapitel. Vidare föreskrivs det i artikeln om under vilka omständigheter en parts beslut avseende en subvention eller ett bidrag inte heller utgör en överträdelse av bestämmelserna i detta kapitel.

Artikel 2.3. *Nationell behandling* I artikeln föreskrivs om nationell behandling av investerare och investeringar med vissa undantag. Dessa hänför sig till kapitel åtta i frihandelsavtalet mellan EU och Singapore samt till de undantag som räknas upp i artikeln, och som är bland annat åtgärder för att skydda den allmänna säkerheten eller moralen eller för att upprätthålla allmän ordning, åtgärder för att skydda människors, djurs eller växters liv eller hälsa, åtgärder för att bevara uttömliga naturtillgångar, åtgärder för att skydda nationella skatter av konstnärligt, historiskt eller arkeologiskt värde, åtgärder för att säkerställa efterlevnaden av lagar och andra författningar, åtgärder för att förhindra bedrägliga eller olagliga förfaranden eller åtgärder vid bristande fullgörande av ett avtal, åtgärder för att skydda enskildas privatliv och sekretess för

individuella register och uppgifter, samt åtgärder för beskattning eller uppbörd av direkta skatter. Åtgärderna får inte tillämpas på ett sätt som skulle innebära ett medel för godtycklig eller oberättigad diskriminering av omfattade investerare och investeringar från den andra parten på en parts territorium, eller en förtäckt begränsning av omfattade investeringar.

Artikel 2.4. *Behandling* Det föreskrivs i artikeln att varje part på sitt eget territorium ska bevilja omfattade investeringar från den andra parten och investerare med avseende på deras omfattande investeringar en rättvis och skälig behandling och fullständigt skydd och säkerhet. I artikeln räknas upp de åtgärder eller rader av åtgärder som utgör åsidosättande av skyldigheten att ge en rättvis och skälig behandling.

Parterna ska även regelbundet, eller på begäran av en part, se över innehållet i skyldigheten att ge en rättvis och skälig behandling.

Enligt artikeln kan tribunalen vid tillämpningen av skyldigheten att ge en rättvis och skälig behandling beakta huruvida en part gjort särskilda framställningar till en investerare för att stimulera omfattade investeringar, och som skapat förväntningar hos investeraren som denne litade till vid sitt beslut om att göra eller upprätthålla den omfattade investeringen, men som parten därefter inte infriade.

För tydlighetens skull påpekas det i artikeln att "fullständigt skydd och säkerhet" hänvisar till en parts skyldighet avseende fysisk säkerhet för omfattade investerare och investeringar. För tydlighetens skull påpekas ytterligare att en överträdelse av någon annan bestämmelse i avtalet eller av ett separat internationellt avtal inte i sig innebär att det har skett en överträdelse av denna artikel och att det faktum att en åtgärd strider mot inhemsk rätt inte i sig själv innebär att det skett en överträdelse av artikeln.

Det föreskrivs i artikeln om verksamhet som gäller polis- och förvaltningsmyndigheternas och rättsväsendets verksamhet. Bestämmelser om dessa finns bland annat i polislagen (872/2011), förvaltningslagen (434/2003), lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019), rättegångsbalken (4/1734) och grundlagen.

Artikel 2.5. *Kompensation för förluster* Det föreskrivs i artikeln att varje part ska bevilja investerare från den andra parten vars omfattade investeringar drabbas av förluster på grund av väpnad konflikt, inre oroligheter, undantagstillstånd eller naturkatastrof på dess territorium, en behandling som inte är mindre gynnsam än den som parten beviljar sina egna investerare eller investerare från något tredjeland, beroende på vilken behandling som är mer förmånlig för investeraren i fråga. Investeraren ska medges restitution eller kompensation av den andra parten i situationer av rekvisition av investeringar, eller en del därav, av den andra partens väpnade styrkor eller myndigheter, i en situation som inte krävde det.

Enligt 128 § 1 mom. i beredskapslagen (1552/2011) ska full ersättning betalas för skada som lidits på grund av de åtgärder som avses i paragrafen. Enligt 2 mom. ska dock endast skälig ersättning betalas för skadan, om skadan med beaktande av den skadelidandes förmögenhetsförhållanden och andra omständigheter ska anses vara liten eller om stats- eller samhällsekonomiska skäl på grund av skadornas stora mängd oundgängligen kräver det. Vidare ska enligt 38 § 1 mom. i lagen om försvarstillstånd (1083/1991) för skada som lidits på grund av ett beslut eller en åtgärd som inte ersätts med stöd av någon annan lag, betalas full ersättning av statens medel. På samma sätt ska förfaras i fråga om skador som till följd av en åtgärd som avses i 20 § i den lagen har åsamkats andra än en fiendestats medborgare, samfund eller stiftelser. Enligt 38 § 2 mom. i lagen ska dock, om skadan med beaktande av den skadelidandes förmögenhets-

förhållanden och andra omständigheter ska anses vara liten eller om stats- eller samhällsekonomiska skäl på grund av skadornas stora mängd oundgängligen kräver det, endast en skälig ersättning betalas för skadan.

Artikel 2.6. Expropriation Det föreskrivs i artikeln att en part inte direkt eller indirekt får nationalisera eller exproprierar en omfattad investering genom åtgärder vilkas effekter motsvarar nationalisering eller expropriation, utom i det allmännas intresse, i enlighet med lagen, på ett icke-diskriminerande sätt, och mot betalning av omedelbar, adekvat och effektiv kompensation. För tydlighetens skull påpekas det att denna punkt ska tolkas i enlighet med bilagorna 1–3, där bland annat parternas gemensamma förståelse om vad som avses med direkt och indirekt expropriation bekräftas. Kompensationens belopp ska motsvara det skäliga marknadsvärdet för investeringarna vid tidpunkten omedelbart före expropriationen eller det att den nära förestående expropriationen blev känd, beroende på vilket som inträffar först. I artikeln preciseras även värderingskriterierna och den ränta kompensationen ska omfatta. Varje åtgärd för expropriation eller värdering ska, på begäran av de omfattade investerare som påverkas, prövas av en rättslig eller annan oberoende myndighet hos den part som vidtar åtgärden.

Artikeln gäller inte för utfärdande av obligatoriska licenser som beviljats när det gäller immateriella rättigheter, i den mån sådana utfärdanden är förenliga med Trips-avtalet.

Bestämmelser om expropriation finns i lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter (603/1977, lagen om inlösen), lagen angående expropriation av fast egendom för elektrisk anläggning (168/1928), lagen om inlösen av egendom för försvarsändamål (1301/1996) och lagen om inlösningstillstånd för vissa projekt som påverkar användningen av miljön (768/2004).

Artikel 2.7. Överföring Det föreskrivs i artikeln att parterna ska tillåta alla överföringar i samband med en omfattad investering utan begränsning eller dröjsmål i en fritt konvertibel valuta och till den marknadsmässiga växelkurs som är tillämplig på dagen för överföringen. I artikeln räknas de omfattade överföringarna upp. Artikeln ska dock inte tolkas så att den hindrar en part från att tillämpa sin lagstiftning på de i artikeln uppräknade områdena på ett rättvist och icke-diskriminerande sätt. I artikeln anges som sådana områden bland annat konkurs, insolvens eller skydd av borgenärernas rättigheter, emission av eller handel med värdepapper, straffbara handlingar och verkställighet av domar. Artikeln innehåller bestämmelser om hur en part i undantagsfall eller vid betalningsbalansproblem tillfälligt får vidta skyddsåtgärder eller begränsningar när det gäller överföringar.

Bestämmelser bland annat om konkurs, insolvens och borgenärernas rättigheter finns i konkurslagen (120/2004), i lagen om företagssanering (47/1993) och i lagen om skuldsanering för privatpersoner (57/1993), bestämmelser om kontroll av identiteten och kundkontroll i lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism (503/2008), bestämmelser om handel med finansiella instrument, clearing och frågor som anknyter till tillhandahållande av investeringstjänster i lagen om handel med finansiella instrument (748/2012), lagen om värdeandelskonton (827/1991), lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet (749/2012), lagen om värdepapperskonton (750/2012), värdepappersmarknadslagen (746/2012), lagen om investeringstjänster (747/2012), lagen om placeringsfonder (48/1999), lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder (162/2014) och i lagen om gräsrotsfinansiering (734/2016) samt om betalningsförmedling i kreditinstitutslagen (610/2014) och i betaltjänstlagen (290/2010). Förutom de ovannämnda lagarna är överföring av finansiella instrument och penningmedel förknippade med skattebestämmelser och skatteavtal.

Artikel 2.8. Subrogation I artikeln föreskrivs det om subrogation att om en part eller en parts organ gör en betalning inom ramen för en garanti om ersättning eller ett försäkringsavtal ska

den parten eller dess organ under alla omständigheter ha samma rättigheter som investeraren i fråga om den berörda investeringen.

Bestämmelser om regressrätt finns i lagen om borgen och tredjemanspant (361/1999) och i lagen om försäkringsavtal (543/1994).

KAPITEL TRE

TVISTLÖSNING

AVSNITT A

LÖSNING AV TVISTER MELLAN INVESTERARE OCH PARTER

Artikel 3.1. Tillämpningsområde och definitioner I artikeln föreskrivs att avsnittet ska tillämpas på tvister mellan investerare och part, och öppnas definitionerna.

Artikel 3.2–3.4. Uppgörelse i godo, samråd samt medling och alternativ tvistlösning Artiklarna gäller samråd och medling. Det föreskrivs i artiklarna att tvister så långt som möjligt bör lösas i godo. Detta sker efter att investeraren har lämnat in en begäran om samråd. De tvistande parterna får även när som helst enas om att använda medling. Artiklarna innehåller detaljerade bestämmelser om förfarandet både vid samråd och vid medling.

Artikel 3.5. Anmälan om avsikt Om tvisten inte kan lösas inom tre månader från inlämnandet av begäran om samråd, får kändanden göra en anmälan om avsikt. I artikeln räknas upp vilka uppgifter som ska anges i anmälan. Artikeln innehåller bestämmelser om att Europeiska unionen och dess medlemsstater är svarande. För tydlighetens skull påpekas det att unionen och dess medlemsstat får utbyta information om en tvist.

Artikel 3.6. Ingivande av ett käromål Artikeln innehåller förfarandebestämmelser om ingivande av ett käromål till tribunalen. Käromål får inges i enlighet med reglerna i upprättandeavtalet för Internationella centrumet för biläggande av investeringstvister (ICSID) (Konventionen om biläggande av investeringstvister mellan stat och medborgare i annan stat, ICSID-konventionen, FördrS 3–4/1969) och arbetsordningen för skiljeförfaranden, bestämmelserna om ICSID:s tilläggssystem, skiljedomsreglerna från Förenta nationernas kommission för internationell handelsrätt (Uncitral) eller andra regler som de tvistande parterna samtyckt till.

Artikel 3.7. Villkor för ingivande av ett käromål Artikeln föreskriver om förfarandebestämmelser och krav för ingivande av ett käromål. Enligt dem ska ingivandet av käromålet åtföljas av investerarens samtycke till tvistlösning i tribunalen i enlighet med förfarandena i avsnittet och minst sex månader ska gå från inlämnandet av begäran om samråd och, i tillämpliga fall, minst tre månader ska gå från överlämnandet av begäran om anmälan att fastställa vem som är svarande. Investeraren ska även uppfylla kraven i begäran om anmälan att fastställa vem som är svarande och i kraven i samband med begäran om samråd, och investeraren får inte i sitt käromål ange en åtgärd som inte angetts i investerarens begäran om samråd.

Investeraren ska även dra tillbaka eller avsluta varje pågående förfarande vid någon annan tribunal eller domstol enligt nationell eller internationell rätt med avseende på en åtgärd som i käromålet påstås utgöra en överträdelse, och avstå från sin rätt att inleda ett rättsligt förfarande vid någon annan tribunal eller domstol enligt nationell eller internationell rätt med avseende på en åtgärd som i käromålet påstås utgöra en överträdelse. På begäran av svaranden ska tribunalen

avvisa ärendet om investeraren eller, i tillämpliga fall, det lokalt etablerade företaget inte uppfyller något av de angivna villkoren.

Artikel 3.8 *Finansiering från tredje part.* Enligt artikeln ska varje tvistande part som erhållit finansiering från tredje part underrätta den andra parten i tvisten och tribunalen om namn och adress för den tredje part som bidragit med finansiering.

Artikel 3.9. *Tribunal i första instans* Artikeln innehåller förfarandebestämmelser för inrättande av tribunalen. Enligt bestämmelserna ska kommittén vid ikraftträdandet av avtalet utse sex medlemmar av tribunalen. Två av tribunalens medlemmar ska vara medborgare i en medlemsstat i Europeiska unionen, två medlemmar ska vara medborgare i Singapore och två medlemmar ska vara medborgare i tredjeländer. Kommittén får även besluta att öka eller minska antalet medlemmar i tribunalen med en faktor tre. Tribunalens medlemmar ska uppfylla nödvändiga villkor för utövandet av domarämbeten i hemlandet eller vara jurister med allmänt erkända kvalifikationer. De ska ha bevisad erfarenhet inom offentlig internationell rätt. Det är önskvärt att de har erfarenhet särskilt inom internationell investeringsrätt och internationell handelsrätt samt tvistlösning inom ramen för internationella investerings- eller handelsavtal. Medlemmarna av tribunalen ska utses för en mandattid på åtta år, som kan förlängas.

Tribunalen ska pröva ärenden i avdelningar som består av tre medlemmar av tribunalen, varav en ska vara medborgare i en medlemsstat i Europeiska unionen, en ska vara medborgare i Singapore och en ska vara medborgare i ett tredjeland. Avdelningen ska ledas av den medlem av tribunalen som är medborgare i ett tredjeland. Inom 90 dagar efter det att ett käromål ingetts ska tribunalens ordförande utse de medlemmar av tribunalen som ska ingå i den avdelning vid tribunalen som ska pröva ärendet på rotationsbasis, varvid det ska säkerställas att avdelningarnas sammansättning är slumpmässig och oförutsägbar och att alla medlemmar av tribunalen ges samma möjlighet att ingå. Vidare får de tvistande parterna komma överens om att ett ärende ska prövas av en enda medlem av tribunalen som ska utses slumpmässigt bland medborgare i ett tredjeland. Svaranden ska välvilligt beakta en sådan begäran om att ett ärende ska prövas av en enda medlem av tribunalen, i synnerhet i de fall där käranden är ett litet eller medelstort företag, eller den begärda compensation eller skadeståndet är relativt lågt. En sådan begäran ska göras innan avdelningen vid tribunalen bildas. För att säkerställa att medlemmarna av tribunalen är tillgängliga ska ett månatligt engagemangsarvode utbetalas till medlemmarna, och som utbetalas till lika delar av båda parter. ICSID:s sekretariat ska fungera som sekretariat och stöd för tribunalen.

Artikel 3.10. *Överprövningstribunal* Genom artikeln inrättas en permanent överprövningstribunal som ska behandla överklaganden av preliminära skiljedomar som meddelats av tribunalen. Den kommitté som inrättas på grundval av artikel 4.1 ska, vid ikraftträdandet av detta avtal, utse sex medlemmar till tribunalen. Vid detta förfarande gäller följande: EU-parten ska utse två medlemmar, Singapore ska utse två medlemmar och parterna ska gemensamt utse två medlemmar som inte ska vara medborgare vare sig i någon av unionens medlemsstater eller i Singapore. Kommittén får besluta att öka eller minska antalet medlemmar i överprövningstribunalen. I artikeln föreskrivs om behörighetskrav, mandattider, åtaganden och ersättningar för medlemmarna i överprövningstribunalen. Dessutom definieras tribunalens organisatoriska frågor samt prövningen av ärenden i avdelningar. Överprövningstribunalen ska fastställa sin egen arbetsordning. ICSID:s sekretariat ska fungera som sekretariat för överprövningstribunalen och tillhandahålla den lämpligt stöd.

Artikel 3.11. *Etiska regler* I artikeln föreskrivs om de etiska reglerna för medlemmarna av tribunalen. Medlemmarna av tribunalen ska vara oberoende. De ska inte vara knutna till någon regering och ska inte ta emot instruktioner från någon organisation eller regering vad gäller

frågor med anknytning till tvisten. De ska inte delta i översyn av tvister som direkt eller indirekt skulle kunna skapa intressekonflikter. De ska uppfylla kraven i bilaga 7, där uppförandekoden för medlemmar av tribunalen, överprövningstribunalen och medlare skapas. Dessutom ska medlemmar av tribunalen när de utsetts avstå från att agera som ombud eller partsutsedd expert eller partsutsett vittne i en pågående eller ny investeringstvist enligt detta eller något annat internationellt avtal. Om en tvistande part anser att en medlem av tribunalen har en intressekonflikt kan den invända mot utnämningen av medlemmen i fråga. Artikeln innehåller även förfarandebestämmelser om invändningar mot och avsättande av en medlem av tribunalen.

Artikel 3.12. Multilateral tvistlösningsmekanism Det föreskrivs i artikeln att parterna med andra handelspartner ska eftersträva inrättandet av en multilateral investeringstribunal och ett överklagandeförfarande för lösning av investeringstvister. När en sådan multilateral mekanism inrättats ska kommittén anta ett beslut som fastställer att investeringstvister enligt detta avsnitt ska avgöras inom ramen för den multilateral mekanismen samt vidta lämpliga övergångsarrangemang.

Artikel 3.13. Tillämplig lagstiftning och regler för tolkning Enligt artikeln ska tribunalen avgöra om den behandling som käromålet rör strider mot en skyldighet enligt kapitel två (Investeringsskydd). Tribunalen ska tillämpa avtalet tolkat i enlighet med Wienkonventionen om traktaträtten (FördrS 32–33/1980) och andra bestämmelser och principer i internationell rätt som tillämpas mellan parterna.

Artikel 3.14–3.15. Käromål som uppenbart saknar rättslig relevans och käromål utan rättslig grund Artiklarna gäller käromål som uppenbart saknar rättslig relevans, käromål utan rättslig grund och interimistiska säkerhetsåtgärder. Enligt artiklarna får svaranden 30 dagar efter det att en avdelning i tribunalen inrättats göra en invändning om att ett käromål uppenbart saknar rättslig relevans. Svaranden ska så utförligt som möjligt ange grunden för invändningen. Efter det att tribunalen tagit emot en invändning ska den avbryta prövningen av sakfrågan och ge de tvistande parterna tillfälle att lägga fram synpunkter och sedan vid sitt första sammanträde eller omedelbart därefter utfärda ett beslut eller meddela en skiljedom samt ange skälen för beslutet eller domen. Tribunalen ska som en preliminär fråga ta upp och fatta beslut om eventuella invändningar från svaranden som går ut på att ett käromål, eller någon del av ett käromål av rättsliga skäl inte är ett käromål, även om de påstådda faktiska omständigheterna skulle antas vara riktiga. En sådan invändning ska lämnas in till tribunalen senast det datum som tribunalen fastställt. Tribunalen kan även fatta beslut om en interimistisk skyddsåtgärd i syfte att skydda en tvistande parts rättigheter eller för att säkerställa verkkningsfullheten av tribunalens befogenhet, vilket bland annat omfattar en bestämmelse om att trygga bevisning som ägs eller kontrolleras av en tvistande part eller att skydda tribunalens befogenhet.

Artikel 3.16. Transparens i samband med förfarandena I artikeln konstateras att reglerna i bilaga 8 om allmänhetens tillgång till handlingar, höranden och möjlighet för tredje person att inkomma med inlagor ska tillämpas i samband med förfarandena.

Artikel 3.17. Den icke tvistande parten i avtalet I artikeln fastställs hur och på vilka villkor tribunalen ska godta muntliga eller skriftliga inlagor i frågor om tolkningen av avtalet från den icke tvistande parten i avtalet och får, efter samråd med de tvistande parterna, uppmäna den icke tvistande parten i avtalet att lämna in sådana inlagor.

Artikel 3.18. Skiljedom Enligt artikeln kan tribunalen endast tilldöma ekonomiskt skadestånd och tillämplig ränta. Vidare kan den tilldöma återställande av egendom, varvid det ska anges i skiljedomens att svaranden i stället för återställande kan betala ekonomiskt skadestånd som ska

motsvara det skäliga marknadsvärdet för egendomen vid tidpunkten omedelbart före expropriationen eller det att den nära förestående expropriationen blev känd, beroende på vilket som inträffar först, plus eventuell tillämplig ränta. Vidare föreskrivs det i artikeln om mottagaren av skadeståndet eller egendomen. Det ekonomiska skadeståndet får inte vara större än den skada som investeraren lidit. Tribunalen ska inte heller utdöma straffskadestånd. I artikeln fastställs tidsfristerna för utfärdande av en preliminär och slutgiltig skiljedom.

Artikel 3.19. Överklagandeförfarande I artikeln kommer parterna överens om rätten att överklaga en preliminär skiljedom till överprövningstribunalen inom 90 dagar från det att den utfärdats och om skälen för överklagande.

Artikel 3.20. Ersättning eller annan kompensation I artikeln föreskrivs att svaranden inte får göra gällande, och tribunalen inte ska godta, som svaromål, genkärsmål, kvittningsrätt eller av något annat skäl, att käranden har fått eller kommer att få ersättning eller annan kompensation, enligt ett avtal om försäkring eller garanti, för hela eller en del av det skadestånd som begärs i en tvist som inletts enligt detta avsnitt.

Artikel 3.21. Kostnader I artikeln kommer parterna överens om att tribunalen ska besluta att kostnaderna för förfarandet ska betalas av den förlorande tvistande parten. I undantagsfall kan tribunalen dela upp rättegångskostnaderna mellan de tvistande parterna, om den anser att en uppdelning är lämplig med hänsyn till omständigheterna i ärendet. I artikeln kommer parterna även överens om andra rimliga kostnader och om de situationer där endast vissa delar av käromålet har godtagits.

Artikel 3.22. Verkställighet av skiljedomar I artikeln föreskrivs om verkställighet av skiljedomar. En skiljedom ska inte vara verkställbar förrän den har blivit lagakraftvunnen enligt artiklarna 3.18.4 (Skiljedom), 3.19.2 (Överklagandeförfarande) eller 3.19.3 (Överklagandeförfarande). En slutlig skiljedom som meddelats enligt detta avsnitt av tribunalen ska vara bindande mellan parterna i tvisten och ska inte vara föremål för överklagande, omprövning, återförvisning, upphävande eller någon annan åtgärd. Varje part ska erkänna en skiljedom som meddelats i enlighet med detta avtal som bindande samt verkställa betalningsskyldigheten inom dess territorium som om den vore en slutlig dom av en domstol i denna part. Verkställigheten av skiljedomar ska styras av de bestämmelser om verkställighet av domar eller skiljedomar som gäller där verkställigheten ska ske. I tillämpliga fall ska New York-konventionen och ICSID-konventionen tillämpas.

Artikel 3.23. Avtalsparternas roll I artikeln föreskrivs att ingen part ska ge diplomatiskt skydd, eller föra en internationell talan, beträffande en tvist som en investerare från parten och den andra parten har samtyckt till att lämna eller har lämnat till tvistlösning enligt detta avsnitt, om inte denna andra part har underlåtit att iakta och följa den skiljedom som meddelats i en sådan tvist. Vid tillämpningen av denna punkt ska diplomatiskt skydd inte omfatta informella diplomatiska utbyten som endast har till syfte att underlätta en lösning av tvisten.

Artikel 3.24. Förening av mål I artikeln fastställs förfaranden för föreningen av behandlingen av käromål i situationer där två eller flera käromål som har ingivits separat har en juridisk eller saklig fråga gemensam och följer av samma händelser eller omständigheter,

AVSNITT B

LÖSNING AV TVISTER MELLAN PARTERNA

Artikel 3.25. Tillämpningsområdet I artikeln föreskrivs att avsnitt B ska gälla skiljaktigheter angående tolkningen och tillämpningen av bestämmelserna mellan parterna, om inte annat uttryckligen anges.

Artikel 3.26. Samråd Artikeln gäller samråd. Enligt artikeln ska parterna sträva efter att lösa skiljaktigheter genom att inleda samråd i en förtroendefull anda för att komma överens om en ömsesidigt godtagbar lösning. I artikeln definieras reglerna för att inleda samråd.

Artikel 3.27. Medling Artikeln gäller medling. Enligt artikeln får endera parten begära att medlingsförfarande inleds i enlighet med bilaga 10 (Medlingsförfarande för tvister mellan parterna). Medlingen gäller samtliga åtgärder som inverkar negativt på investeringar.

Artikel 3.28. Inledande av skiljeförfarande Artikeln gäller inledande av skiljeförfarande. Om parterna inte har lyckats lösa tvisten genom samråd i enlighet med artikel 3.26 och 3.27 får den klagande parten begära att det tillsätts en skiljenämnd i enlighet med denna artikel.

Artikel 3.29. Tillsättande av skiljenämnden I artikeln föreskrivs om tillsättande av en skiljenämnd. En skiljenämnd ska bestå av tre skiljemän.

Artikel 3.30. Förhandsavgörande om brådskande fall I artikeln behandlas förhandsavgörande om brådskande fall.

Artikel 3.31. Interimsrapport från nämnden I artikeln föreskrivs om interimsrapport från nämnden och om tidsfrister som gäller den. Artikeln behandlar rapportens innehåll och parternas möjlighet att lämna skriftliga synpunkter på rapporten.

Artikel 3.32. Skiljenämndens avgörande I artikeln fastställs tidsfristerna för skiljenämndens avgöranden.

Artikel 3.33. Åtgärder för att följa skiljenämndens avgörande I artikeln kommer parterna överens om att i konstruktiv anda vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa skiljenämndens avgörande, och att sträva efter att nå enighet om vilken tidsperiod som krävs för att följa avgörandet.

Artikel 3.34. Rimlig tidsperiod för att följa skiljenämndens avgörande I artikeln kommer parterna överens om en tidsplan för att följa skiljenämndens avgörande, om åtgärder som ska vidtas om detta inte kan ske omgående, och om lösande av meningsskiljaktigheter om parterna inte kan enas om en tidsplan.

Artikel 3.35. Översyn av åtgärder som har vidtagits för att följa skiljenämndens avgörande I artikeln kommer parterna överens om anmälan av åtgärder som har vidtagits för att följa skiljenämndens avgörande och om lösande av meningsskiljaktigheter.

Artikel 3.36. Tillfälliga åtgärder om skiljenämndens avgörande inte följs I artikeln kommer parterna överens om förfaranden för tillfälliga åtgärder i situationer där det inte råder klarhet om skiljenämndens avgörande följs eller om åtgärderna inte har vidtagits, samt om vidtagande av motåtgärder.

Artikel 3.37. Översyn av åtgärder som har vidtagits för att följa skiljenämndens avgörande efter antagandet av tillfälliga åtgärder om skiljenämndens avgörande inte följs I artikeln kommer parterna överens om översyn av åtgärder som har vidtagits för att följa skiljenämndens avgörande efter antagandet av tillfälliga åtgärder om skiljenämndens avgörande inte följs.

Artikel 3.38. *Tillfälligt avbrytande och avslutande av skiljeförfaranden* I artikeln föreskrivs om tillfälligt avbrytande och avslutande av skiljeförfaranden.

Artikel 3.39. *Ömsesidigt godtagbar lösning* I artikeln kommer parterna överens om hur parterna när som helst får nå en ömsesidigt godtagbar lösning på tvister som omfattas av detta avsnitt.

Artikel 3.40. *Förfaranderegler* I artikeln kommer parterna överens om tillämpningen av bilaga 9 (Arbetsordning för skiljeförfaranden) och om att alla möten i skiljenämnden ska vara öppna för allmänheten.

Artikel 3.41. *Tillhandahållande av information* I artikeln kommer parterna överens om inhämtande av upplysningar och om berörda fysiska eller juridiska personers rätt att i egenskap av sakkunniga (*amicus curiae*) informera skiljenämnden.

Artikel 3.42. *Tolkningsregler* I artikeln kommer parterna överens om att följa den offentliga internationella rättens sedvanliga tolkningsregler.

Artikel 3.43. *Skiljenämndens beslut och avgöranden* I artikeln kommer parterna överens om skiljenämndens strävan efter att fatta beslut i samförstånd och om att skiljenämndens avgöranden endast ska vara bindande för parterna och att de inte får ge upphov till några rättigheter eller skyldigheter för fysiska eller juridiska personer.

Artikel 3.44. *Förteckningar över skiljemän* I artikeln kommer parterna överens om att upprätta en förteckning över skiljemän vid ikraftträdandet av avtalet.

Artikel 3.45. *Förhållande till skyldigheterna enligt WTO* I artikeln kommer parterna överens om avtalets förhållande till skyldigheterna enligt WTO.

Artikel 3.46. *Tidsfrister* I artikeln föreskrivs att alla tidsfrister som fastställs i detta avsnitt, inklusive skiljenämndens tidsfrister för att meddela sina avgöranden ska, om inget annat anges, räknas i kalenderdagar från och med dagen efter den dag då den åtgärd eller den händelse de avser inträffade.

KAPITEL FYRA

INSTITUTIONELLA OCH ALLMÄNNA BESTÄMMELSER SAMT SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 4.1. *Kommitté* I artikeln kommer parterna överens om inrättandet av en kommitté, om kommitténs sammanträden, ansvar och uppgifter. Kommittén ska sammanträda vartannat år eller om någon av parterna begär detta. Kommittén ansvarar för att avtalet fungerar väl och övervakar genomförandet och tillämpningen av avtalet, och främjar dess allmänna syften.

Artikel 4.2. *Beslutsfattandet* I artikeln handlar om beslutsfattandet i kommittén. Kommittén har beslutanderätt i alla frågor som omfattas av avtalet. De beslut som fattas av kommittén ska vara bindande för parterna, med förbehåll för att alla nödvändiga interna krav uppfylls och alla förfaranden slutförs. Kommittén får även utfärda rekommendationer. Den ska fatta sina beslut och utfärda sina rekommendationer i samförstånd.

Artikel 4.3. *Ändringar* I artikeln kommer parterna överens om parternas ändringar i avtalet.

Artikel 4.4. *Försiktighetsklausul* Artikeln innehåller en försiktighetsklausul och särskilda undantag som ett led i penning- eller valutapolitiken. Det är fortsättningsvis möjligt för parterna att införa eller upprätthålla rimliga åtgärder av försiktighetsskäl.

Artikel 4.5. *Undantag i säkerhetssyfte* I artikeln definieras avtalets förhållande till åtgärder som hänför sig till nationell säkerhet. Inget i avtalet ska tolkas såsom en skyldighet för en part att lämna upplysningar som sätter landets väsentliga säkerhetsintressen på spel. Avtalet hindrar inte heller en part från att vidta åtgärder för att fullgöra sina internationella skyldigheter i syfte att bevara internationell fred och säkerhet eller för att skydda sina väsentliga säkerhetsintressen.

Artikel 4.6. *Beskattning* Artikeln behandlar beskattning. Avtalet hindrar inte en part från att införa eller tillämpa skatteåtgärder som skiljer mellan skattebetalare enligt omständigheter eller som syftar till att förhindra att skatter undviks eller kringgås. Vidare preciseras i artikeln de skatteåtgärder av parterna som avtalet inte är tillämpligt på. Avtalsbestämmelserna påverkar inte en parts rättigheter och skyldigheter enligt ett skatteavtal. Enligt 81 § 1 mom. och 121 § 3 mom. i grundlagen ska bestämmelser om grunderna för skattskyldigheten utfärdas genom lag.

Artikel 4.7. *Särskilt undantag* I artikeln definieras ett särskilt undantag.

Artikel 4.8. *Statsägda förmögenhetsfonder* Enligt artikeln ska varje part uppmuntra sina statsägda förmögenhetsfonder att beakta de allmänt godtagna principerna och metoderna.

Artikel 4.9. *Tillhandahållande av information* Artikeln föreskriver om tillhandahållande av information. Avtalet förpliktar inte en part att lämna eller ge tillgång till information vars röjande skulle vara förbjudet eller begränsat enligt den partens lagstiftning. Enligt 10 § i grundlagen utfärdas närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter genom lag.

Artikel 4.10. *Fullgörande av skyldigheter* I artikeln föreskrivs att parterna ska vidta alla allmänna eller särskilda åtgärder som erfordras för att fullgöra sina åtaganden enligt detta avtal.

Artikel 4.11. *Ingen direkt effekt* I artikeln föreskrivs att ingenting i detta avtal ska tolkas som att det ger rättigheter eller medför skyldigheter för personer, utöver de rättigheter och skyldigheter som skapas mellan parterna i enlighet med internationell rätt.

Artikel 4.12. *Förhållande till andra avtal* I artikeln definieras förhållanden till andra avtal.

Artikel 4.13. *Territoriell tillämpning* Artikeln innehåller bestämmelser om territoriell tillämpning.

Artikel 4.14. *Bilagor, tillägg, gemensamma förklaringar, protokoll och överenskommelser* I artikeln föreskrivs att protokollen, bilagorna, förklaringarna, de gemensamma förklaringarna, överenskommelserna och fotnoterna till avtalet utgör en integrerad del av avtalet.

Artikel 4.15. *Ikraftträdande* I artikeln föreskrivs att avtalet ska godkännas av de avtalsslutande parterna enligt deras egna förfaranden. Avtalet träder i kraft den första dagen i den andra månad som följer på den dag då parterna till varandra skriftligen anmäler att de har slutfört alla sina respektive tillämpliga rättsliga krav och förfaranden för detta avtals ikraftträdande. Parterna får komma överens om ett annat datum. I artikeln kommer parterna överens om villkoren för en eventuell provisorisk tillämpning.

Artikel 4.16. *Varaktighet* I artikeln föreskrivs att avtalet ska ingås på obestämd tid och om förfaranden för att säga upp avtalet.

Artikel 4.17. Uppsägning Artikeln innehåller bestämmelser om uppsägning av avtalet. Ifall avtalet sägs upp enligt artikel 4.16 (Varaktighet), ska detta avtal fortsätta att gälla under en ytterligare period av tjugo år från den dagen när det gäller omfattade investeringar som gjorts före dagen för uppsägning av detta avtal.

Artikel 4.18. Anslutning av nya medlemsstater till Europeiska unionen Artikeln innehåller bestämmelser om anslutning av nya medlemsstater till Europeiska unionen.

Artikel 4.19. Giltiga texter I artikeln fastställs avtalets giltiga språk.

BILAGOR

Bilaga 1 gäller expropriation. I bilagan bekräftar parterna sin gemensamma förståelse kring direkt och indirekt expropriation.

Bilaga 2 gäller expropriation av mark.

Bilaga 3 gäller expropriation av immateriella rättigheter.

Bilaga 4 gäller statsskuld.

Bilaga 5 gäller avtal som avses i artikel 4.12.

Bilaga 6 gäller förfaranden enligt, val av och regler för medlingsmekanismen för tvistlösning mellan investerare och parter.

Bilaga 7 innehåller uppförandekoden för medlemmar av tribunalen, överprövningstribunalen och medlare. Uppförandekoden föreskriver bland annat om medlemmarnas förpliktelser, uppgifter, oberoende och opartiskhet samt sekretess av uppgifter.

Bilaga 8 innehåller regler om allmänhetens tillgång till handlingar, höranden och möjlighet för tredje person att inkomma med inlagor.

Bilaga 9 innehåller arbetsordningen för skiljeförfaranden, där det föreskrivs om bland annat inledande av skiljeförfarandet, skiljenämndens arbete, ersättande av skiljemän, sammanträden, transparens och sekretess samt arbetsspråk.

Bilaga 10 innehåller medlingsförfarandet vid tvister mellan parterna. Medlingsförfarandet innehåller bland annat mål, begäran om upplysningar, inledande av förfarandet, val av medlare samt andra regler för medlingsförfarandet.

Bilaga 11 innehåller en uppförandekod för skiljemän och medlare. I uppförandekoden föreskrivs bland annat om förpliktelser, uppgifter, oberoende och opartiskhet samt sekretess av uppgifter.

Överenskommelse 1 gäller gällande Singapores särskilda begränsningar vad gäller utrymme eller tillgång till naturtillgångar.

Överenskommelse 2 gäller gällande ersättning till skiljemän. 7. Ikraftträdande

Bestämmelser om avtalets ikraftträdande finns i artikel 4.15. Avtalet träder i kraft den första dagen i den andra månad som följer på den dag då parterna till varandra skriftligen anmäler att

de har slutfört alla sina respektive tillämpliga rättsliga krav och förfaranden för detta avtals ikraftträdande eller ett annat datum som parterna kommer överens.

7 Ikraftträdande

För närvarande (datum) har tio av Europeiska unionens medlemsstater (Danmark, Estland, Grekland, Lettland, Litauen, Luxemburg, Portugal, Sverige, Tjeckiska republiken, och Ungern) lämnat en underrättelse om det nationella ikraftträdandet av avtalet. EU och Singapore har ännu inte lämnat sin underrättelse. I en sådan situation går det ännu inte att uppskatta tidpunkten för ikraftträdandet av avtalet.

Det föreslås att den lag som ingår i propositionen ska träda i kraft samtidigt som avtalet träder i kraft, vid en tidpunkt som föreskrivs genom förordning av statsrådet.

8 Bifall av Ålands lagting

I avtalet ingår det bestämmelser som har beröringspunkter med protokoll 2 om Åland i bilagan till fördraget om Finlands anslutning till Europeiska unionen (FördrS 103/1994). En del av bestämmelserna i fråga hör till EU:s exklusiva befogenhet vilket innebär att den åländska särställningen har beaktats redan i förhandlingarna om avtalsbestämmelserna i fråga.

I artikel 2.2 i avtalet fastställs att parterna har en rätt att reglera, som enligt 18 § i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) under vissa förutsättningar också hör till landskapet Ålands lagstiftningsbehörighet.

I avtalets artikel 2.4 om en rättvis och skälig behandling och fullständigt skydd och säkerhet, i artikel 2.5 om kompensation för förluster och i artikel 2.6 om expropriation ingår det bestämmelser som hör till den nationella befogenheten och som enligt 18 § 5, 6, 8, 18, 25 och 26 punkten i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) också hör till landskapet Ålands lagstiftningsbehörighet.

Eftersom avtalet innehåller bestämmelser som hör till landskapet Ålands lagstiftningsbehörighet, behöver Ålands lagtings bifall i enlighet med 59 § 1 mom. i självstyrelselagen inhämtas för bestämmelserna om sättande i kraft av avtalet.

I avtalet ingår också andra områden som enligt 18 § i självstyrelselagen för Åland hör till landskapets lagstiftningsbehörighet men som emellertid inte längre hör till medlemsstaternas befogenhet.

9 Genomförande och uppföljning

Parterna inrättar härmed en kommitté bestående av företrädare för EU-parten och Singapore. Kommittén ska normalt sammanträda vartannat år, växelvis i unionen eller i Singapore, eller utan obefogat dröjsmål om någon av parterna begär detta. Ordförandeskapet i kommittén ska innehas gemensamt av Singapores minister för handel och industri och ledamoten av Europeiska kommissionen med ansvar för handel, eller deras respektive företrädare. Europeiska kommissionen konsulterar unionens medlemsstater i den handelspolitiska kommittén.

Kommitténs uppgift är att säkerställa att avtalet fungerar väl till exempel när det gäller tolkningen eller tillämpningen av avtalet. Samtidigt övervakar och underlättar kommittén genomförandet och tillämpningen av avtalet, särskilt tvistlösning, och främjar avtalets allmänna syften. Kommittén granskar sätt på vilka parternas investeringsförbindelser kan fördjupas ytterligare.

10 Behovet av riksdagens samtycke samt behandlingsordning

10.1 Behovet av riksdagens samtycke

Befogenhetsfördelningen mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater

Avtalet om investeringsskydd mellan EU och Singapore är till sin karaktär ett så kallat blandat avtal som innehåller bestämmelser som omfattas dels av unionens, dels av medlemsstaternas befogenhet. Enligt vedertagen praxis godkänner riksdagen sådana avtal endast till den del de hör till Finlands befogenhet (till exempel GrUU 6/2001 rd, GrUU 31/2001 rd, GrUU 16/2004 rd och GrUU 24/2004 rd).

Befogenhetsfördelningen inom det område som omfattas av avtalet om investeringsskydd har fastställts i EU-domstolens yttrande (2/15) från maj 2017. När det gäller investeringar bekräftas det i yttrandet att utländska direktinvesteringar omfattas av den gemensamma handelspolitiken i enlighet med det uttryckliga omnämnandet i artikel 207.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (nedan EUF-fördraget), vilket leder till att de omfattas av unionens exklusiva befogenhet enligt artikel 3.1 e i EUF-fördraget. Till den delade befogenheten hör däremot bestämmelser om investeringsskydd när de hänför sig till andra än utländska direktinvesteringar, bestämmelser om lösning av tvister mellan investerare och stater (kapitel 3, avsnitt A) samt andra institutionella bestämmelser till den del de hänför sig till ovannämnda bestämmelser om delad befogenhet.

Eftersom avtalet i enlighet med dess artikel 1.2 omfattar alla slag av tillgångar som investeringar, gäller största delen av dess förpliktelser såväl utländska direktinvesteringar som omfattas av unionens exklusiva befogenhet som andra än utländska direktinvesteringar som omfattas av medlemsstaternas delade befogenhet. På grund av avtalets karaktär kan det således inte göras någon noggrannare indelning i kapitel eller artiklar mellan unionens exklusiva befogenhet och medlemsstaternas delade befogenhet.

Avtalsbestämmelser som hör till området för lagstiftningen

I artikel 1.2 i avtalet definieras de begrepp som används i avtalet och i artikel 2.1 fastställs tillämpningsområdet för investeringsskyddet. Till den del dessa bestämmelser indirekt påverkar innehållet i och tillämpningen av sådana materiella avtalsbestämmelser som omfattas av medlemsstaternas befogenhet och som i sig hör till området för lagstiftningen, hör bestämmelserna om definitioner och tillämpningsområde likaså till området för lagstiftningen och förutsätter således riksdagens godkännande.

I artikel 2.2 i avtalet bekräftas parternas rätt att reglera. I 1 § i grundlagen föreskrivs om Finlands suveränitet. Det centrala i suveräniteten är förmågan att föreskriva om befogenheterna för alla myndigheter och andra organ som utövar offentlig makt inom statens territorium. Där ingår också makten att besluta om innehållet i rättsordningen, att bestämma om statsorganens verksamhet och rätten att på olika sätt utöva offentlig makt i förhållande till människor och föremål inom statens territorium. Artikel 1.2 i avtalet hör följaktligen till området för lagstiftningen.

I artikel 2.3 i avtalet föreskrivs om nationell behandling. Bestämmelserna gäller grunderna för individens rättigheter och skyldigheter som det också enligt den i övrigt rådande uppfattningen i Finland bör föreskrivas om i lag. Bestämmelserna förutsätter följaktligen riksdagens godkännande till den del det är fråga om andra utländska investeringar än direktinvesteringar, så som redogörs ovan i avsnittet om behörighetsfördelningen.

Dessutom förutsätter vissa bestämmelser i avtalet, vars förhållande till lagstiftningen i Finland ingående har redogjorts för ovan i avsnitt 6 Bestämmelserna i avtalet och deras förhållande till lagstiftningen i Finland, riksdagens samtycke på den grunden att det finns gällande bestämmelser i lag om de saker som bestämmelserna avser. Sådana bestämmelser är artiklarna 2.4 (behandling), 2.5 (kompensation för förluster), 2.6 (expropriation) tillsammans med bilagorna 1–3, 2.7 (överföring) och 2.8 (subrogation).

Avsnitt A i kapitel 3 i avtalet och bilaga 4 gäller lösning av tvister mellan investerare och part och avsnitt B i avtalet gäller i sin tur lösning av tvister mellan stater. Eftersom avgörandena är bindande för parterna krävs det riksdagens samtycke för bestämmelserna om lösning av tvister till den del besluten har konsekvenser för Finlands behörighet och för tolkningen av bestämmelser som hör till området för lagstiftningen (GrUU 31/2001 rd).

Artikel 4.6 i avtalet gäller beskattning. Enligt 81 § 1 mom. och 121 § 3 mom. i grundlagen ska bestämmelser om grunderna för skattskyldigheten utfärdas genom lag. Bestämmelsen hör till området för lagstiftningen och förutsätter riksdagens samtycke.

Artikel 4.9 i avtalet gäller tillhandahållande av information. Enligt 10 § i grundlagen utfärdas närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter genom lag, och därför hör bestämmelserna om utlämnande och skydd av personuppgifter till riksdagens behörighet och förutsätter riksdagens godkännande.

10.2 Behandlingsordning

Eftersom avtalet inte innehåller bestämmelser som gäller grundlagen på det sätt som avses i 94 § 2 mom. eller 95 § 2 mom. i grundlagen, kan avtalet enligt regeringens uppfattning godkännas med enkel majoritet och förslaget till lag om sättande i kraft av avtalet godkännas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm 1

Med stöd av vad som anförts ovan och i enlighet med 94 § i grundlagen föreslås det att riksdagen godkänner det i Bryssel den 19 oktober 2018 upprättade avtalet om investeringsskydd mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Singapore, å andra sidan, till den del det hör till Finlands behörighet.

Kläm 2

Eftersom avtalet innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen, föreläggs riksdagen samtidigt följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om avtalet om investeringsskydd mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Singapore, å andra sidan

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i det i Bryssel den 19 oktober 2018 upprättade avtalet om investeringsskydd mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Singapore, å andra sidan, ska gälla som lag, sådana som Finland har förbundit sig till dem.

2 §

Bestämmelser om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som inte hör till området för lagstiftningen utfärdas genom förordning av statsrådet.

3 §

Bestämmelser om ikraftträdandet av denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

Helsingfors den 10 februari 2022

Statsminister

Sanna Marin

Utvecklings- och utrikeshandelsminister Ville Skinnari

Fördragstext

Avtal

**AVTAL OM INVESTERINGSSKYDD
MELLAN EUROPEISKA UNIONEN,
OCH DESS MEDLEMSSTATER, Å ENA SIDAN,
OCH REPUBLIKEN SINGAPORE, Å ANDRA SIDAN**

EUROPEISKA UNIONEN (nedan kallad unionen),
KONUNGARIKET BELGIEN,
REPUBLIKEN BULGARIEN,
REPUBLIKEN TJECKIEN,
KONUNGARIKET DANMARK,
FÖRBUNDSREPUBLIKEN TYSKLAND,
REPUBLIKEN ESTLAND,
IRLAND,
REPUBLIKEN KROATIEN
REPUBLIKEN GREKLAND,
KONUNGARIKET SPANIEN,
REPUBLIKEN FRANKRIKE,
REPUBLIKEN ITALIEN,
REPUBLIKEN CYPERN,
REPUBLIKEN LETTLAND,
REPUBLIKEN LITAUEN,
STORHERTIGDÖMET LUXEMBURG,
UNGERN,
REPUBLIKEN MALTA,

KONUNGARIKET NEDERLÄNDERNA,
REPUBLIKEN ÖSTERRIKE,
REPUBLIKEN POLEN,
REPUBLIKEN PORTUGAL,
RUMÄNIEN,
REPUBLIKEN SLOVENIEN,
REPUBLIKEN SLOVAKIEN,
REPUBLIKEN FINLAND,
KONUNGARIKET SVERIGE och
FÖRENADE KONUNGARIKET STORBRITANNIEN OCH NORDIRLAND

å ena sidan, och

REPUBLIKEN SINGAPORE (nedan kallad Singapore),

å andra sidan,

nedan gemensamt kallade parterna,

SOM ERKÄNNER sitt långvariga och starka partnerskap, som bygger på de gemensamma principer och värden som återspeglas i avtalet om partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Singapore, å andra sidan (nedan kallat partnerskaps- och samarbetsavtalet eller EUSPCA), och sina viktiga förbindelser när det gäller ekonomi, handel och investeringar, vilka även återspeglas i frihandelsavtalet mellan Europeiska unionen och Republiken Singapore (nedan kallat frihandelsavtalet eller EUSFTA).

SOM ÖNSKAR ytterligare stärka sina nära förbindelser som ett led i och i överensstämmelse med sina allmänna förbindelser, och som är övertygade om att detta avtal kommer att skapa ett nytt klimat som främjar en ytterligare utveckling av investeringarna mellan parterna,

SOM ÄR MEDVETNA OM att detta avtal kommer att komplettera och främja regional ekonomisk integration,

SOM ÄR FAST BESLUTNA att stärka sina förbindelser när det gäller ekonomi, handel och investeringar i överensstämmelse med målet om en hållbar utveckling, i dess ekonomiska, sociala och miljömässiga dimensioner, och att främja investeringar på ett sätt som respekterar en hög nivå på miljö- och arbetarskydd och relevanta internationellt erkända standarder och avtal i vilka de är parter,

SOM PÅ NYTT BEKRÄFTAR sin anslutning till principerna om hållbar utveckling och öppenhet som anges i frihandelsavtalet,

SOM BEKRÄFTAR varje parts rätt att anta och genomföra åtgärder som behövs för att sträva mot legitima politiska mål, till exempel på det sociala området, miljöområdet, säkerhetsområdet, folkhälsoområdet och på området främjande och skydd av den kulturella mångfalden,

SOM BEKRÄFTAR sitt åtagande att följa Förenta nationernas stadga, undertecknad i San Francisco den 26 juni 1945, och med beaktande av principerna i den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna, antagen av FN:s generalförsamling den 10 december 1948,

SOM ERKÄNNER betydelsen av transparens när det gäller den internationella handeln och investeringar till förmån för alla parter,

SOM UTGÅR från sina respektive rättigheter och skyldigheter enligt avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen och andra multilaterala, regionala och bilaterala avtal och överenskommelser i vilka de är part, särskilt frihandelsavtalet,

HAR ENATS OM FÖLJANDE.

KAPITEL ETT

SYFTE OCH ALLMÄNNA DEFINITIONER

ARTIKEL 1.1

Syfte

Detta avtal har till syfte att stärka investeringsklimatet mellan parterna i enlighet med bestämmelserna i detta avtal.

ARTIKEL 1.2

Definitioner

I detta avtal gäller följande definitioner:

1. omfattad investering: en investering som ägs, direkt eller indirekt, eller kontrolleras, direkt eller indirekt, av en omfattad investerare från den ena parten på den andra partens territorium.
investering: alla slag av tillgångar som har en investerings egenskaper, bland annat egenskaper såsom bindande av kapital eller andra resurser, förväntan om intäkter eller vinst, risktagande eller en viss varaktighet. En investering kan ta följande former:
 - a) Materiell eller immateriell, lös eller fast egendom samt andra äganderättigheter, t.ex. leasing, inteckningar, panträtter och säkerheter.
 - b) Ett företag, inklusive en filial, aktier och andra former av andelar i ett företag, inbegripet rättigheter som följer därav.
 - c) Obligationer, även icke-säkerställda obligationer, och lån eller andra skuldinstrument, inbegripet rättigheter som följer därav.
 - e) Övriga finansiella tillgångar, inklusive derivat, terminer och optioner.
 - e) Avtal om totalentreprenad, byggnation, förvaltning, produktion, koncession, intäktsdelning och andra liknande avtal.

- f) Fordringar på pengar eller andra tillgångar, eller eventuella avtalsmässiga prestationer med ekonomiskt värde.
- g) Immateriella rättigheter och goodwill. och
- h) Licenser, godkännanden, tillstånd och liknande rättigheter enligt nationell rätt, inbegripet eventuella koncessioner att söka efter, odla, utvinna eller exploatera naturresurser.

Avkastning som investeras ska betraktas som investeringar och eventuella ändringar av den form i vilken tillgångarna investeras eller återinvesteras ska inte påverka deras status som investeringar.

- 2. omfattad investerare: en fysisk eller juridisk person från en part som gjort en investering på den andra partens territorium.
- 3. fysisk person i en part: en medborgare i Singapore eller i en av unionens medlemsstater i enlighet med berörd stats lagstiftning.
- 4. juridisk person: ett rättssubjekt som bildats i laga ordning eller på annat sätt organiserats enligt gällande lagstiftning, antingen för vinständamål eller i annat syfte, och antingen privatägt eller offentligägt, inbegripet bolag, stiftelser, handelsbolag, samriskföretag, enskilda näringsidkare och föreningar.
- 5. juridisk person från unionen eller juridisk person från Singapore: juridisk person som inrättats enligt unionslagstiftningen, lagstiftningen i en av unionens medlemsstater eller Singapores lagstiftning, och vars säte, huvudkontor eller huvudsakliga verksamhet ligger på unionens respektive Singapores territorium. Om den juridiska personen endast har sitt säte eller huvudkontor på unionens territorium respektive på Singapores territorium ska den inte betraktas som en juridisk person från unionen respektive en juridisk person från Singapore, såvida den inte har en betydande affärsverksamhet på unionens respektive Singapores territorium.
- 6. åtgärder: alla slags lagar och andra föreskrifter, förfaranden, krav eller bruk.
- 7. behandling eller åtgärd vidtagen eller upprätthållen av en part omfattar behandling eller åtgärder vidtagna eller upprätthållna av
 - a) centrala, regionala eller lokala politiska beslutsförsamlingar och myndigheter, och
 - b) icke-statliga organ vid utövandet av befogenheter som centrala, regionala eller lokala politiska beslutsförsamlingar eller myndigheter har delegerat till dem.
- 8. avkastning: alla belopp som genereras av eller härrör från investeringar eller återinvesteringar, inbegripet vinster, utdelningar, kapitalvinster, royaltyer, räntor, betalningar i samband med immateriella rättigheter, naturaförmåner och alla andra lagliga inkomster.
- 9. fritt konvertibel valuta: en valuta som normalt handlas på internationella valutamarknader och som normalt används vid internationella transaktioner.
- 10. etablering:
 - a) bildande, förvärv eller upprätthållande av en juridisk person, eller
 - b) skapande eller upprätthållande av en filial eller ett representationskontor,

i syfte att upprätta eller upprätthålla varaktiga ekonomiska relationer inom en parts territorium i syfte att bedriva en ekonomisk verksamhet.

- 11. ekonomisk verksamhet: all verksamhet av ekonomisk karaktär, med undantag av verksamhet som bedrivs i samband med myndighetsutövning, dvs. verksamhet som inte

bedrivs vare sig i kommersiellt syfte eller i konkurrens med en eller flera näringsidkare.

12. EU-parten: unionen eller dess medlemsstater, eller unionen och dess medlemsstater, i enlighet med deras respektive behörighetsområden såsom dessa framgår av fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

KAPITEL TVÅ

INVESTERINGSSKYDD

ARTIKEL 2.1

Tillämpningsområde

1. Detta kapitel ska gälla för omfattade investerare och omfattade investeringar som gjorts i enlighet med tillämplig lagstiftning, oavsett om investeringarna gjorts före eller efter ikraftträdandet av detta avtal.
2. Utan hinder av vad som sägs i någon annan bestämmelse i detta avtal, ska artikel 2.3 (Nationell behandling) inte tillämpas på subventioner eller bidrag som en part ger, inbegripet statsstödda lån, garantier och försäkringar.
3. Artikel 2.3 (Nationell behandling) ska inte tillämpas på
 - a) statliga myndigheters upphandling av varor och tjänster som förvärvas för myndighetsändamål och inte för kommersiell återförsäljning eller för att användas vid leverans av varor eller tillhandahållande av tjänster för kommersiell försäljning, eller
 - b) audiovisuella tjänster,
 - c) verksamhet som bedrivs i samband med myndighetsutövning inom parternas respektive territorium. Vid tillämpningen av detta avtal avses med en verksamhet som bedrivs i samband med myndighetsutövning varje verksamhet som inte bedrivs på kommersiella grunder eller i konkurrens med en eller flera leverantörer,

ARTIKEL 2.2

Investeringar och regleringsåtgärder

1. Parterna bekräftar sin rätt att reglera inom sina egna territorier i syfte att uppnå legitima politiska mål, t.ex. skydd av folkhälsa, sociala tjänster, statlig utbildning, säkerhet, miljö, allmän moral, socialt skydd, konsumentskydd, integritets- och uppgiftsskydd och främjande och skydd av den kulturella mångfalden.
2. För tydlighetens skull påpekas att det faktum att en part reglerar, inbegripet i form av ändringar av sin lagstiftning, på ett sätt som inverkar negativt på en investering eller på en investerares förväntningar, bland annat förväntningar om vinst, i sig inte innebär en överträdelse av en skyldighet enligt detta avsnitt.
3. För tydlighetens skull påpekas att om en part fattar beslut om att inte bevilja, förlänga eller upprätthålla en subvention eller ett bidrag

- a) i avsaknad av särskilda åtaganden enligt inhemsk lag eller avtal om att bevilja, förnya eller upprätthålla subventionen eller bidraget, eller
- b) om beslutet fattas i enlighet med eventuella villkor och bestämmelser för beviljandet, förnyandet eller upprätthållandet av subventionen eller bidraget,

utgör inte detta en överträdelse av bestämmelserna i detta kapitel.

- 4. För tydlighetens skull påpekas att ingenting i detta kapitel ska tolkas så att det hindrar en part från att avbryta en subvention eller att begära återbetalning av denna, om åtgärden har beslutats av en behörig domstol, förvaltningsdomstol eller någon annan behörig myndighet, eller som att det krävs att parten måste kompensera investeraren för detta.

ARTIKEL 2.3

NATIONELL BEHANDLING

- 1. Vardera parten ska på sitt territorium bevilja omfattade investerare från den andra parten och deras omfattade investeringar en behandling som inte är mindre gynnsam än den behandling som parten i likartade situationer medger sina egna investerare och deras investeringar med avseende på drift, förvaltning, genomförande, underhåll, användning, nyttjande och försäljning eller annan avyttring av investeringar.
- 2. Utan hinder av punkt 1 får varje part anta eller upprätthålla varje åtgärd med avseende på drift, förvaltning, genomförande, underhåll, användning, nyttjande och försäljning eller annan avyttring av en etablering som inte är oförenlig med de åtaganden som anges i dess bindningslista över särskilda åtaganden i bilaga 8-A respektive 8-B till kapitel 8 (Tjänster, etablering och elektronisk handel) i EUSFTA, om en sådan åtgärd
 - a) har antagits vid eller före detta avtals ikraftträdande,
 - b) är en åtgärd som avses i led a som bibehålls, ersätts eller ändras efter detta avtals ikraftträdande, under förutsättning att åtgärden inte är mindre förenlig med punkt 1 efter att ha bibehållits, ersatts eller ändrats än den åtgärd som fanns före dess bibehållande, ersättning eller ändring eller
 - c) är en åtgärd som inte omfattas av led a eller b, under förutsättning att den inte tillämpas med avseende på, eller på ett sätt som orsakar förlust av eller skada på, omfattade investeringar på partens territorium före ikraftträdandet av en sådan åtgärd.
- 3. Utan hinder av punkterna 1 och 2, får en part införa eller verkställa åtgärder som ger omfattade investerare och investeringar från den andra parten en mindre gynnsam behandling än den som parten ger sina egna investerare och deras investeringar i likartade situationer, med iakttagande av kravet att sådana åtgärder inte tillämpas på ett sätt som skulle innebära ett medel för godtycklig eller oberättigad diskriminering av omfattade investerare och investeringar från den andra parten på en parts territorium, eller en förtäckt begränsning av omfattade investeringar, om åtgärderna
 - a) är nödvändiga för att skydda den allmänna säkerheten eller moralen eller för att upprätthålla allmän ordning,
 - b) är nödvändiga för att skydda människors, djurs eller växters liv eller hälsa,
 - c) avser bevarandet av uttömliga naturtillgångar, om åtgärderna tillämpas i samband med begränsningar för inhemska investerare eller investeringar,

- d) är nödvändiga för att skydda nationella skatter av konstnärligt, historiskt eller arkeologiskt värde,
- e) är nödvändiga för att säkerställa efterlevnaden av lagar och andra författningar som inte är oförenliga med bestämmelserna i detta kapitel, inbegripet sådana som hänför sig till
 - i) förhindrandet av bedrägliga eller olagliga förfaranden eller åtgärder vid ett bristande fullgörande av ett avtal,
 - ii) skyddet av enskildas privatliv i samband med behandling och spridning av personuppgifter samt skyddet av sekretess för individuella register och konton,
 - iii) säkerhet,
- f) syftar till att säkerställa en effektiv eller skälig beskattning eller uppbörd av direkta skatter med avseende på investerare och investeringar från den andra parten.

ARTIKEL 2.4

Behandling

1. Varje part ska på sitt territorium medge omfattade investeringar från den andra parten rättvis och skälig behandling och fullständigt skydd och säkerhet i enlighet med punkterna 2–6.
2. En part åsidosätter den skyldighet att ge en rättvis och skälig behandling till vilken det hänvisas till i punkt 1 om en åtgärd eller en rad av åtgärder utgör
 - a) en rättsvägran i straffrättsliga, civilrättsliga och administrativa förfaranden,
 - b) ett väsentligt åsidosättande av ett korrekt rättsförfarande,
 - c) ett uppenbart godtyckligt agerande,
 - e) trakasseri, tvång, maktmissbruk eller liknande agerande i ond tro.
3. Vid bedömningen av om en rättvis och skälig behandling, så som anges i punkt 2, har åsidosatts kan en tribunal i förekommande fall beakta huruvida en part gjort särskilda eller entydiga framställningar till en investerare för att stimulera investeringar, och som skapat berättigade förväntningar hos den omfattade investeraren som denne litade till, men som parten därefter inte infriade.
4. Parterna ska på begäran av en part eller rekommendationer från kommittén, se över innehållet i skyldigheten att ge en rättvis och skälig behandling enligt det förfarande för ändringar som anges i artikel 4.3 (Ändringar), särskilt huruvida annan behandling än de som anges i punkt 2 också kan utgöra ett åsidosättande av rättvis och lika behandling.
5. För tydlighetens skull påpekas att ”fullständigt skydd och säkerhet” endast avser en parts skyldighet avseende fysisk säkerhet för omfattade investerare och investeringar.
6. Om en part, själv eller genom en enhet som anges i punkt 7 i artikel 1.2 (Definitioner), har gjort ett specifikt och explicit åtagande i en avtalsmässig skriftlig förpliktelse gentemot en omfattad investerare från den andra parten avseende den omfattade investerarens investering eller gentemot en sådan omfattad investering, ska denna part inte hindra eller undergräva detta åtagande genom utövandet av sina myndighetsbefogenheter, varken

- a) med avsikt eller
 - b) på ett sätt som väsentligt ändrar balansen mellan rättigheter och skyldigheter i den avtalsmässiga skriftliga förpliktelsen, såvida inte parten tillhandahåller skälig ersättning för att återställa den omfattade investeraren eller investeringen till en situation som den skulle ha befunnit sig i om hindrandet eller undergrävandet inte hade ägt rum.
7. En överträdelse av någon annan bestämmelse i detta avtal, eller av ett separat internationellt avtal, innebär inte i sig att det har skett en överträdelse av denna artikel.

ARTIKEL 2.5

Kompensation för förluster

1. Omfattade investerare från en part vars omfattade investeringar drabbas av förluster på grund av krig eller annan väpnad konflikt, revolution, nationellt nödläge, uppror, revolt eller upplöpp på den andra partens territorium ska av den parten, vad gäller restitution, ersättning, kompensation eller annan uppgörelse, medges en behandling som inte är mindre gynnsam än den som parten medger sina egna investerare eller investerare från något tredjeland, beroende på vilket som är mer förmånligt för den omfattade investeraren.
2. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 1, gäller att omfattade investerare från en part som, i någon av de situationer som avses i punkt 1, åsamkas förluster på den andra partens territorium till följd av
 - a) rekvisition av dess omfattade investeringar, eller en del därav, av den andra partens väpnade styrkor eller myndigheter eller
 - b) förstörelse av dess omfattade investeringar, eller en del därav, som åstadkommit av den andra partens väpnade styrkor eller myndigheter, som inte situationen krävde

ska medges restitution eller kompensation av den andra parten.

ARTIKEL 2.6

Expropriation

1. Ingendera parten får direkt eller indirekt nationalisera, expropriera eller vidta åtgärder vilkas effekter motsvarar nationalisering eller expropriation (nedan kallat expropriation) av omfattade investeringar som gjorts av omfattade investerare från den andra parten utom
 - a) i det allmännas intresse,
 - b) i enlighet med ett korrekt rättsförfarande,
 - c) på icke-diskriminerande grund, och
 - e) mot betalning av snabb, tillräcklig och effektiv kompensation i enlighet med punkt 2.
2. Kompensationen ska motsvara det skäliga marknadsvärdet för de omfattade investeringarna omedelbart före expropriationen eller det att den nära förestående expropriat-

ionen blev känd, plus ränta till en affärsmässigt rimlig nivå, fastställd på marknadsbasis varvid hänsyn ska tas till hur lång tid som gått från expropriationen till betalningsdagen. En sådan kompensation ska vara realiserbar i praktiken och fritt kunna överföras i enlighet med artikel 2.7 (Överföring) och tillhandahållas utan dröjsmål.

Värderingskriterier som används för att fastställa ett skäligt marknadsvärde kan omfatta värdet vid fortsatt rörelse, tillgångarnas värde, inbegripet angivet beskattningsvärde för materiella tillgångar, samt andra lämpliga kriterier.

3. Denna artikel gäller inte för utfärdande av obligatoriska licenser som beviljats när det gäller immateriella rättigheter, i den mån sådana utfärdanden är förenliga med Trips-avtalet.
4. Varje åtgärd för expropriation eller värdering ska, på begäran av de omfattade investerare som påverkas, prövas av en rättslig eller annan oberoende myndighet hos den part som vidtar åtgärden.

ARTIKEL 2.7

Överföring

1. Vardera parten ska tillåta alla överföringar i samband med en omfattad investering i en fritt konvertibel valuta utan begränsning eller dröjsmål. Sådana överföringar omfattar
 - a) bidrag till kapital såsom grundbelopp och ytterligare medel för att upprätthålla, utveckla eller öka den omfattade investeringen,
 - b) vinster, utdelningar, kapitalvinster och övriga inkomster, intäkter från försäljning av hela eller någon del av den omfattade investeringen eller från den delvisa eller fullständiga avvecklingen av den omfattade investeringen,
 - c) räntor, royaltybetalningar, förvaltningsavgifter samt tekniskt bistånd och andra avgifter,
 - e) betalningar som sker inom ramen för ett avtal som ingåtts av den omfattade investeraren, eller dess omfattade investering, inbegripet betalningar enligt ett låneavtal,
 - e) löner och annan ersättning till personal som anställs från utlandet och vars arbete rör den omfattade investeringen,
 - f) betalningar enligt artikel 2.6 (Expropriation) och artikel 2.5 (Kompensation för förluster), och
 - g) betalningar enligt artikel 3.18 (Skiljedom).
2. Ingenting i denna artikel ska tolkas så att det hindrar en part från att på ett rättvist och icke-diskriminerande sätt tillämpa sin lagstiftning rörande
 - a) konkurs, insolvens eller skydd av borgenärernas rättigheter,
 - b) emission av eller handel med värdepapper, terminer, optioner eller derivat,
 - c) ekonomisk rapportering eller redovisning av överföringar som behövs för att bistå de brottsbekämpande eller finansövervakande myndigheterna,
 - e) straffbara handlingar,
 - e) säkerställande av att förelägganden och domar utfärdade i rättsliga eller administrativa förfaranden efterlevs,

- f) social säkerhet, statliga pensionssystem eller obligatoriska sparprogram eller
 - g) beskattning.
3. När i undantagsfall av allvarliga svårigheter, eller hot därom, för den ekonomiska och monetära politiken eller valutapolitiken i endera parten, får skyddsåtgärder när det gäller överföringar tillfälligt vidtas av den berörda parten. Sådana åtgärder ska vara strikt nödvändiga, får inte överstiga en period på sex månader, och får inte utgöra ett medel för godtycklig eller ooberättigad diskriminering mellan en part och en icke-part i likadana situationer.
- Den part som vidtar skyddsåtgärder ska omedelbart underrätta den andra parten om detta och så snart som möjligt lägga fram en tidsplan för skyddsåtgärdernas avskaffande.
4. Om en part har allvarliga betalningsbalansproblem eller allvarliga externa finansiella svårigheter, eller om sådana problem eller svårigheter riskerar att uppkomma, får den införa eller upprätthålla begränsningar för överföringar relaterade till investeringar.
5. Parterna ska försöka undvika att tillämpa de begränsningar som avses i punkt 4. De begränsningar som införs eller upprätthålls enligt punkt 4 ska vara icke diskriminerande och begränsade i tid och får inte gå utöver vad som är nödvändigt för att avhjälpa betalningsbalansproblemen eller den externa finansiella situationen. De ska vara i överensstämmelse med de villkor som fastställts i Marrakechavtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen som slöts i Marrakech den 15 april 1994 (nedan kallat WTO-avtalet) och vara förenliga med artiklarna i avtalet om Internationella valutafonden, beroende på vad som är tillämpligt.
6. En part som upprätthåller eller inför begränsningar enligt punkt 4, eller ändrar sådana begränsningar, ska skyndsamt anmäla detta till den andra parten.
7. Om begränsningar införs eller upprätthålls enligt punkt 4, ska samråd omgående äga rum i handelskommittén. Sådana samråd ska bedöma den berörda partens betalningsbalanssituation och de begränsningar som införts eller upprätthålls enligt punkt 4, med hänsyn till, bland annat, sådana faktorer som
- a) art och omfattning när det gäller problemen med betalningsbalansen och de externa finansiella svårigheterna,
 - b) den externa ekonomiska situationen och handelssituationen, eller
 - c) alternativa korrigerande åtgärder som kan användas.

Vid samrådet ska frågan om huruvida de restriktiva åtgärderna är förenliga med punkterna 4 och 5 tas upp. Alla uppgifter av statistisk natur och andra faktauppgifter från Internationella valutafonden (nedan kallad IMF) som gäller valutor, valutareserver och betalningsbalans ska godtas, och slutsatserna ska grundas på IMF:s bedömning av den berörda partens betalningsbalans och externa finansiella situation.

ARTIKEL 2.8

Subrogation

Om en part eller ett organ som agerar för den parten gör en betalning till förmån för någon av dess investerare enligt en garanti, ett försäkringsavtal eller annan form av gottgörelse som har ingåtts eller beviljats för en investering, ska den andra parten erkänna subrogationen eller överlåtelsen av rättigheter eller äganderätt eller överlåtelsen av fordran i fråga om sådana investeringar. Den parten eller det organet ska ha rätt att utöva de subrogerade eller överlåtna rättigheterna eller fordringarna i samma utsträckning som investerarens ursprungliga rättighet eller fordran. Sådana subrogerade rättigheter får utövas av parten eller av ett organ eller av investeraren om parten eller organet godkänner detta.

KAPITEL TRE

TVISTLÖSNING

AVSNITT A

LÖSNING AV TVISTER MELLAN INVESTERARE OCH PARTER

ARTIKEL 3.1

Tillämpningsområde och definitioner

1. Detta avsnitt ska tillämpas på tvister mellan en kärende från den ena parten och den andra parten rörande behandling som påstås strida mot bestämmelserna i kapitel 2 (Investeringsskydd) och därmed orsaka förlust eller skada för kärenden eller dess lokalt etablerade företag.
2. Om inget annat anges gäller följande definitioner i detta avsnitt:
 - a) de tvistande parterna: kärenden och svaranden.
 - b) kärende: en investerare från en part vilken avser att lämna in eller har lämnat in ett käromål i enlighet med detta avsnitt och som antingen
 - i) agerar för egen räkning, eller
 - ii) agerar för ett lokalt etablerat företags räkning, enligt definitionen i led c, som den äger eller kontrollerar.
 - c) lokalt etablerat företag: en juridisk person som ägs eller kontrolleras av en investerare från en part men som är etablerad på den andra partens territorium.
 - e) icke tvistande part: antingen Singapore, om unionen eller en medlemsstat i unionen är svarande, eller unionen, om Singapore är svarande.
 - e) svarande: antingen Singapore, eller, när det gäller EU-parten, antingen unionen eller den medlemsstat i unionen som meddelats i enlighet med artikel 3.5 (Anmälan om avsikt) och
 - f) finansiering från tredje part: all finansiering som tillhandahålls av en fysisk eller juridisk person som inte är part i tvisten, men som ingår ett avtal med en tvistande part för att finansiera delar av eller hela kostnaden för förfarandet, i utbyte mot en andel eller annat intresse i intäkter eller potentiella intäkter från det förfarande som den tvistande parten kan ha rätt till, eller i form av en donation eller ett bidrag.

ARTIKEL 3.2

Uppgörelse i godo

Alla tvister bör i så stor utsträckning som möjligt lösas i godo genom förhandlingar och, om möjligt, innan en begäran om samråd enligt artikel 3.3 (Samråd) lämnats in. En överenskommelse om uppgörelse i godo kan ingås när som helst, även efter att ett tvistlösningsförfarande enligt detta avsnitt har inletts.

ARTIKEL 3.3

Samråd

1. Om en tvist inte kan lösas i enlighet med artikel 3.2 (Uppgörelse i godo), kan en kärande från en part som gör gällande att en överträdelse av bestämmelserna i kapitel 2 (Investeringsskydd) ägt rum lämna in en begäran om samråd till den andra parten.
2. En begäran om samråd ska innehålla följande upplysningar:
 - a) Kärandens namn och adress och, om en sådan begäran görs för ett lokalt etablerat företags räkning, det företags namn, adress och etableringsort.
 - b) De bestämmelser i kapitel 2 (Investeringsskydd) som påstås ha överträtts.
 - c) Den rättsliga och sakliga grunden för tvisten, inklusive den behandling som påstås strida mot bestämmelserna i kapitel 2 (Investeringsskydd).
 - e) De åtgärder för upprättelse som begärs och den beräknade förlust eller skada som käranden eller dess lokalt etablerade företag lidit med anledning av denna överträdelse.
3. Begäran om samråd ska lämnas in
 - a) inom 30 månader från den dag då käranden eller, i tillämpliga fall, det lokalt etablerade företaget för första gången fick kännedom om, eller borde ha fått kännedom om, den behandling som påstås strida mot bestämmelserna i kapitel 2 (Investeringsskydd), eller
 - b) om lokala åtgärder genomförs när den tidsperiod som avses i led a löper ut, inom ett år från den dag då käranden eller, i tillämpliga fall, när det lokalt etablerade företaget upphör att genomföra dessa lokala åtgärder, och, under alla omständigheter, senast 10 år från den dag då käranden eller, i tillämpliga fall, det lokalt etablerade företaget för första gången fick kännedom om, eller borde ha fått kännedom om, den behandling som påstås strida mot bestämmelserna i kapitel 2 (Investeringsskydd),
4. Om käranden inte har ingivit ett käromål i enlighet med artikel 3.6 (Ingivande av ett käromål) inom arton månader efter inlämnandet av begäran om samråd, ska käranden anses ha dragit tillbaka sin begäran om samråd och eventuella anmälningar om avsikt samt anses ha avstått från sin rätt att lämna in ett sådant käromål. Denna tidsfrist kan förlängas genom överenskommelse mellan de parter som deltar i samråden.
5. De tidsfrister som avses i punkterna 3 och 4 ska inte leda till att ett käromål avvisas om käranden kan visa att underlåtelsen att begära samråd eller, i förekommande fall, att lämna in ett käromål beror på kärandens oförmåga att agera till följd av åtgärder som medvetet vidtagits av den andra parten, förutsatt att käranden agerar så snart den har rimliga möjligheter att agera.

6. Om begäran om samråd gäller en påstådd överträdelse av detta avtal av unionen, eller av någon medlemsstat i unionen, ska den översändas till unionen.
7. De tvistande parterna får hålla samråd genom videokonferens eller på något annat lämpligt sätt, till exempel när investeraren är ett litet eller medelstort företag.

ARTIKEL 3.4

Medling och alternativ tvistlösning

1. De tvistande parterna får när som helst, inbegripet innan en anmälan om avsikt lämnats in, enas om att använda medling.
2. Användning av medling är frivillig och påverkar inte den rättsliga ställningen för någon part i tvisten.
3. Användning av medling får regleras av bestämmelserna i bilaga 6 (Medlingsmekanism för tvistlösning mellan investerare och parter) eller av andra regler som de tvistande parterna enas om. Alla tidsfrister som anges i bilaga 6 (Medlingsmekanism för tvistlösning mellan investerare och parter) får ändras genom överenskommelse mellan de tvistande parterna.
4. Medlaren ska utses genom överenskommelse mellan de tvistande parterna eller i enlighet med artikel 3 (Val av medlare) i bilaga 6 (Medlingsmekanism för tvistlösning mellan investerare och parter). Medlare ska uppfylla kraven i bilaga 7 (Uppförandekod för medlemmar av tribunalen, överprövningstribunalen och medlare).
5. De tvistande parterna ska sträva efter att nå en ömsesidigt godtagbar lösning inom 60 dagar från det att medlaren har utsetts.
6. När de tvistande parterna enats om att använda medling, ska punkterna 3 och 4 i artikel 3.3 (Samråd) inte tillämpas mellan det datum då de tvistande parterna enades om att använda medling, och 30 dagar efter det datum då en av parterna i tvisten beslutar att avsluta medlingen genom en skrivelse till medlaren och den andra parten i tvisten.
7. Inget i denna artikel ska hindra de tvistande parterna från att utnyttja andra former av alternativ tvistlösning.

ARTIKEL 3.5

Anmälan om avsikt

1. Om tvisten inte kan lösas inom tre månader från inlämnandet av begäran om samråd, får käranden göra en anmälan om avsikt, i vilken kärandens avsikt att inge ett käromål och följande uppgifter ska anges skriftligen:
 - a) Kärandens namn och adress och, om en sådan begäran görs för ett lokalt etablerat företags räkning, det företags namn, adress och etableringsort.
 - b) De bestämmelser i kapitel 2 (Investeringsskydd) som påstås ha överträtts.

- c) Den rättsliga och sakliga grunden för tvisten, inklusive den behandling som påstås strida mot bestämmelserna i kapitel 2 (Investeringsskydd).
- e) De åtgärder för rättelse som begärs och den beräknade förlust eller skada som käranden eller dess lokalt etablerade företag lidit med anledning av denna överträdelse.

Anmälan om avsikt ska allt efter omständigheterna sändas till unionen eller till Singapore.

2. Om en anmälan om avsikt har skickats till unionen, ska unionen fastställa vem som är svarande inom två månader från dagen för mottagandet av anmälan. Unionen ska omedelbart underrätta käranden om detta beslut, på grundval av vilket käranden får inge ett käromål enligt artikel 3.6 (Ingivande av ett käromål).
3. Om det inte fastställts en svarande i enlighet med punkt 2 ska följande gälla:
 - a) Om en anmälan om avsikt uteslutande rör behandling av en medlemsstat i unionen, ska den medlemsstaten vara svarande.
 - b) Om en anmälan om avsikt rör någon behandling av en av unionens institutioner, organ eller byråer, ska unionen vara svarande.
4. Om antingen unionen eller en medlemsstat är svarande ska varken unionen eller den berörda medlemsstaten hävda att käromålet är otillåtligt, eller på något annat sätt hävda att ett käromål är ogrundat eller ogiltigt, med anledning av att den rätta svaranden borde vara eller borde ha varit unionen snarare än medlemsstaten, eller vice versa.
5. För tydlighetens skull påpekas att inget i detta avtal eller i de tillämpliga tvistlösningsreglerna ska förhindra något utbyte av information om en tvist mellan unionen och den berörda medlemsstaten.

ARTIKEL 3.6

Ingivande av ett käromål

1. Tidigast tre månader efter det datum då en anmälan om avsikt enligt artikel 3.5 (Anmälan om avsikt) lämnats in, får käranden inge ett käromål i enlighet med följande tvistlösningsregler:
 - a) Konventionen om biläggande av investeringstvister mellan stat och medborgare i annan stat av den 18 mars 1965 (nedan kallad ICSID-konventionen) under förutsättning att både den svarande staten och den stat där käranden har sin hemvist är parter i den konventionen.
 - b) ICSID-konventionen i enlighet med bestämmelserna om tilläggssystemet för förvaltning av förfaranden av sekretariatet för det internationella centrumet för biläggande av investeringstvister (nedan kallade bestämmelserna om ICSID:s tilläggssystem), förutsatt att antingen svaranden eller den stat där käranden har sin hemvist är part i ICSID-konventionen.
 - c) Skiljedomsreglerna från Förenta nationernas kommission för internationell handelsrätt (Uncitral).
 - e) Andra regler om de tvistande parterna är överens om detta.

2. Punkt 1 i denna artikel ska utgöra svarandens samtycke till ingivandet av ett käromål enligt detta avsnitt. Samtycke enligt punkt 1 och ingivandet av ett käromål enligt detta avsnitt ska anses uppfylla kraven i
 - a) kapitel II i ICSID-konventionen och bestämmelserna om ICSID:s tilläggssystem, när det gäller skriftligt samtycke från de tvistande parterna, och
 - b) artikel II i Förenta nationernas konvention om erkännande och verkställighet av utländska skiljedomar, utfärdad i New York den 10 juni 1958 (nedan kallad New York-konventionen) när det gäller ett ”skriftligt avtal”.

ARTIKEL 3.7

Villkor för ingivande av ett käromål

1. Ett käromål enligt detta avsnitt får endast inges om följande villkor är uppfyllda:
 - a) Ingivandet av käromålet åtföljs av kärandens skriftliga samtycke till tvistlösning i enlighet med förfarandena i detta avsnitt och kärandens val av ett av de forum som anges i punkt 1 i artikel 3.6 (Ingivande av käromål) som forum för tvistlösning.
 - b) Minst sex månader har gått sedan begäran om samråd enligt artikel 3.3 (Samråd) lämnades in och minst tre månader har gått sedan anmälan om avsikt enligt artikel 3.5 (Anmälan om avsikt) lämnades in.
 - c) Den begäran om samråd och den anmälan om avsikt som käranden har lämnat in uppfyller kraven i punkt 2 i artikel 3.3 (Samråd) respektive punkt 1 i artikel 3.5 (Anmälan om avsikt).
 - e) Tvistens rättsliga och sakliga grund har varit föremål för tidigare samråd enligt artikel 3.3 (Samråd).
 - e) Alla yrkanden som görs i det käromål som inges enligt artikel 3.6 (Ingivande av käromål) bygger på behandling som pekas ut i anmälan om avsikt enligt artikel 3.5 (Anmälan om avsikt).
 - f) Käranden
 - i) drar tillbaka varje eventuellt käromål i en pågående talan vid tribunalen eller någon annan nationell eller internationell domstol enligt nationell eller internationell rätt, och som rör samma behandling som påstås strida mot bestämmelserna i kapitel 2 (Investeringskydd),
 - ii) förklarar att den inte kommer att inge ett sådant käromål i framtiden, och
 - iii) förklarar att den inte kommer att verkställa en skiljedom enligt detta avsnitt innan en sådan skiljedom har blivit slutgiltig, och inte kommer att söka att överpröva, förkasta, upphäva, ändra eller inleda något annat liknande förfarande inför en internationell eller nationell domstol, vad gäller en skiljedom enligt detta avsnitt.
2. Vid tillämpningen av led 1 f avser termen ”käranden” investeraren och, i förekommande fall, det lokalt etablerade företaget. Vid tillämpningen av led 1 f i omfattar termen ”käranden” dessutom alla personer som direkt eller indirekt har ett ägarintresse i, eller som kontrolleras av, investeraren eller, i förekommande fall, det lokalt etablerade företaget.
3. På begäran av svaranden ska tribunalen förklara sig obehörig om käranden inte respekterar något av de krav eller förklaringar som avses i punkterna 1 och 2.

4. Led 1 f ska inte hindra en kärke från att begära interimistiska säkerhetsåtgärder vid den svarandes domstolar eller förvaltningsdomstolar innan ett förfarande inletts eller under den tid som det pågår vid något av de tvistlösningsforum som avses i artikel 3.6 (Ingivande av ett kärke). Vid tillämpningen av denna artikel ska interimistiska säkerhetsåtgärder endast ha till syfte att skydda käreandens rättigheter och intressen och ska inte medföra betalning av skadestånd eller lösning av sakfrågan i tvisten.
5. För tydlighetens skull påpekas att tribunalen ska förklara sig obehörig om tvisten hade uppkommit, eller mycket sannolikt skulle uppstå, vid den tidpunkt då käreanden förvärvade äganderätten till eller kontrollen över den investering som är föremål för tvisten och tribunalen på grundval av fakta fastställer att käreanden har förvärvat äganderätten till eller kontrollen över investeringen i det huvudsakliga syftet att lämna in ett käromål enligt detta avsnitt. Detta påverkar inte andra rättsliga invändningar som skulle kunna godtas av tribunalen.

ARTIKEL 3.8

Finansiering från tredje part

1. Varje tvistande part som erhållit finansiering från tredje part ska underrätta den andra parten i tvisten och tribunalen om namn och adress för den tredje part som bidragit med finansiering.
2. En sådan anmälan ska göras samtidigt med ingivandet av käromålet, eller så snart som möjligt efter det att finansiering från tredje part överenskommits, skänkts eller beviljats, beroende på vad som är tillämpligt.

ARTIKEL 3.9

Tribunal i första instans

1. En tribunal i första instans (nedan kallad tribunalen) inrättas härmed för att pröva käromål som ingivits i enlighet med artikel 3.6 (Ingivande av ett käromål).
2. Kommittén ska, vid ikraftträdandet av detta avtal, utse sex medlemmar av tribunalen. Vid detta förfarande gäller följande:
 - a) EU-parten ska utse två medlemmar.
 - b) Singapore ska utse två medlemmar.
 - c) EU-parten och Singapore ska gemensamt utse två medlemmar som inte ska vara medborgare vare sig i någon av unionens medlemsstater eller i Singapore.
3. Kommittén får besluta att öka eller minska antalet medlemmar i tribunalen med en faktor tre. Ytterligare utnämningar ska ske på samma villkor som i punkt 2.
4. Medlemmarna ska uppfylla nödvändiga villkor för utövandet av domarämbeten i hemlandet eller vara jurister med allmänt erkända kvalifikationer. De ska ha specialkunskaper eller erfarenhet inom offentlig internationell rätt. Det är önskvärt att de har erfarenhet särskilt inom internationell investeringsrätt, internationell handelsrätt eller tvistlösning inom ramen för internationella investerings- eller handelsavtal.

5. Medlemmarna ska utses för en mandattid på åtta år. Tre av de sex personer som utnämns direkt efter detta avtals ikraftträdande, vilka ska väljas ut genom lottning, ska dock ha en mandattid förlängd till tolv år. En medlems mandatperiod kan förlängas genom beslut av kommittén när det löper ut. Vakanser ska fyllas så snart de uppstår. En person som utnämns som ersättare för en person vars mandatperiod inte gått ut ska inneha befattningen under återstoden av företrädarens mandatperiod. En person som tjänstgör på en avdelning vid tribunalen då hans eller hennes mandatperiod löper ut får, med tillstånd av tribunalens ordförande, fortsätta att tjänstgöra på avdelningen fram till avslutandet av förfarandet för denna avdelning, och ska, endast för detta ändamål, fortfarande anses vara en medlem av tribunalen.
6. Det ska finnas en ordförande och en vice ordförande för tribunalen som ska ansvara för organisatoriska frågor. De ska utses för en fyraårsperiod genom lottning bland de medlemmar som har utsetts i enlighet med punkt 2 c. De ska inneha sitt uppdrag på rotationsbasis genom lottdragning av kommitténs ordförande. Vice ordföranden träder i ordförandens ställe när ordföranden inte är tillgänglig.
7. Tribunalen ska pröva ärenden i avdelningar som består av tre medlemmar, varav en ska ha utnämnts i enlighet med punkterna 2 a, 2 b respektive 2 c. Avdelningen ska ledas av den medlem som utnämnts i enlighet med punkt 2 c.
8. Inom 90 dagar efter det att ett käromål ingetts i enlighet med artikel 3.6 (Ingivande av ett käromål) ska tribunalens ordförande utse de medlemmar som ska ingå i den avdelning vid tribunalen som ska pröva ärendet på rotationsbasis, varvid det ska säkerställas att avdelningens sammansättning är slumpmässig och oförutsägbart och att alla medlemmar ges samma möjlighet att ingå.
9. Trots vad som sägs i punkt 7 får de tvistande parterna komma överens om att ett ärende ska prövas av en enda medlem. Denna medlem ska väljas av tribunalens ordförande bland de medlemmar som utnämnts i enlighet med punkt 2 c. Svaranden ska välvilligt beakta en sådan begäran från käranden, i synnerhet i de fall där käranden är ett litet eller medelstort företag, eller där den begärda kompensationen eller skadeståndet är relativt lågt. En sådan begäran bör göras samtidigt med ingivandet av käromålet i enlighet med artikel 3.6 (Ingivande av ett käromål).
10. Tribunalen får fastställa sina egna arbetsmetoder.
11. Medlemmarna av tribunalen ska säkerställa att de finns tillgängliga och kan utföra de uppgifter som anges i detta avsnitt.
12. För att säkerställa att de är tillgängliga ska ett månatligt engagemangsarvode som ska fastställas genom beslut av kommittén utbetalas till medlemmarna. Tribunalens ordförande och, i tillämpliga fall, vice ordförande, ska motta ett arvode som motsvarar det arvode som bestäms enligt artikel 3.10.11 (Överprövningstribunal) för varje arbetad dag i utförandet av de arbetsuppgifter som tribunalens ordförande har i enlighet med detta avsnitt.
13. Engagemangsarvodet och dagsarvodet för tribunalens ordförande eller vice ordförande i arbetet som tribunalens ordförande enligt detta avsnitt ska utbetalas till lika delar av båda parter till ett konto som förvaltas av ICSID:s sekretariat. I det fall en av parterna inte betalar sin del av engagemangsarvodet eller dagsarvodet kan den andra parten

välja att betala. Alla sådana utestående arvodesbelopp kommer att utkrävas, med lämplig ränta.

14. Såvida kommittén inte antar ett beslut i enlighet med punkt 15, ska övriga arvoden och omkostnader för medlemmarna i en avdelning vid tribunalen vara de som fastställs i föreskrift 14.1 i de administrativa och finansiella föreskrifter för ICSID-konventionen som är i kraft på dagen för ingivandet av käromålet och tribunalen ska fördela dem mellan de tvistande parterna i enlighet med artikel 3.21 (Kostnader).
15. Efter ett beslut av kommittén får engagemangsarvodet och andra arvoden och omkostnader permanent omvandlas till en fast lön. I sådana fall ska medlemmarna tjänstgöra på heltid och kommittén ska fastställa deras ersättning och därmed sammanhängande organisatoriska frågor. I sådant fall får medlemmarna inte utöva någon annan avlönad eller oavlönad yrkesverksamhet, om inte tribunalens ordförande undantagsvis ger tillstånd till det.
16. ICSID:s sekretariat ska fungera som sekretariat för tribunalen och tillhandahålla den lämpligt stöd. Utgifterna för sådant stöd ska fördelas av tribunalen mellan de tvistande parterna i enlighet med artikel 3.21 (Kostnader).

ARTIKEL 3.10

Överprövningstribunal

1. Härmed inrättas en permanent överprövningstribunal som ska behandla överklaganden av preliminära skiljedomar som meddelats av tribunalen.
2. Kommittén ska, vid ikraftträdandet av detta avtal, utse sex medlemmar till tribunalen. Vid detta förfarande gäller följande:
 - a) EU-parten ska utse två medlemmar.
 - b) Singapore ska utse två medlemmar.
 - c) EU-parten och Singapore ska gemensamt utse två medlemmar som inte ska vara medborgare vare sig i någon av unionens medlemsstater eller i Singapore.
3. Kommittén får besluta att öka eller minska antalet medlemmar i medlemmar med en faktor tre. Ytterligare utnämningar ska ske på samma villkor som i punkt 2.
4. Överprövningstribunalens medlemmar ska uppfylla nödvändiga villkor för utövandet av de högsta domarämbetena i hemlandet eller vara jurister med allmänt erkända kvalifikationer. De ska ha specialkunskaper eller expertis inom offentlig internationell rätt. Det är önskvärt att de har expertis särskilt inom internationell investeringsrätt, internationell handelsrätt eller tvistlösning inom ramen för internationella investerings- eller handelsavtal.
5. Överprövningstribunalens medlemmar ska utses för en mandattid på åtta år. Tre av de sex personer som utnämns direkt efter detta avtals ikraftträdande, vilka ska väljas ut genom lottning, ska dock ha en mandattid förlängd till tolv år. En medlems mandatperiod kan förlängas genom beslut av kommittén när det löper ut. Vakanser ska fyllas så snart de uppstår. En person som utnämns som ersättare för en person vars mandatperiod inte gått ut ska inneha befattningen under återstoden av företrädarens mandatperiod. En person som tjänstgör på en avdelning vid överprövningstribunalen då hans

eller hennes mandatperiod löper ut får, med tillstånd av överprövningstribunalens ordförande, fortsätta att tjänstgöra på avdelningen fram till avslutandet av förfarandet för denna avdelning, och ska, endast för detta ändamål, fortfarande anses vara medlem av överprövningstribunalen.

6. Det ska finnas en ordförande och en vice ordförande för överprövningstribunalen som ska ansvara för organisatoriska frågor. De ska utses för en fyraårsperiod genom lottning bland de medlemmar av överprövningstribunalen som har utsetts i enlighet med punkt 2 c. De ska inneha sitt uppdrag på rotationsbasis genom lottdragning av kommitténs ordförande. Vice ordföranden träder i ordförandens ställe när ordföranden inte är tillgänglig.
7. Överprövningstribunalen ska pröva ärenden i avdelningar som består av tre medlemmar, som ska ha utnämnts i enlighet med punkterna 2 a, 2 b respektive 2 c. Avdelningen ska ledas av den medlem som utnämnts i enlighet med punkt 2 c.
8. Överprövningstribunalens ordförande ska utse de medlemmar av tribunalen som ska ingå i den avdelning vid tribunalen som ska pröva ärendet på rotationsbasis, varvid det ska säkerställas att avdelningens sammansättning är slumpmässig och oförutsägbart och att alla medlemmar ges samma möjlighet att ingå.
9. Överprövningstribunalen ska fastställa sin egen arbetsordning.
10. Överprövningstribunalens medlemmar ska säkerställa att de finns tillgängliga och kan utföra de uppgifter som anges i detta avsnitt.
11. För att säkerställa att de är tillgängliga ska ett månatligt engagemangsarvode samt ett dagsarvode för varje arbetsdag som ska fastställas genom beslut av kommittén, utbetalas till medlemmarna. Överprövningstribunalens ordförande och, i tillämpliga fall, vice ordförande, ska erhålla ett arvode för varje arbetad dag i utförandet av de arbetsuppgifter som överprövningstribunalens ordförande har i enlighet med detta avsnitt.
12. Engagemangsarvodet och dagsarvodet för överprövningstribunalens ordförande eller vice ordförande i arbetet som överprövningstribunalens ordförande enligt detta avsnitt ska utbetalas till lika delar av båda parter till ett konto som förvaltas av ICSID:s sekretariat. I det fall en av parterna inte betalar sin del av engagemangsarvodet eller dagsarvodet kan den andra parten välja att betala. Alla sådana utestående arvodesbelopp kommer att utkrävas, med lämplig ränta.
13. Efter ett beslut av kommittén kan engagemangsarvodet och dagsarvodet permanent omvandlas till en fast lön. I ett sådant fall ska överprövningstribunalens medlemmar tjänstgöra på heltid och kommittén ska fastställa deras ersättning och därmed sammanhängande organisatoriska frågor. I detta fall får överprövningstribunalens medlemmar inte utöva någon avlönad eller oavlönad yrkesverksamhet, om inte överprövningstribunalens ordförande undantagsvis ger tillstånd till det.
14. ICSID:s sekretariat ska fungera som sekretariat för överprövningstribunalen och tillhandahålla den lämpligt stöd. Utgifterna för sådant stöd ska fördelas av tribunalen mellan parterna i tvisten i enlighet med artikel 3.21 (Kostnader).

ARTIKEL 3.11

Etiska regler

1. Medlemmarna av tribunalen och av och överprövningstribunalen ska utses bland personer vars oberoende inte kan ifrågasättas. De ska inte vara knutna till någon regering, och ska i synnerhet inte ta emot instruktioner från någon regering eller organisation vad gäller frågor med anknytning till tvisten. De ska inte delta i handläggningen av tvister som direkt eller indirekt skulle kunna skapa intressekonflikter. De ska i detta sammanhang uppfylla kraven i bilaga 7 (Uppförandekod för medlemmar av tribunalen, överprövningstribunalen och medlare). De ska dessutom när de utsetts avstå från att agera som ombud, partsutsedd expert eller partsutsett vittne i en pågående eller ny tvist rörande investeringsskydd enligt detta eller andra avtal eller nationell lagstiftning.
2. Om en tvistande part anser att en medlem har en intressekonflikt, ska den skicka ett meddelande om invändning mot utnämningen till tribunalens ordförande respektive överprövningstribunalens ordförande. Varje meddelande om invändning ska sändas inom 15 dagar efter den dag då den tvistande parten underrättades om sammansättningen av avdelningen vid tribunalen eller överprövningstribunalen, eller inom 15 dagar efter det att relevanta fakta kom till dennes kännedom, om dessa fakta inte rimligen kunde ha varit kända vid tidpunkten för sammansättningen av avdelningen. Meddelandet om invändning ska ange skälen till invändningen.
3. Om inom 15 dagar från dagen för meddelandet om invändning, den medlem det gjorts invändningar mot har valt att inte avgå, ska tribunalens ordförande respektive överprövningstribunalens ordförande, efter att ha hört parterna i tvisten och efter att ha gett medlemmen tillfälle att lämna synpunkter, fatta ett beslut inom 45 dagar från mottagandet av meddelandet om invändning och genast underrätta parterna i tvisten och i tillämpliga fall andra medlemmar av avdelningen.
4. Invändningar mot en utnämning till en avdelning gjord av tribunalens ordförande ska beslutas av överprövningstribunalens ordförande och vice versa.
5. Efter en motiverad rekommendation från överprövningstribunalens ordförande får parterna, genom beslut i kommittén, besluta om att avsätta en medlem av tribunalen eller överprövningstribunalen, om hans eller hennes agerande är oförenligt med de skyldigheter som anges i punkt 1 och oförenligt med fortsatt medlemskap i tribunalen eller överprövningstribunalen. Om det aktuella agerandet påstås gälla ordföranden i överprövningstribunalen ska ordföranden i tribunalen lämna in den motiverade rekommendationen. Artiklarna 3.9.5 (Tribunal) och 3.10.4 (Överprövningstribunal) ska gälla i tillämpliga delar för tillsättning av vakanser som kan uppkomma till följd av denna punkt.

ARTIKEL 3.12

Multilateral tvistlösningsmekanism

Parterna ska med varandra och andra berörda handelspartner eftersträva inrättandet av en multilateral investeringsdomstol och ett överklagandeförfarande för lösning av internationella investeringstvister. När en sådan multilateral mekanism inrättats ska kommittén överväga att anta ett beslut som fastställer att investeringstvister enligt detta avsnitt ska avgöras inom ramen för den multilateral mekanismen samt vidta lämpliga övergångsarrangemang.

ARTIKEL 3.13

Tillämplig lagstiftning och regler för tolkning

1. Tribunalen ska avgöra om den behandling som käromålet rör strider mot en skyldighet enligt kapitel 2 (Investeringsskydd).
2. Om inte annat följer av punkt 3 ska tribunalen tillämpa avtalet tolkat i enlighet med Wienkonventionen om traktaträtten och andra bestämmelser och principer i internationell rätt som tillämpas mellan parterna.
3. Om allvarliga problem uppstår när det gäller tolkningen av avtalet som kan påverka frågor som har anknytning till detta avtal, får kommittén, i enlighet med led 4 f i artikel 4.1 (Kommitté), anta tolkningar av bestämmelser i detta avtal. En tolkning antagen av kommittén ska vara bindande för tribunalen och överprövningstribunalen och varje skiljedom ska vara förenlig med det beslutet. Kommittén får besluta att en tolkning ska ha bindande verkan från och med ett visst datum.

ARTIKEL 3.14

Käromål som uppenbart saknar rättslig relevans

1. Svaranden får, antingen senast 30 dagar efter det att en avdelning i tribunalen inrättats i enlighet med artikel 3.9 (Tribunal i första instans) och under alla omständigheter före första sammanträdet i avdelningen, göra en invändning om att ett käromål uppenbart saknar rättslig relevans.
2. Svaranden ska så utförligt som möjligt ange grunden för invändningen.
3. Tribunalen ska, efter att ha gett de tvistande parterna tillfälle att lägga fram sina synpunkter på invändningen, vid sitt första sammanträde i tribunalens avdelning eller omedelbart därefter, utfärda ett beslut eller en tillfällig skiljedom om invändningen.
4. Detta förfarande och tribunalens beslut ska inte påverka rätten för en svarande att göra invändningar, enligt artikel 3.15 (Käromål utan rättslig grund) eller under förfarandets gång, angående en talans rättsliga relevans samt inte påverka tribunalens behörighet att ta upp andra invändningar som en preliminär fråga.

ARTIKEL 3.15

Käromål utan rättslig grund

1. Utan att det påverkar tribunalens behörighet att ta upp andra invändningar som en preliminär fråga eller en svarandes rätt att göra sådana invändningar vid lämplig tidpunkt, ska tribunalen som en preliminär fråga ta upp och fatta beslut om eventuella invändningar från svaranden som går ut på att ett käromål, eller någon del av ett käromål, som lämnats in enligt detta avsnitt av rättsliga skäl inte är ett käromål för vilken en skiljedom till förmån för käranden kan göras enligt artikel 3.6 (Ingivande av ett käromål), även om de påstådda faktiska omständigheterna skulle antas vara riktiga. Tribunalen får även beakta alla andra relevanta omständigheter som inte ifrågasatts.

2. En invändning enligt punkt 1 ska lämnas in till tribunalen snarast möjligt efter det att avdelningen vid tribunalen inrättats, och under inga omständigheter senare än det datum som tribunalen fastställer för svaranden att inkomma med sin svarsinlaga eller sitt svaromål eller, i fråga om en ändring av käromålet, det datum som tribunalen fastställer för svaranden att inkomma med svar på ändringen. En invändning får inte lämnas in enligt punkt 1 så länge som ett förfarande enligt artikel 3.14 (Käromål som uppenbart saknar rättslig relevans) pågår, om inte tribunalen ger tillstånd att lämna in en invändning enligt denna artikel, efter att i vederbörlig ordning ha beaktat omständigheterna i det enskilda fallet.
3. Efter det att tribunalen tagit emot en invändning enligt punkt 1, och såvida den inte anser att invändningen är uppenbart ogrundad, ska den avbryta prövningen av sakfrågan, fastställa en tidsplan för att pröva invändningen i överensstämmelse med eventuella tidsplaner som den har fastställt för att pröva eventuella andra preliminära frågor, och utfärda ett beslut eller en skiljedom om invändningen samt ange skälen för beslutet eller skiljedomen.

ARTIKEL 3.16

Transparens i samband med förfarandena

Bilaga 8 (Regler om allmänhetens tillgång till handlingar, höranden och möjlighet för tredje person att inkomma med inlagor) ska tillämpas på tvister enligt detta avsnitt.

ARTIKEL 3.17

Den icke tvistande parten i avtalet

1. Tribunalen ska godta muntliga eller skriftliga inlagor i frågor om tolkningen av avtalet från den icke tvistande parten i avtalet och får, efter samråd med de tvistande parterna, uppmana den icke tvistande parten i avtalet att lämna in sådana inlagor.
2. Tribunalen får inte dra några slutsatser av att det inte inkommit några inlagor eller svar på en eventuell uppmaning i enlighet med punkt 1.
3. Tribunalen ska se till att en inlaga inte stör eller blir orimligt betungande för skiljeförfarandet, eller på ett otillbörligt sätt påverkar en part i tvisten.
4. Tribunalen ska också se till att de tvistande parterna ges rimlig möjlighet att inkomma med synpunkter på alla yttranden från den icke tvistande parten i avtalet.

ARTIKEL 3.18

Skiljedom

1. Om tribunalen beslutar att den behandling som strider mot en skyldighet enligt kapitel 2 (Investeringsskydd) kan tribunalen endast tilldöma, var för sig eller i kombination
 - a) ekonomiskt skadestånd och tillämplig ränta och

- b) återställande av egendom, förutsatt att svaranden i stället för återställande kan betala ekonomiskt skadestånd och eventuell ränta enligt beslut av tribunalen i enlighet med kapitel 2 (Investeringsskydd).
- 2. Det ekonomiska skadeståndet får inte vara större än den skada som käranden eller, i förekommande fall, dess lokalt etablerade företag lidit på grund av överträdelsen av de berörda bestämmelserna i kapitel 2 (Investeringsskydd), minus eventuellt skadestånd eller eventuell kompensation som redan lämnats av den berörda parten. Tribunalen ska inte utdöma straffskadestånd.
- 3. När ett käromål lämnas in på ett lokalt etablerat företags vägnar, ska skiljedomen utfärdas till det lokalt etablerade företaget.
- 4. Som en allmän regel ska tribunalen utfärda en preliminär skiljedom inom 18 månader från och med dagen för ingivandet av käromålet. När skiljedomstolen finner att den inte kan utfärda sin preliminära skiljedom inom 18 månader, ska den skriftligen underrätta parterna i tvisten om skälen till förseningen tillsammans med en uppskattning inom vilken tid man kommer att lägga fram sin preliminära skiljedom. En preliminär skiljedom ska bli slutgiltig om 90 dagar har förflutit efter det att den utfärdats och ingen av de tvistande parterna har överklagat skiljedomen till överprövningstribunalen.

ARTIKEL 3.19

Överklagandeförfarande

- 1. Varje part i tvisten får överklaga en preliminär skiljedom till överprövningstribunalen inom 90 dagar från det att den utfärdats. Skälen för överklagande är de följande:
 - a) Att tribunalen har gjort en felaktig tolkning eller tillämpning av gällande lagstiftning.
 - b) Att tribunalen har gjort en uppenbart oriktig bedömning av fakta, bland annat bedömningen av relevant nationell lagstiftning.
 - c) De skäl som anges i artikel 52 i ICSID-konventionen, i den utsträckning som de inte omfattas av punkterna a och b.
- 2. Om överprövningstribunalen ogillar överklagandet blir den preliminära skiljedomen lagkraftvunnen. Överprövningstribunalen kan också avvisa överklagandet utan dröjsmål om det står klart att överklagandet är uppenbart ogrundat, och i sådana fall blir den preliminära skiljedomen lagkraftvunnen.
- 3. Om överklagandet är välgrundat ska överprövningstribunalen ändra eller upphäva den preliminära skiljedomens rättsliga bedömningar och slutsatser, helt eller delvis. Överprövningstribunalen ska återförvisa ärendet till tribunalen, med angivande av exakt hur den har ändrat eller upphävt tribunalens relevanta bedömningar och slutsatser. Tribunalen ska vara bunden av bedömningarna och slutsatserna från överprövningstribunalen och ska, efter att ha hört de tvistande parterna om tillämpligt, ändra sin preliminära skiljedom i enlighet med detta. Tribunalen ska sträva efter att avge sin reviderade skiljedom inom 90 dagar efter återförvisningen av ärendet till den.

4. Överprövningsförfarandet ska i regel inte överstiga 180 dagar från den dag då en part i tvisten formellt tillkännagivit sitt beslut att överklaga till den dag då överprövningstribunalen meddelar sitt avgörande. Om överprövningstribunalen anser att den inte kan utfärda sitt beslut inom 180 dagar, ska den skriftligen underrätta parterna i tvisten om skälen till förseningen och därvid göra en uppskattning inom vilken tid man kommer att fatta sitt beslut. Förfarandet ska i inget fall överstiga 270 dagar.
5. En tvistande part som överklagar ska ställa säkerhet för överklagandets rättegångskostnader. Den tvistande parten ska också lämna annan säkerhet enligt överprövningstribunalens beslut.
6. Bestämmelserna i artiklarna 3.8 (Finansiering från tredje part), bilaga 8 (Regler om allmänhetens tillgång till handlingar, höranden och möjlighet för tredje person att inkomma med inlagor), 3.17 (Den icke tvistande parten i avtalet) och artikel 3.21 (Kostnader) ska i tillämpliga delar gälla för överklagandeförfarandet.

ARTIKEL 3.20

Ersättning eller annan kompensation

Svaranden får inte göra gällande, och tribunalen ska inte godta, som svaromål, genkärsmål, kvittningsrätt eller av något annat skäl, att kändanden har fått eller kommer att få ersättning eller annan kompensation, enligt ett avtal om försäkring eller garanti, för hela eller en del av det skadestånd som begärs i en tvist som inlets enligt detta avsnitt.

ARTIKEL 3.21

Kostnader

1. Tribunalen ska besluta att kostnaderna för förfarandet ska betalas av den förlorande tvistande parten. I undantagsfall kan tribunalen dela upp rättegångskostnaderna mellan de tvistande parterna, om den anser att en uppdelning är lämplig med hänsyn till omständigheterna i ärendet.
2. Andra rimliga kostnader, inklusive kostnader för juridiskt biträde och stöd, ska betalas av den förlorande parten, om inte tribunalen beslutar att en sådan fördelning av kostnaderna inte är anpassad till omständigheterna i ärendet.
3. Om endast vissa delar av talan har godtagits ska fördelningen av kostnaderna ske proportionellt efter antalet eller omfattningen av de delar av käromålen som godtagits.
4. När ett käromål eller delar av ett käromål avvisas genom tillämpning av artikel 3.14 (Käromål som uppenbart saknar rättslig relevans) och artikel 3.15 (Käromål utan rättslig grund), ska tribunalen besluta att alla kostnader i samband med ett sådant käromål eller delar av ett sådant käromål, inbegripet kostnaderna för skiljeförfarandet och övriga rimliga kostnader, inklusive kostnader för juridiskt biträde och stöd, ska betalas av den förlorande parten i tvisten.
5. Kommittén ska överväga kompletterande regler om arvoden vid fastställandet av det maximala beloppet för kostnader för juridiskt biträde och stöd som kan bäras av specifika kategorier av förlorande tvistande parter. Sådana kompletterande regler ska beakta de ekonomiska resurser för en kändande som är en fysisk person eller ett litet eller

medelstort företag. Kommittén ska sträva efter att anta sådana kompletterande regler senast ett år efter ikraftträdandet av detta avtal.

ARTIKEL 3.22

Verkställighet av skiljedomar

1. En skiljedom enligt detta avsnitt ska inte vara verkställbar förrän den har blivit lagkraftvunnen enligt artiklarna 3.18.4 (Skiljedom), 3.19.2 (Överklagandeförfarande) eller 3.19.3 (Överklagandeförfarande). En slutlig skiljedom som meddelats enligt detta avsnitt av tribunalen ska vara bindande mellan parterna i tvisten och ska inte vara föremål för överklagande, omprövning, återförvisning, upphävande eller någon annan åtgärd.
2. Varje part ska erkänna skiljedom som meddelats i enlighet med detta avtal som bindande samt verkställa betalningsskyldigheten inom dess territorium som om den vore en slutlig dom av en domstol i denna part.
3. Verkställigheten av skiljedomar ska styras av de bestämmelser om verkställighet av domar eller skiljedomar som gäller där verkställigheten ska ske.
4. För tydlighetens skull påpekas att artikel 4.11 (Ingen direkt effekt) i kapitel 4 (Institutionella och allmänna bestämmelser samt slutbestämmelser) inte ska hindra erkännande, genomförande och verkställighet av skiljedomar enligt detta avsnitt.
5. Vid tillämpning av artikel I i New York-konventionen, är en slutlig skiljedom som meddelats enligt detta avsnitt en skiljedom som avser fordringar som anses uppkomma på grund av ett förhållande eller en transaktion som är kommersiellt.
6. För tydlighetens skull och med förbehåll för punkt 1 påpekas att om ett käromål ingivits enligt artikel 3.6.1 a (Ingivande av ett käromål) ska en slutlig skiljedom meddelad enligt detta avsnitt anses vara en skiljedom enligt avdelning 6 kapitel IV i ICSID-konventionen.

ARTIKEL 3.23

Avtalsparternas roll

1. Ingen part ska ge diplomatiskt skydd, eller föra en internationell talan, beträffande en tvist som en investerare från parten och den andra parten har samtyckt till att lämna eller har lämnat till tvistlösning enligt detta avsnitt, om inte denna andra part har underlåtit att iaktta och följa den skiljedom som meddelats i en sådan tvist. Vid tillämpningen av denna punkt ska diplomatiskt skydd inte omfatta informella diplomatiska utbyten som endast har till syfte att underlätta en lösning av tvisten.
2. För tydlighetens skull påpekas att punkt 1 inte utesluter möjligheten för en part att använda sig av tvistlösningsförfaranden enligt kapitel 3 (Tvistlösning) avsnitt B (Lösning av tvister mellan parterna) i fråga om en åtgärd med allmän räckvidd, även om åtgärden påstås ha brutit mot avtalet när det gäller en viss investering för vilken ett käromål har ingivits in i enlighet med artikel 3.6 (Ingivande av ett käromål), och inte påverkar artikel 3.17 (Den icke tvistande parten i avtalet).

ARTIKEL 3.24

Förening av mål

1. Om två eller flera käromål som har ingivits separat enligt artikel 3.6 (Ingivande av ett käromål) har en juridisk eller saklig fråga gemensam och följer av samma händelser eller omständigheter, får en part i tvisten begära att en separat avdelning inrättas (avdelning för förenade mål) och att denna avdelning utfärdar ett beslut om förening i enlighet med
 - a) medgivanden från alla parter i tvisten som ska omfattas av beslutet, i vilket fall de tvistande parterna ska lämna in en gemensam begäran i enlighet med punkt 3, eller
 - b) punkterna 2–12, under förutsättning att endast en svarande ska omfattas av beslutet.
2. En part i tvisten som begär ett beslut om förening ska först anmäla detta till de andra parterna i tvisten som ska omfattas av beslutet. I denna anmälan ska följande anges:
 - a) Namn och adress för alla de parter i tvisten som ska omfattas av beslutet.
 - b) Det käromål, eller de delar av käromålet, som ska omfattas av beslutet.
 - c) Skälen till begäran.

Parterna i tvisten ska sträva efter att komma överens om det begärda beslutet om förening och om tillämpliga regler för tvistlösning.

3. Om de parter i tvisten som avses i punkt 2 inte har kommit överens om föreningen inom trettio dagar efter anmälan, får en part i tvisten begära förening enligt punkterna 3–7. Begäran ska lämnas skriftligen till tribunalens ordförande och till alla de parter i tvisten som ska omfattas av beslutet. I denna begäran ska följande anges:
 - a) Namn och adress för alla de parter i tvisten som ska omfattas av beslutet.
 - b) Det käromål, eller de delar av käromålet, som ska omfattas av beslutet.
 - c) Skälen till begäran.

Om de tvistande parterna har kommit överens om förening ska de lämna en gemensam begäran till tribunalens ordförande i enlighet med denna punkt.

4. Om inte tribunalens ordförande inom 30 dagar efter att ha mottagit en begäran enligt punkt 3 finner att begäran är uppenbart ogrundad ska en avdelning för föreande mål inrättas i enlighet med artikel 3.9.8 (Tribunal i första instans).
5. Förfarandet i tribunalens avdelning för förenade mål ska ske på följande sätt:
 - a) Om alla käromål som omfattas av en begäran om beslut om förening har lämnats till tvistlösning enligt samma tvistlösningsregler ska avdelningen för förenade mål använda sig av samma tvistlösningsregler, såvida inte samtliga tvistande parter kommer överens om annat.
 - b) Om de käromål som omfattas av en begäran om beslut om förening inte har lämnats enligt samma tvistlösningsregler

- i) kan de tvistande parterna komma överens om vilka tvistlösningsregler enligt artikel 3.6 (In givande av ett käromål) som ska tillämpas för föreningsförfarandet, eller
 - ii) om de tvistande parterna inte kan enas om tvistlösningsregler inom trettio dagar efter en begäran som gjorts i enlighet med punkt 3, ska Uncitrals skiljedomsgregler tillämpas på föreningsförfarandet.
6. Om avdelningen för förenade mål anser att två eller flera käromål som har ingivits enligt artikel 3.6 (Ingivande av ett käromål) har en rättslig eller saklig fråga gemensam, och följer av samma händelser eller omständigheter, kan avdelningen för förenade mål, i syfte att uppnå ett rättvist och effektivt tvistlösning och överensstämmelse med andra skiljedomar, och efter att ha hört parterna i tvisten, besluta att
 - a) förklara sig behörig att pröva och avgöra alla käromålen eller delar av käromålen tillsammans eller
 - b) förklara sig behörig att pröva och avgöra en eller flera av käromålen, vars eller vilkas avgörande den anser skulle underlätta avgörandet av de andra.
7. Om en avdelning för förenade mål har inrättats, får en kärande som har lämnat in ett käromål enligt artikel 3.6 (Ingivande av ett käromål) och som inte har nämnts i en begäran enligt punkt 3 göra en skriftlig begäran till avdelningen för förenade mål om att inkluderas i alla beslut som fattas enligt punkt 6. En sådan begäran ska uppfylla de krav som anges i punkt 3.
8. På begäran av en part i tvisten får avdelningen för föreande mål, i avvaktan på det beslut som den fattar enligt punkt 6, besluta att förfarandet i den avdelning som inrättats enligt artikel 3.9 (Tribunal i första instans) förklaras vilande, såvida inte den senare avdelningen redan har skjutit upp sitt förfarande.
9. En avdelning vid tribunalen som inrättats enligt artikel 3.9 (Tribunal i första instans) ska upphöra att vara behörig att avgöra ett käromål eller delar av ett käromål, för vilken en avdelning för föreande mål har förklarat sig vara behörig, och förfarandet i en avdelning som inrättats enligt artikel 3.9 (tribunal i första instans) ska förklaras vilande eller skjutas upp i enlighet med detta.
10. En skiljedom från avdelningen för föreande mål rörande käromålet eller delar av käromålet, för vilka den har förklarat sig behörig, ska vara bindande för de avdelningar som inrättas enligt artikel 3.9 (Tribunal i första instans) när det gäller dessa käromål, från och med den dag då skiljedomen vinner laga kraft enligt artiklarna 3.18.4 (Skiljedom), 3.19.2 (Överklagandeförfarande) eller 3.19.3 (Överklagandeförfarande).
11. En kärande får dra tillbaka sitt käromål eller del av käromålet som är föremål för förening inom ramen för ett tvistlösningsförfarande enligt denna artikel, förutsatt att ett sådant käromål eller del av käromål inte får lämnas in igen enligt artikel 3.6 (Ingivande av ett käromål).
12. På begäran av en av de tvistande parterna får avdelningen för föreande mål vidta sådana åtgärder som den anser vara lämpliga för att säkerställa att den partens skyddade uppgifter inte röjs för den andra parten i tvisten. Sådana åtgärder kan innebära att tillåta inlämning av redigerade versioner av handlingar som innehåller skyddade uppgifter till de andra parterna i tvisten eller att hålla delar av förhandlingen inom stängda dörrar.

AVSNITT B

LÖSNING AV TVISTER MELLAN PARTERNA

ARTIKEL 3.25

Tillämpningsområde

Detta avsnitt ska tillämpas på alla skiljaktigheter angående tolkningen och tillämpningen av bestämmelserna i detta avtal, om inte annat uttryckligen anges.

ARTIKEL 3.26

Samråd

1. Parterna ska sträva efter att lösa alla skiljaktigheter när det gäller tolkningen och tillämpningen av de bestämmelser som avses i artikel 3.25 (Tillämpningsområde) genom att inleda samråd i en förtroendefull anda för att komma överens om en ömsesidigt godtagbar lösning.
2. En part ska ansöka om samråd genom en skriftlig begäran till den andra parten, med en kopia till kommittén, och ska ange skälen för begäran, inbegripet angivande av den berörda åtgärden, de tillämpliga bestämmelser som det hänvisas till i artikel 3.25 (Tillämpningsområde) och skälen till tillämpningen av sådana bestämmelser.
3. Samråd ska hållas inom 30 dagar efter det att begäran har mottagits och ska, om parterna inte kommer överens om något annat, hållas på den svarande partens territorium. Ett samråd ska anses ha avslutats inom 60 dagar efter det att begäran har mottagits, om parterna inte kommer överens om något annat. Samråden ska vara konfidentiella och inte påverka någon parts rättigheter i framtida förfaranden.
4. Samråd om brådskande ärenden ska hållas inom 15 dagar från den dag då begäran mottogs och ska anses vara avslutade senast 30 dagar efter det att begäran mottogs, om parterna inte kommer överens om något annat.
5. Om den part som mottar begäran om samråd inte har besvarat denna begäran inom 10 dagar efter mottagandet, eller om samrådet inte hålls inom de tidsfrister som fastställs i punkt 3 respektive punkt 4, eller om samrådet har avslutats utan att någon ömsesidigt godtagbar lösning har nåtts, får den klagande parten begära att en skiljenämnd tillsätts i enlighet med artikel 3.28 (Inledande av skiljeförfarande)

ARTIKEL 3.27

Medling

Endera parten får begära att den andra parten deltar i ett medlingsförfarande i fråga om samtliga åtgärder som inverkar negativt på investeringar mellan parterna, i enlighet med bilaga 10 (Medlingsförfarande för tvister mellan parterna).

ARTIKEL 3.28

Inledande av skiljeförfarande

1. Om parterna inte har lyckats lösa tvisten genom samråd i enlighet med artikel 3.26 (Samråd), får den klagande parten begära att det tillsätts en skiljenämnd i enlighet med denna artikel.
2. Begäran om tillsättande av en skiljenämnd ska lämnas in skriftligen till den svarande parten och till kommittén. Den klagande parten ska i sin begäran ange vilken särskild åtgärd klagomålet gäller och förklara hur denna åtgärd kan anses strida mot de bestämmelser som avses i artikel 3.25 (Tillämpningsområde) på ett sådant sätt att den rättsliga grunden för klagomålet klart framgår.

ARTIKEL 3.29

Tillsättande av skiljenämnden

1. En skiljenämnd ska bestå av tre skiljemän.
2. Inom fem dagar efter det att den begäran som avses i punkt 1 av artikel 3.28 (Inledande av skiljeförfarande) har mottagits av den svarande parten, ska parterna samråda i syfte att enas om skiljenämndens sammansättning.
3. Om parterna inom tio dagar från inledandet av det samråd som avses i punkt 2 inte kan enas om skiljenämndens ordförande, ska ordföranden för kommittén eller dennes ställföreträdare inom 20 dagar från inledandet av det samråd som avses i punkt 2 genom lottning bland personerna på den förteckning som avses i punkt 1 i artikel 3.44 (Förteckningar över skiljemän) utse en skiljeman att fungera som ordförande.
4. Om parterna inom tio dagar från inledandet av det samråd som avses i punkt 2 inte kan enas om skiljemännen
 - a) får varje part inom femton dagar från inledandet av det samråd som avses i punkt 2 utse en skiljeman, som inte kommer att fungera som ordförande, från personerna på den förteckning som upprättats enligt punkt 2 i artikel 3.44 (Förteckningar över skiljemän), och
 - b) om en part inte kan utse en skiljeman i enligt led 4 a, ska ordföranden för kommittén eller dennes ställföreträdare, välja ut återstående skiljemän genom lottning bland de personer som föreslagits av den berörda parten i enlighet med punkt 2 i artikel 3.44 (Förteckningar över skiljemän) inom tjugo dagar från inledandet av det samråd som avses i punkt 2.
5. Om den förteckning som avses i punkt 2 i artikel 3.44 (Förteckningar över skiljemän) inte har upprättats vid den tidpunkt som krävs enligt punkt 4 ska något av följande gälla:
 - a) Om båda parter har föreslagit personer i enlighet med punkt 2 i artikel 3.44 (Förteckningar över skiljemän), får varje part utse en skiljeman, som inte kommer att fungera som ordförande, bland de personer som föreslagits, inom femton dagar från inledandet av det samråd som avses i punkt 2. Om en part inte utser en skilje-

man, ska ordföranden i kommittén eller dennes ställföreträdare välja ut skiljeman-
nen genom lottning bland de personer som föreslagits av den part som inte utsett
sin skiljeman.

- b) Om endast en part har föreslagit personer i enlighet med punkt 2 i artikel 3.44
(Förteckningar över skiljemän), får varje part utse en skiljeman, som inte kommer
att fungera som ordförande, bland de personer som föreslagits, inom femton dagar
från inledandet av det samråd som avses i punkt 2. Om en part inte utser en skilje-
man, ska ordföranden i kommittén eller dennes ställföreträdare välja ut skiljeman-
nen genom lottning bland de personer som föreslagits.
6. Om den förteckning som avses i punkt 1 i artikel 3.44 (Förteckningar över skiljemän)
inte har upprättats vid den tidpunkt som krävs enligt punkt 3, ska ordföranden väljas
ut genom lottning bland före detta ledamöter av WTO:s överprövningsorgan som inte
är från någon av parterna.
7. Skiljenämnden ska anses ha tillsatts den dag då den sista av de tre skiljemännen utses.
8. Skiljemännen får bara ersättas av de skäl och enligt de förfaranden som anges i reg-
lerna 19–25 i bilaga 9 (Arbetsordning för skiljeförfaranden).

ARTIKEL 3.30

Förhandsavgörande om brådskande fall

Om en part begär det, ska skiljenämnden inom tio dagar från det att den tillsattes lämna ett
förhandsavgörande i frågan om huruvida den anser att fallet är brådskande.

ARTIKEL 3.31

Interimsrapport från nämnden

1. Senast 90 dagar efter det att skiljenämnden inrättades ska den för parterna lägga fram
en interimsrapport som ska innehålla en redogörelse för sakförhållandena, tillämplig-
heten av de relevanta bestämmelserna samt de viktigaste skälen till undersökningsre-
sultat och rekommendationer. Om skiljenämnden anser att denna tidsfrist inte kan håll-
as, ska nämndens ordförande skriftligen meddela parterna och kommittén detta och
ange skälen till förseningen samt vilket datum skiljenämnden planerar lägga fram sin
interimsrapport. Under inga omständigheter bör skiljenämnden lägga fram sin inte-
rimrapport senare än 120 dagar efter den dag då skiljenämnden inrättades.
2. En part får inom 30 dagar efter det att interimsrapporten lagts fram lämna in en skrift-
lig begäran till skiljenämnden om att den ska ompröva särskilda aspekter i rapporten.
3. I brådskande fall ska skiljenämnden göra sitt yttersta för att överlämna sin interims-
rapport och parterna får inom de tidsfrister som fastställs i punkterna 1 och 2 lämna in
en skriftlig begäran till skiljenämnden om att den ska ompröva särskilda aspekter i
rapporten.
4. Efter att ha övervägt parternas skriftliga synpunkter på interimsrapporten, får skilje-
nämnden ändra sin rapport och företa ytterligare utredningar som den anser motive-
rade. Nämndens slutliga avgörande ska innehålla en tillfredsställande diskussion av de

argument som förts fram i samband med interimsfasen och ska tydligt besvara de två parternas skriftliga synpunkter.

ARTIKEL 3.32

Skiljenämndens avgörande

1. Skiljenämnden ska lämna sitt avgörande till parterna och till kommittén inom 150 dagar efter den dag då nämnden inrättades. Om skiljenämnden anser att denna tidsfrist inte kan hållas, ska nämndens ordförande skriftligen meddela detta till parterna och till kommittén och ange skälen till förseningen samt vilket datum skiljenämnden planerar att meddela sitt avgörande. Under inga omständigheter bör skiljenämnden meddela sitt avgörande senare än 180 dagar efter den dag då skiljenämnden inrättades.
2. I brådskande fall ska skiljenämnden göra sitt yttersta för att meddela sitt avgörande inom 75 dagar från den dag då den tillsattes. Under inga omständigheter bör skiljenämnden meddela sitt avgörande senare än 90 dagar efter den dag då skiljenämnden tillsattes.

ARTIKEL 3.33

Åtgärder för att följa skiljenämndens avgörande

Varje part ska i konstruktiv anda vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa skiljenämndens avgörande, och parterna ska sträva efter att nå enighet om vilken tidsperiod som krävs för att följa avgörandet.

ARTIKEL 3.34

Rimlig tidsperiod för att följa skiljenämndens avgörande

1. Den svarande parten ska senast 30 dagar efter den dag då meddelandet om skiljenämndens avgörande mottogs av parterna, till den klagande parten och kommittén anmäla vilken tidsperiod som den kommer att behöva för att följa avgörandet (nedan kallad rimlig tidsperiod), om detta inte kan ske omgående.
2. Om parterna inte kan enas om en rimlig tidsperiod för att följa skiljenämndens avgörande, ska den klagande parten inom 20 dagar efter att ha mottagit den svarande partens anmälan enligt punkt 1 skriftligen begära att den ursprungliga skiljenämnden fastställer den rimliga tidsperiodens längd. En sådan begäran ska samtidigt anmälas till den andra parten och till kommittén. Den ursprungliga skiljenämnden ska meddela sitt avgörande till parterna och underrättakommittén inom 20 dagar från den dag då begäran ingavs.
3. Om en ledamot i den ursprungliga skiljenämnden inte längre är tillgänglig, ska förfarandena i artikel 3.29 (Tillsättande av skiljenämnden) tillämpas. Tidsfristen för att meddela avgörandet ska vara 35 dagar från den dag då den begäran som avses i punkt 2 ingavs.
4. Den svarande parten ska minst en månad innan den rimliga tidsperioden löper ut skriftligen meddela den klagande parten om vilka framsteg den har gjort när det gäller att följa skiljenämndens avgörande.

5. Den rimliga tidsperioden kan förlängas genom överenskommelse mellan parterna.

ARTIKEL 3.35

Översyn av åtgärder som har vidtagits för att följa skiljenämndens avgörande

1. Den svarande parten ska före utgången av den rimliga tidsperioden till den klagande parten och kommittén anmäla vilka åtgärder den har vidtagit för att följa skiljenämndens avgörande.
2. Om det råder oenighet mellan parterna om huruvida en åtgärd som anmälts enligt punkt 1 har vidtagits eller är förenlig med de bestämmelser som avses i artikel 3.25 (Tillämpningsområde), får den klagande parten skriftligen begära att frågan hänskjuts till den ursprungliga skiljenämnden för avgörande. En sådan begäran ska ange vilken särskild åtgärd klagomålet gäller och de bestämmelser som avses i artikel 3.25 (Tillämpningsområde) mot vilka den anser att åtgärden strider, på ett sådant sätt att den rättsliga grunden för klagomålet klart framställs, och den ska förklara hur denna åtgärd kan anses strida mot de bestämmelser som avses i artikel 3.25 (Tillämpningsområde). Den ursprungliga skiljenämnden ska meddela sitt avgörande inom 45 dagar från det att begäran ingavs.
3. Om en ledamot i den ursprungliga skiljenämnden inte längre är tillgänglig, ska förfarandena i artikel 3.29 (Tillsättande av skiljenämnden) tillämpas. Tidsfristen för att meddela avgörandet ska vara 60 dagar från den dag då den begäran som avses i punkt 2 ingavs.

ARTIKEL 3.36

Tillfälliga åtgärder om skiljenämndens avgörande inte följs

1. Om den svarande parten inte anmäler att det vidtagits några åtgärder för att följa skiljenämndens avgörande innan den rimliga tidsperioden har löpt ut, eller om skiljenämnden fastställer att ingen åtgärd har vidtagits för att följa avgörandet eller att de åtgärder som anmälts enligt punkt 1 artikel 3.35 (Översyn av åtgärder som har vidtagits för att följa skiljenämndens avgörande) inte är förenliga med den partens förpliktelser enligt de bestämmelser som avses i artikel 3.25 (Tillämpningsområde), ska den svarande parten inleda förhandlingar med den klagande parten i syfte att nå en ömsesidigt godtagbar överenskommelse om kompensation.
2. Om ingen överenskommelse om kompensation har kunnat träffas inom 30 dagar från utgången av den rimliga tidsperioden eller från skiljenämndens avgörande enligt artikel 3.35 (Översyn av åtgärder som har vidtagits för att följa skiljenämndens avgörande) om att ingen åtgärd har vidtagits för att följa avgörandet eller om att den åtgärd som vidtagits är oförenlig med de bestämmelser som avses i artikel 3.25 (Tillämpningsområde), ska den klagande parten ha rätt att efter anmälan till den andra parten och till kommittén vidta lämpliga åtgärder på en nivå som motsvarar de upphävda eller minskade förmåner som orsakats av den bristande efterlevnaden. I anmälan ska sådana åtgärder anges. Den klagande parten får vidta sådana åtgärder när som helst efter en period om tio arbetsdagar efter det att den svarande parten har mottagit anmälan, såvida inte den svarande parten har begärt skiljeförfarande enligt punkt 3.

3. Om den svarande parten anser att de åtgärder som vidtagits av den klagande parten inte motsvarar det upphävande eller den minskning av förmåner som orsakats av den bristande efterlevnaden, får den inge en skriftlig begäran om att den ursprungliga skiljenämnden ska avgöra frågan. En sådan begäran ska anmälas till den klagande parten och till kommittén före utgången av den tiodagarsperiod som avses i punkt 2. Den ursprungliga skiljenämnden ska, efter att om lämpligt ha inhämtat expertutlåtanden, meddela parterna och kommittén sitt avgörande om omfattningen av de tillfälligt upphävda förpliktelserna inom 30 dagar från det att begäran ingavs. Åtgärder får inte vidtas förrän den ursprungliga skiljenämnden har meddelat sitt avgörande, och alla åtgärder ska vara förenliga med nämndens avgörande.
4. Om en ledamot i den ursprungliga skiljenämnden inte längre är tillgänglig, ska förfarandena i artikel 3.29 (Tillsättande av skiljenämnden) tillämpas. Tidsfristen för att meddela avgörandet ska vara 45 dagar från den dag då den begäran som avses i punkt 3 ingavs.
5. De åtgärder som föreskrivs i denna artikel ska vara tillfälliga och får inte tillämpas efter det att
 - a) parterna har funnit en ömsesidigt godtagbar lösning enligt artikel 3.39 (Ömsesidigt godtagbar lösning), eller
 - b) parterna har nått en överenskommelse om huruvida en åtgärd som anmälts enligt punkt 1 i artikel 3.37 (Översyn av åtgärder som har vidtagits för att följa skiljenämndens avgörande efter antagandet av tillfälliga åtgärder om skiljenämndens avgörande inte följs) gör att den svarande parten uppfyller de bestämmelser som avses i artikel 3.25 (Tillämpningsområde), eller
 - c) den åtgärd som konstaterats strida mot bestämmelserna som avses i artikel 3.25 (Tillämpningsområde) har undanröjts eller ändrats på ett sådant sätt att den blir förenlig med de bestämmelserna, i enlighet med ett avgörande enligt punkt 2 i artikel 3.37 (Översyn av åtgärder som har vidtagits för att följa skiljenämndens avgörande efter antagandet av tillfälliga åtgärder om skiljenämndens avgörande inte följs).

ARTIKEL 3.37

Översyn av åtgärder som har vidtagits för att följa skiljenämndens avgörande efter antagandet av tillfälliga åtgärder om skiljenämndens avgörande inte följs

1. Den svarande parten ska underrätta den klagande parten och kommittén om alla åtgärder som den har vidtagit för att följa skiljenämndens avgörande och om sin begäran om att de åtgärder som tillämpas av den klagande parten ska upphöra.
2. Om parterna inte når en överenskommelse om huruvida den anmälda åtgärden gör att den svarande parten kan anses uppfylla de bestämmelser som avses i artikel 3.25 (Tillämpningsområde) inom 30 dagar från den dag då anmälan ingavs, ska den klagande parten skriftligen begära att frågan hänskjuts till den ursprungliga skiljenämnden för avgörande. En sådan begäran ska samtidigt anmälas till den andra parten och till kommittén. Skiljenämndens avgörande ska meddelas parterna och kommittén inom 45 dagar från den dag då begäran ingavs. Om skiljenämnden fastställer att en åtgärd som vidtagits i syfte att följa skiljenämndens avgörande är förenlig med de bestämmelser som avses i artikel 3.25 (Tillämpningsområde), ska de åtgärder som avses i artikel 3.36 (Tillfälliga åtgärder om skiljenämndens avgörande inte följs) avslutas.

ARTIKEL 3.38

Tillfälligt avbrytande och avslutande av skiljeförfaranden

1. Skiljenämnden ska, om båda parter skriftligen begär detta, när som helst avbryta sitt arbete för en tidsperiod om högst 12 månader som parterna enats om och ska efter skriftlig begäran av den klagande parten återuppta sitt arbete efter det att den överenskomna perioden löpt ut, eller före utgången av den överenskomna perioden om båda parter skriftligen begär detta. Om den klagande parten inte begär att skiljenämnden återupptar sitt arbete innan den överenskomna perioden har löpt ut, ska tvistlösningsförfaranden som inletts enligt detta avsnitt anses vara avslutade. Om inte annat följer av artikel 3.45 (Förhållande till skyldigheterna enligt WTO) påverkar det tillfälliga avbrytandet och avslutandet av skiljenämndens arbete inte någon parts rättigheter i ett annat förfarande.
2. Parterna får när som helst skriftligen komma överens om att avsluta de tvistlösningsförfaranden som inletts enligt detta avsnitt.

ARTIKEL 3.39

Ömsesidigt godtagbar lösning

Parterna får när som helst nå en ömsesidigt godtagbar lösning på tvister som omfattas av detta avsnitt. De ska anmäla alla sådana lösningar till kommittén och till en eventuell skiljenämnd. Om lösningen måste godkännas enligt relevanta inhemska förfaranden i någon av parterna ska detta krav anges i anmälan, och de tvistlösningsförfaranden som inletts enligt detta avsnitt ska tillfälligt avbrytas. Om det inte krävs något sådant godkännande, eller vid anmälan av att de inhemska godkännandeförfarandena slutförts, ska förfarandet vara avslutat.

ARTIKEL 3.40

Förfaranderegler

1. Tvistlösningsförfaranden enligt detta avsnitt ska styras av bilaga 9 (Arbetsordning för skiljeförfaranden).
2. Alla möten i skiljenämnden ska vara öppna för allmänheten i enlighet med bilaga 9 (Arbetsordning för skiljeförfaranden).

ARTIKEL 3.41

Tillhandahållande av information

1. På begäran av en part eller på eget initiativ får skiljenämnden inhämta upplysningar för förfarandet i skiljenämnden från alla källor som den finner lämpliga, bl.a. från parterna i tvisten. Skiljenämnden har också rätt att begära relevanta expertutlåtanden om den finner det lämpligt. Skiljenämnden ska samråda med parterna innan den väljer sådana experter. Alla upplysningar som inhämtas på detta sätt ska delges parterna och de ska kunna lämna in synpunkter.

2. Berörda fysiska eller juridiska personer från parternas territorium har rätt att i egen-
skap av sakkunniga (amicus curiae) informera skiljenämnden i enlighet med bilaga 9
(Arbetsordning för skiljeförfaranden).

ARTIKEL 3.42

Tolkningsregler

Skiljenämnden ska tolka de bestämmelser som avses i artikel 3.25 (Tillämpningsområde) i en-
lighet med sedvanliga folkrättsliga regler, inklusive de regler som fastställs i Wienkonvent-
ionen om traktaträtten. Om en skyldighet enligt detta avtal är identisk med en skyldighet enligt
WTO-avtalet, ska skiljenämnden beakta varje relevant tolkning som fastställts i avgöranden
från WTO:s tvistlösningsorgan. Skiljenämndens avgöranden kan inte utvidga eller begränsa de
rättigheter och skyldigheter som följer av de bestämmelser som det hänvisas till i artikel 3.25
(Tillämpningsområde).

ARTIKEL 3.43

Skiljenämndens beslut och avgöranden

1. Skiljenämnden ska göra sitt yttersta för att fatta beslut i samförstånd. Om det inte går
att fatta beslut i samförstånd ska frågan avgöras genom enkel majoritet.
2. Skiljenämndens avgöranden ska vara bindande för parterna och får inte ge upphov till
några rättigheter eller skyldigheter för fysiska eller juridiska personer. Skiljenämnden
ska i sitt avgörande redovisa sakförhållandena, tillämpligheten av de relevanta be-
stämmelser som anges i artikel 3.25 (Tillämpningsområde) samt skälen till nämndens
undersökningsresultat och slutsatser. Kommittén ska offentliggöra skiljenämndens av-
göranden i sin helhet, såvida den inte beslutar annorlunda för att bevara sekretessen
för uppgifter som en av parterna uppgett vara konfidentiella.

ARTIKEL 3.44

Förteckningar över skiljemän

1. Vid ikraftträdandet av detta avtal ska parterna upprätta en förteckning med fem perso-
ner som är villiga och har möjlighet att fungera som ordförande i en skiljenämnd som
avses i artikel 3.29 (Tillsättande av skiljenämnden).
2. Kommittén ska senast sex månader efter det att detta avtal trätt i kraft sammanställa
en förteckning över minst tio personer som är villiga och har möjlighet att tjänstgöra
som skiljemän. Varje part ska vid ikraftträdandet av detta avtal föreslå minst fem per-
soner till att tjänstgöra som skiljemän.
3. Kommittén ska se till att den förteckning över personer som kan tjänstgöra som ordfö-
rande eller skiljemän, och som fastställs i enlighet med punkterna 1 och 2, upprätt-
hålls.
4. Skiljemännen ska ha specialkunskaper eller erfarenhet inom juridik och internationell
handel eller investeringar, eller kring lösning av tvister som härrör från internationella
handelsavtal. De ska vara oberoende, uppträda i egenskap av enskilda individer och

inte ha anknytning till någon av parternas regeringar samt följa bestämmelserna i bilaga 11 (Uppförandekod för skiljemän och medlare).

ARTIKEL 3.45

Förhållande till skyldigheterna enligt WTO

1. Tillämpningen av bestämmelserna om tvistlösning i detta avsnitt ska inte utgöra något hinder för eventuella åtgärder inom ramen för WTO, inbegripet tvistlösningsförfaranden.
2. Trots vad som sägs i punkt 1, får en part som har inlett ett tvistlösningsförfarande avseende en viss åtgärd, antingen enligt detta avsnitt eller enligt WTO-avtalet, inte inleda ett tvistlösningsförfarande avseende samma åtgärd i något annat forum förrän det första förfarandet har avslutats. Dessutom får en part inte inleda ett tvistlösningsförfarande enligt detta avsnitt och enligt WTO-avtalet, såvida inte väsentligt olika skyldigheter enligt de båda avtalen är föremål för tvist eller det valda forumet av skäl som rör förfarandet eller juridisk behörighet inte kommer fram till någon slutsats avseende kravet på upprättelse för överträdelse av den förpliktelsen, förutsatt att detta misslyckande inte är följden av att en part i tvisten har underlåtit att agera på ett korrekt sätt.
3. Vid tillämpning av punkt 2 gäller följande:
 - a) Tvistlösningsförfaranden enligt WTO-avtalet anses ha inletts genom att en part begär att en panel ska tillsättas enligt artikel 6 i WTO-överenskommelsen om regler och förfaranden för tvistlösning i bilaga 2 i WTO-avtalet, och anses ha avslutats när tvistlösningsorganet antar panelens rapport eller, i vissa fall, överprövningsorganets rapport, enligt artiklarna 16 och 17.14 i WTO-överenskommelsen om regler och förfaranden för tvistlösning.
 - b) Ett tvistlösningsförfarande enligt detta kapitel anses ha inletts genom att en part begär att en skiljenämnd ska tillsättas enligt punkt 1 i artikel 3.28 (Inledande av skiljeförfarande) och anses ha avslutats när skiljenämnden enligt punkt 2 i artikel 3.32 (Skiljenämndens avgörande) har meddelat parterna och kommittén sitt avgörande eller när parterna har nått en ömsesidigt godtagbar lösning enligt artikel 3.39 (Ömsesidigt godtagbar lösning).
4. Ingenting i detta avsnitt ska hindra en part från att genomföra ett tillfälligt upphävande av skyldigheter som godkänts av WTO:s tvistlösningsorgan. Varken WTO-avtalet eller EUSFTA får åberopas för att hindra en part från att vidta lämpliga åtgärder enligt artikel 3.36 (Tillfälliga åtgärder om skiljenämndens avgörande inte följs) i detta avsnitt.

ARTIKEL 3.46

Tidsfrister

1. Alla tidsfrister som fastställs i detta avsnitt, inklusive skiljenämndens tidsfrister för att meddela sina avgöranden ska, om inget annat anges, räknas i kalenderdagar från och med dagen efter den dag då den åtgärd eller den händelse de avser inträffade.

2. Alla tidsfrister som anges i detta avsnitt får ändras genom överenskommelse mellan parterna.

KAPITEL FYRA

INSTITUTIONELLA OCH ALLMÄNNA BESTÄMMELSER SAMT SLUTBESTÄMMELSER

ARTIKEL 4.1

Kommitté

1. Parterna inrättar härmed en kommitté bestående av företrädare för EU-parten och Singapore.
2. Kommittén ska normalt sammanträda vartannat år, växelvis i unionen och i Singapore, eller utan onödigt dröjsmål om någon av parterna begär detta. Ordförandeskapet i kommittén ska innehas gemensamt av Singapores minister för handel och industri och ledamoten av Europeiska kommissionen med ansvar för handel, eller deras respektive företrädare. Kommittén ska komma överens om sammanträdesschemat och fastställa dagordningen, och får anta sin egen arbetsordning.
3. Kommittén ska
 - a) se till att detta avtal fungerar väl,
 - b) övervaka och främja genomförandet och tillämpningen av detta avtal och främja dess allmänna syften,
 - c) överväga hur investeringsrelationerna mellan parterna kan förbättras ytterligare,
 - e) undersöka problem som kan uppstå vid tillämpningen av kapitel 3 (Tvistlösning) avsnitt A (Lösning av tvister mellan investerare och parter) och överväga möjliga förbättringar, i synnerhet mot bakgrund av erfarenhet från och utvecklingen i andra internationella forum,
 - e) i allmänhet se över hur kapitel 3 (Tvistlösning) avsnitt A (Lösning av tvister mellan investerare och parter) fungerar, även med hänsyn till frågor som uppstår i samband med ansträngningar för att inrätta den multilaterala tvistlösningsmekanism som avses i artikel 3.12 (Multilateral tvistlösningsmekanism),
 - f) utan att detta påverkar tillämpningen av kapitel 3 (Tvistlösning) sträva efter att lösa problem som kan uppkomma på de områden som omfattas av detta avtal, eller lösa tvister som kan uppstå rörande tolkningen eller tillämpningen av detta avtal,
 - g) behandla alla övriga relevanta frågor som rör ett område som omfattas av detta avtal.
4. Kommittén får, med parternas samtycke och efter slutförande av parternas respektive rättsliga krav och förfaranden, besluta att
 - a) utse de medlemmar av tribunalen och de medlemmar av överprövningstribunalen enligt artiklarna 3.9.2 (Tribunal i första instans) och 3.10.2 (Överprövningstribunal), att öka eller minska antalet medlemmar i enlighet med artiklarna 3.9.3 och 3.10.3, och för att avsätta en medlem av tribunalen eller överprövningstribunalen enligt artikel 3.11.5 (Etiska regler),

- b) fastställa månatligt engagemangsarvode för medlemmar av tribunalen och överprövningstribunalen i enlighet med artiklarna 3.9.12 och 3.10.11 och dagsarvode för medlemmar som tjänstgör på en avdelning vid överprövningstribunalen och ordförandena för tribunalen och överprövningstribunalen i enlighet med artiklarna 3.10.12 och 3.9.13,
- c) omvandla engagemangsarvodet och andra arvoden och omkostnader för medlemmar av tribunalen och överprövningstribunalen till en fast lön enligt artiklarna 3.9.15 och 3.10.13,
- d) ange alla nödvändiga övergångsarrangemang enligt artikel 3.12 (Multilateral tvistlösningsmekanism),
- e) anta kompletterande regler om arvoden enligt artikel 3.21.5 (Kostnader),
- f) anta tolkningar av bestämmelserna i detta avtal som ska vara bindande för parterna och alla organ som inrättas genom detta avtal, inbegripet den tribunal och den överprövningstribunal som nämns i kapitel 3 (Tvistlösning) avsnitt A (Lösning av tvister mellan investerare och parter) och de skiljenämnder som avses i kapitel 3 (Tvistlösning) avsnitt B (Lösning av tvister mellan parterna), och
- g) anta bestämmelser som kompletterar de tillämpliga tvistlösningsreglerna eller de regler som anges i bilagorna. Dessa regler ska vara bindande för tribunalen och överprövningstribunalen enligt kapitel 3 (Tvistlösning) avsnitt A (Lösning av tvister mellan investerare och parter) och de skiljenämnder som avses i kapitel 3 (Tvistlösning) avsnitt B (Lösning av tvister mellan parterna).

ARTIKEL 4.2

Beslutsfattande

1. Parterna får fatta beslut i kommittén i de fall som föreskrivs i detta avtal. Besluten ska vara bindande för parterna, som ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att genomföra dem.
2. Kommittén får utfärda lämpliga rekommendationer i de fall som föreskrivs i detta avtal.
3. Kommittén ska utarbeta sina beslut och rekommendationer genom överenskommelse mellan parterna.

ARTIKEL 4.3

Ändringar

1. Parterna kan komma överens om att göra ändringar i detta avtal. En ändring ska träda i kraft efter det att parterna till varandra skriftligen intygat att de har slutfört alla sina respektive tillämpliga rättsliga krav och förfaranden enligt vad som fastställs i ändringsinstrumentet.
2. Trots vad som sägs i punkt 1 får parterna i kommittén anta ett beslut om ändring av detta avtal i de fall som föreskrivs i detta avtal.

ARTIKEL 4.4

Försiktighetsklausul

RP 6/2022 rd

1. Inget i detta avtal ska tolkas som ett hinder för en part att anta eller upprätthålla rimliga åtgärder av försiktighetsskäl, såsom för att
 - a) skydda investerare, insättare, försäkringstagare eller personer vars egendom förvaltas av en leverantör av finansiella tjänster,
 - b) upprätthålla säkerheten, soliditeten, integriteten eller det ekonomiska ansvaret hos leverantörer av finansiella tjänster, eller
 - c) säkra sitt finansiella systems integritet och stabilitet.
2. Dessa åtgärder ska inte vara mer betungande än vad som är nödvändigt för att deras syfte ska kunna uppnås, och får inte innebära en godtycklig eller oskäligen diskriminering av leverantörer av finansiella tjänster från den andra parten i förhållande till partens egna leverantörer av finansiella tjänster av samma slag, eller en förtäckt inskränkning av handeln med tjänster.
3. Ingenting i detta avtal ska tolkas som en skyldighet för en part att lämna ut information om enskilda konsumenters affärer och konton eller sådan konfidentiell eller skyddad information som innehas av offentliga institutioner.

ARTIKEL 4.5

Undantag i säkerhetssyfte

Inget i detta avtal ska tolkas såsom

- a) en skyldighet för en part att lämna upplysningar, som om de röjs sätter partens väsentliga säkerhetsintressen på spel,
- b) ett hinder för någon av parterna från att vidta en åtgärd som den anser nödvändig för att skydda sina väsentliga säkerhetsintressen, om sådana åtgärder
 - i) har samband med tillverkning av och handel med vapen, ammunition och krigsmateriel och rör handel med andra varor och materiel eller ekonomisk aktivitet som direkt eller indirekt försörjer en militär anläggning,
 - ii) avser tillhandahållandet av en tjänst som direkt eller indirekt försörjer en militär inrättning,
 - iii) avser klyvbara ämnen eller fusionsämnen eller ämnen ur vilka sådana ämnen kan framställas, eller
 - iv) vidtas i krigstid eller i andra kritiska lägen i de internationella relationerna, eller för att skydda viktig offentlig infrastruktur (detta gäller infrastruktur för kommunikationer, energi eller vatten som tillhandahåller nödvändiga varor eller tjänster till allmänheten) från avsiktliga försök att störa eller sätta den ur spel,
- c) ett hinder för en part från att vidta en åtgärd i syfte att bevara internationell fred och säkerhet.

ARTIKEL 4.6

Beskattning

1. Detta avtal ska gälla skatteåtgärder endast om det är en förutsättning för att bestämmelserna i detta avtal kan tillämpas.

2. Ingenting i detta avtal ska påverka rättigheter och skyldigheter för Singapore eller unionen eller någon av dess medlemsstater enligt eventuella skatteöverenskommelser mellan Singapore och unionen eller någon av dess medlemsstater. Vid bristande överensstämmelse mellan detta avtal och en sådan överenskommelse ska överenskommelsen gälla beträffande det som den bristande överensstämmelsen gäller. Om det finns en skatteöverenskommelse mellan Singapore och unionen eller en medlemsstat i Europeiska unionen, ska de behöriga myndigheterna enligt den överenskommelsen bära ansvaret för att fastställa om det råder bristande överensstämmelse mellan detta avtal och den överenskommelsen.
3. Ingenting i detta avtal ska hindra en part från att införa eller tillämpa en skatteåtgärd som skiljer mellan skattebetalare enligt rationella kriterier, till exempel mellan skattebetalare med skilda omständigheter, särskilt vad gäller bosättningsort eller den plats där kapitalet är investerat.
4. Ingenting i detta avtal ska hindra en part från att införa eller tillämpa en åtgärd som syftar till att förhindra att skatter undviks eller kringgås i enlighet med skattebestämmelserna i avtal om undvikande av dubbelbeskattning eller andra skattearrangemang eller inhemsk skattelagstiftning.
5. Ingenting i detta avtal ska hindra Singapore från att införa eller tillämpa skatteåtgärder som behövs för att skydda Singapores överordnade allmänpolitiska intressen som hänger samman med dess särskilda begränsningar i utrymme.

ARTIKEL 4.7

Särskilt undantag

Ingenting i detta avtal ska tillämpas på verksamhet som bedrivs av en centralbank eller penningpolitisk myndighet eller av någon annan offentlig institution som ett led i penning- eller valutapolitiken.

ARTIKEL 4.8

Statsägda förmögenhetsfonder

Varje part ska uppmuntra sina statsägda förmögenhetsfonder att beakta de allmänt godtagna principerna och metoderna, de så kallade Santiagoprinciperna.

ARTIKEL 4.9

Tillhandahållande av information

1. Ingenting i detta avtal ska tolkas som en skyldighet för en part att tillhandahålla konfidentiella uppgifter vars röjande skulle hindra tillämpningen av lagar eller på annat sätt strida mot allmänintresset eller som skulle vara till skada för enskilda offentliga eller privata företags legitima kommersiella intressen.
2. Om en part till kommittén lämnar uppgifter som anses som konfidentiella enligt partens lagar och andra författningar, ska den andra parten iaktta sekretess beträffande dessa uppgifter, såvida inte den part som lämnar uppgifterna medger något annat.

ARTIKEL 4.10

Fullgörande av skyldigheter

Parterna ska vidta alla allmänna eller särskilda åtgärder som erfordras för att fullgöra sina åtaganden enligt avtalet. De ska se till att de mål som fastställs i avtalet uppnås.

ARTIKEL 4.11

Ingen direkt effekt

För tydlighetens skull påpekas att ingenting i detta avtal ska tolkas som att det ger rättigheter eller medför skyldigheter för personer, utöver de rättigheter och skyldigheter som skapas mellan parterna i enlighet med internationell rätt.

ARTIKEL 4.12

Förhållande till andra avtal

1. Detta avtal ska utgöra en integrerad del av de samlade bilaterala förbindelserna som styrs av EUSPCA och en del av en gemensam institutionell ram. Det utgör ett särskilt avtal vilket ger verkan åt handelsbestämmelserna i EUSPCA.
2. För tydlighetens skull påpekas att parterna är eniga om att ingenting i detta avtal kräver att de handlar på ett sätt som är oförenligt med deras skyldigheter enligt WTO-avtalet.
3.
 - a) Vid ikraftträdandet av detta avtal, ska de avtal mellan unionens medlemsstater och Singapore som förtecknas i bilaga 5 (Avtal som avses i artikel 4.12), samt de rättigheter och skyldigheter som härrör från dessa, sägas upp och upphöra att gälla och ersättas av detta avtal.
 - b) Vid en provisorisk tillämpning av detta avtal i enlighet med punkt 4 i artikel 4.15 (Ikraftträdande) ska tillämpningen av bestämmelserna i de avtal som förtecknas i bilaga 5 (Avtal som avses i artikel 4.12), samt de rättigheter och skyldigheter som härrör från dessa, tillfälligt upphävas från och med den dag då avtalet börjar tillämpas provisoriskt. Om den provisoriska tillämpningen av detta avtal sägs upp och detta avtal inte träder i kraft, ska det tillfälliga upphävandet upphöra och de avtal som förtecknas i bilaga 5 (Avtal som avses i artikel 4.12) ska gälla.
 - c) Trots vad som sägs i led 3 a och b får ett käromål inges enligt bestämmelserna i ett avtal som förtecknas i bilaga 5 (Avtal som avses i artikel 4.12), angående behandling som gavs när det nämnda avtalet var i kraft, enligt de bestämmelser och förfaranden som fastställs i det avtalet, och förutsatt att det inte gått mer än tre år sedan dagen för det tillfälliga upphävandet av avtalet i enlighet med led 3 b eller, om avtalet inte tillfälligt upphävts enligt led 3 b, datumet för detta avtals ikraftträdande.
 - e) Trots vad som sägs i led 3 a och b får, om den provisoriska tillämpningen av detta avtal sägs upp och detta avtal inte träder i kraft, ett käromål inges enligt kapitel 3 (Tvistlösning) avsnitt A (Lösning av tvister mellan investerare och parter) angående behandling som gavs under perioden för provisorisk tillämpning av detta avtal, under förutsättning att det inte gått mer än tre år sedan den dag då den provisoriska tillämpningen sades upp.

Vid tillämpning av denna punkt ska definitionen av ”ikraftträdandet av detta avtal” i led 4 d i artikel 4.15 (Ikraftträdande) inte gälla.

ARTIKEL 4.13

Territoriell tillämpning

Detta avtal ska tillämpas

- a) vad gäller EU-parten, på de territorier inom vilka fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt tillämpas och på de villkor som fastställs i de fördragen, och
- b) vad gäller Singapore, på Singapores territorium.

Hänvisningar till territorium i detta avtal ska tolkas på detta sätt om inte något annat uttryckligen anges.

ARTIKEL 4.14

Bilagor, tillägg, gemensamma förklaringar, protokoll och överenskommelser

Bilagorna, tilläggen, de gemensamma förklaringarna, protokollen och överenskommelserna till detta avtal ska utgöra en integrerad del av avtalet.

ARTIKEL 4.15

Ikraftträdande

1. Detta avtal ska godkännas av de avtalsslutande parterna enligt deras egna förfaranden.
2. Detta avtal träder i kraft den första dagen i den andra månad som följer på den dag då parterna till varandra skriftligen anmäler att de har slutfört alla sina respektive tillämpliga rättsliga krav och förfaranden för detta avtals ikraftträdande. Parterna får genom överenskommelse fastställa ett annat datum.
3. Anmälningarna ska sändas till generalsekreteraren för Europeiska unionens råd och till direktören för sektionen för Nordamerika och Europa vid Singapores ministerium för handel och industri, eller deras respektive efterföljare.
4. a) Detta avtal ska tillämpas provisoriskt från den första dagen i den månad som följer på den dag då unionen och Singapore har anmält till varandra att de förfaranden som är nödvändiga för avtalets ikraftträdande har slutförts. Parterna får genom överenskommelse fastställa ett annat datum.
b) Om vissa bestämmelser i detta avtal inte kan tillämpas provisoriskt, ska den part som inte kan vidta åtgärder för provisorisk tillämpning underrätta den andra parten om de bestämmelser som inte kan tillämpas provisoriskt.

Utan hinder av led 4 a och under förutsättning att den andra parten har avslutat de nödvändiga förfarandena och inte motsätter sig en provisorisk tillämpning inom 10 dagar från anmälan om att vissa bestämmelser inte kan tillämpas provisoriskt, ska de bestämmelser i detta avtal som inte har anmälts tillämpas provisoriskt första dagen i den månad som följer på anmälan.

- c) Unionen eller Singapore part får säga upp den provisoriska tillämpningen genom skriftlig anmälan till den andra parten. Uppsägningen träder i kraft den första dagen i den andra månad som följer på anmälan.
- e) Om detta avtal eller vissa bestämmelser i det tillämpas provisoriskt, ska begreppet ikraftträdandet av detta avtal förstås som den dag då avtalet börjar tillämpas provisoriskt. Kommittén får utöva sina funktioner under den provisoriska tillämpningen av detta avtal. Alla beslut som fattas i utövandet av dessa funktioner kommer bara att upphöra att gälla om provisorisk tillämpning av detta avtal sägs upp och detta avtal inte träder i kraft.

ARTIKEL 4.16

Varaktighet

1. Detta avtal ska ingås på obestämd tid.
2. EU-parten eller Singapore får säga upp detta avtal genom att skriftligen anmäla sin avsikt att säga upp detta avtal till den andra parten.
3. Avtalet ska upphöra att gälla sex månader efter dagen för anmälan enligt punkt 2 utan att det påverkar tillämpningen av artikel 4.17 (Uppsägning).
4. Inom 30 dagar efter det att en anmälan enligt punkt 2 lämnats får en part begära samråd om huruvida uppsägningen av någon bestämmelse i detta avtal bör träda i kraft vid en senare tidpunkt än enligt punkt 2. Sådana samråd ska påbörjas inom 30 dagar efter det att en part lämnat en sådan begäran.

ARTIKEL 4.17

Uppsägning

I händelse av att detta avtal sägs upp enligt artikel 4.16 (Varaktighet), ska detta avtal fortsätta att gälla under en ytterligare period av tjugo år från den dagen när det gäller omfattade investeringar som gjorts före dagen för uppsägning av detta avtal. Denna artikel ska inte tillämpas om den provisoriska tillämpningen av detta avtal sägs upp och detta avtal inte träder i kraft.

ARTIKEL 4.18

Anslutning av nya medlemsstater till Europeiska unionen

1. Unionen ska utan onödigt dröjsmål till Singapore anmäla varje ansökan om anslutning till unionen från ett tredjeland
2. Under förhandlingarna mellan unionen och det kandidatland som ansöker om anslutning ska unionen verka för att

- a) på begäran av Singapore och i möjligaste mån, tillhandahålla information om varje fråga som omfattas av detta avtal, och
 - b) ta hänsyn till eventuella farhågor som Singapore uttrycker.
3. Unionen ska så snart som möjligt underrätta Singapore om resultatet av anslutningsförhandlingarna med ett kandidatland som ansöker om anslutning till unionen, och meddela Singapore om varje ikraftträdande av en anslutning till unionen.
 4. Kommittén ska undersöka eventuella effekter av en sådan anslutning för detta avtal i tillräckligt god tid före dagen för anslutningen och ska fatta beslut om eventuella nödvändiga anpassnings- eller övergångsarrangemang.
 5. En ny medlemsstat i unionen ska ansluta sig till detta avtal genom att deponera en akt om anslutning till detta avtal hos generalsekretariatet för Europeiska unionens råd och hos direktören för sektionen för Nordamerika och Europa vid Singapores ministerium för handel och industri, eller deras respektive efterföljare.

ARTIKEL 4.19

Giltiga texter

Detta avtal är upprättat i två exemplar på bulgariska, danska, engelska, estniska, finska, franska, grekiska, italienska, kroatiska, lettiska, litauiska, maltesiska, nederländska, polska, portugisiska, rumänska, slovakiska, slovenska, spanska, svenska, tjeckiska, tyska och ungerska, vilka alla texter är lika giltiga.

BILAGA 1

EXPROPRIATION

Parterna bekräftar sin gemensamma förståelse kring följande:

1. I artikel 2.6 (Expropriation) behandlas två situationer. Den första är direkt expropriation där en omfattad investering nationaliseras eller på annat sätt direkt exproprieras genom formell överlåtelse av äganderätten eller beslagtagande. Den andra är indirekt expropriation när en åtgärd eller en serie åtgärder vidtagna av en part har motsvarande verkan som direkt expropriation i och med att de omfattade investeringarna i praktiken frångår grundläggande kännetecken för ägande av sin omfattade investering, inklusive rätten att använda, åtnjuta och avyttra sin omfattade investering, utan formell överlåtelse av äganderätten eller beslagtagande.
2. Fastställandet av huruvida en åtgärd eller en serie åtgärder vidtagna av en part, i en specifik situation, utgör en indirekt expropriation kräver en faktabaserad bedömning från fall till fall som tar hänsyn till bland annat följande faktorer:
 - a) De ekonomiska konsekvenserna av åtgärden eller serien av åtgärder och dess varaktighet, även om det faktum att en åtgärd eller en serie åtgärder vidtagna av en part har en negativ effekt på det ekonomiska värdet av en investering inte i sig själv innebär att det rör sig om en indirekt expropriation.

- b) Den utsträckning i vilken åtgärden eller serien av åtgärder påverkar möjligheten att använda, åtnjuta eller avyttra egendomen.
- c) Åtgärdens eller serien av åtgärders karaktär, särskilt dess mål, sammanhang och syfte.

Det bör förtydligas att en icke-diskriminerande åtgärd eller serie av åtgärder vidtagna av en part som utformas och tillämpas för att skydda legitima politiska mål om allmän ordning, t.ex. i fråga om folkhälsa, säkerhet och miljö, inte utgör indirekt expropriation, utom i de sällsynta fall när konsekvenserna av en åtgärd eller en serie av åtgärder är så allvarliga i förhållande till syftet att åtgärden uppenbart förefaller alltför kraftig.

BILAGA 2

EXPROPRIATION AV MARK

1. Om Singapore är den exproprierande parten ska, utan hinder av artikel 2.6 (Expropriation), varje expropriationsåtgärd rörande mark, enligt definitionen i Land Acquisition Act (kapitel 152), göras mot betalning av kompensation till marknadsvärde i enlighet med nämnda lagstiftning.
2. Vid tillämpningen av detta avtal bör varje expropriationsåtgärd i enlighet med Land Acquisition Act (kapitel 152) vara i det allmännas syfte eller röra ett allmänt intresse.

BILAGA 3

EXPROPRIATION OCH IMMATERIELLA RÄTTIGHETER

Det bör förtydligas att återkallelse, begränsning eller skapandet av immateriella rättigheter, i den mån åtgärden är förenlig med Tripsavtalet och kapitel 10 (Immateriella rättigheter) i EUS-FTA inte utgör en expropriation. Dessutom innebär ett konstaterande att åtgärden är oförenlig med Tripsavtalet och kapitel 10 (Immateriella rättigheter) i EUSFTA inte att det har förekommit en expropriation.

BILAGA 4

STATSSKULD

1. Det är inte tillåtet att inlämna ett käromål om att en omstrukturering av en parts skuld åsidosätter en skyldighet i kapitel två (Investeringsskydd), eller att fortsätta med ett redan ingivet käromål enligt kapitel 3 (Tvistlösning) avsnitt A (Lösning av tvister mellan investerare och parter) om omstruktureringen utgör en förhandlad omstrukturering vid tiden för ingivandet av käromålet, eller blir en förhandlad omstrukturering efter detta, med undantag för att inge ett käromål om att omstruktureringen strider mot artikel 2.3 (Nationell behandling).
2. Utan hinder av artikel 3.6 (Ingivande av ett käromål) enligt kapitel 3 (Tvistlösning) avsnitt A (Lösning av tvister mellan investerare och parter), och om inte annat följer av punkt 1 i denna bilaga, får en investerare inte inge ett käromål enligt kapitel 3 (Tvistlösning) avsnitt A (Lösning av tvister mellan investerare och parter) enligt vilket

en omstrukturering av en parts skuld åsidosätter en skyldighet enligt kapitel 2 (Investeringsskydd), som inte omfattas av artikel 2.3 (Nationell behandling), såvida inte 270 dagar har förflutit från dagen för inlämnande av den skriftliga begäran om samråd enligt artikel 3.3 (Samråd) i kapitel 3 (Tvistlösning) avsnitt A (Lösning av tvister mellan investerare och parter).

3. I denna bilaga gäller följande definitioner:

förhandlad omstrukturering: omstrukturering eller omläggning av en parts skuld som har skett genom (i) en ändring av skuldinstrument, i enlighet med kontraktsvillkoren, inbegripet tillämplig lagstiftning, eller ii) ett skuldbyte eller annan liknande process där innehavarna av minst 75 % av det sammanlagda kapitalbeloppet av den utestående skuld som omfattas av omstrukturering har samtyckt till skuldbytet eller till en annan process.

tillämplig lagstiftning: för ett skuldinstrument, en jurisdiktions lagstiftning och regelverk som gäller för det skuldinstrumentet.

4. För tydlighetens skull påpekas att med en parts skuld omfattar, när det gäller Europeiska unionen, en medlemsstats offentliga skuld eller en medlemsstats skuld på central, regional eller lokal nivå.

BILAGA 5

AVTAL SOM AVSES I ARTIKEL 4.12

Avtalen mellan Europeiska unionens medlemsstater och Singapore är följande:

1. Avtal mellan Republiken Singapores regering och Republiken Bulgariens regering om ömsesidigt främjande och skydd av investeringar, upprättat i Singapore den 15 september 2003.
2. Avtal mellan Republiken Singapores regering och den ekonomiska unionen mellan Belgien och Luxemburg om främjande och skydd av investeringar, upprättat i Bryssel den 17 november 1978.
3. Avtal mellan Republiken Singapores regering och Republiken Tjeckiens regering om främjande och skydd av investeringar, upprättat i Singapore den 8 april 1995.
4. Fördrag mellan Förbundsrepubliken Tyskland och Republiken Singapore rörande främjande och ömsesidigt skydd av investeringar, upprättat i Singapore den 3 oktober 1973.
5. Avtal mellan Republiken Singapores regering och Republiken Frankrikes regering rörande främjande och skydd av investeringar, upprättat i Paris den 8 september 1975.
6. Avtal mellan Republiken Singapores regering och Republiken Lettlands regering om främjande och skydd av investeringar, upprättat i Singapore den 7 juli 1998.
7. Avtal mellan Republiken Singapore och Republiken Ungern om främjande och skydd av investeringar, upprättat i Singapore den 17 april 1997.

8. Avtal om ekonomiskt samarbete mellan Konungariket Nederländernas regering och Republiken Singapores regering, upprättat i Singapore den 16 maj 1972.
9. Avtal mellan Republiken Singapores regering och Republiken Polens regering om främjande och skydd av investeringar, upprättat i Warszawa, Polen, den 3 juni 1993.
10. Avtal mellan Republiken Singapores regering och Republiken Sloveniens regering om ömsesidigt främjande och skydd av investeringar, upprättat i Singapore den 25 januari 1999.
11. Avtal mellan Republiken Singapore och Republiken Slovakien om främjande och ömsesidigt skydd av investeringar, upprättat i Singapore den 13 oktober 2006.
12. Avtal mellan Republiken Singapores regering och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands regering om främjande och skydd av investeringar, upprättat i Singapore den 22 juli 1975.

BILAGA 6

MEDLINGSMEKANISM

FÖR TVISLÖSNING MELLAN INVESTERARE OCH PARTER

ARTIKEL 1

Mål

Syftet med medlingsförfarandet är att underlätta för parterna att finna en ömsesidigt godtagbar lösning genom ett heltäckande och skyndsamt förfarande med bistånd av en medlare.

AVSNITT A

FÖRFARANDE ENLIGT MEDLINGSMEKANISMEN

ARTIKEL 2

Inledande av förfarandet

1. En part i tvisten får när som helst begära att ett medlingsförfarande ska inledas. En sådan begäran ska sändas skriftligen till den andra parten.
2. Den part till vilken en sådan begäran riktas ska välvilligt beakta denna och besvara den genom att skriftligen godta eller avslå begäran inom tio dagar från mottagandet.
3. Om begäran avser behandling av en av unionens institutioner, organ eller byråer eller av någon medlemsstat i unionen, och ingen svarande har fastställts enligt punkt 2 i artikel 3.5 (Anmälan om avsikt att inleda skiljeförfarande), ska begäran riktas till unionen. Om unionen godtar begäran, ska det i svaret anges om unionen eller den berörda medlemsstaten kommer att vara part i medlingsförfarandet.

ARTIKEL 3

Val av medlare

1. Parterna i tvisten ska sträva efter att komma överens om en medlare senast 15 dagar efter mottagandet av svaret på den begäran som avses i punkt 2 i artikel 2 (Inledande av förfarandet) i denna bilaga. En sådan överenskommelse kan innefatta att en medlare utnämns från den förteckning över tribunalens medlemmar som upprättats enligt artikel 3.9 (Tribunal i första instans).
2. Om parterna i tvisten inte kan komma överens om en medlare i enlighet med punkt 1, får endera parten begära att ordföranden i tribunalen utser medlaren genom lottning bland de medlemmar av den tribunal som inrättats enligt artikel 3.9 (tribunal i första instans). Ordförande i tribunalen ska utse en medlare inom tio arbetsdagar efter begäran från endera parten i tvisten.
3. En medlare får inte vara medborgare i någon av parterna, om parterna i tvisten inte kommer överens om något annat.
4. Medlaren ska på ett opartiskt och öppet sätt bistå parterna i tvisten när det gäller att bringa klarhet i åtgärden och dess eventuella negativa effekter på investeringar och när det gäller att nå en ömsesidigt godtagbar lösning.

ARTIKEL 4

Regler för medlingsförfarandet

1. Inom tio dagar efter det att medlaren har utsetts ska den part i tvisten som begärt medlingsförfarandet skriftligen lägga fram en detaljerad problembeskrivning för medlaren och den andra parten i tvisten, särskilt om hur åtgärden i fråga fungerar och dess negativa inverkan på investeringar. Inom 20 dagar efter den dag då denna beskrivning läggs fram får den andra parten i tvisten skriftligen lämna sina synpunkter på problembeskrivningen. Varje part i tvisten får i sin problembeskrivning respektive i sina synpunkter ta med alla uppgifter som den bedömer vara relevanta.
2. Medlaren får besluta om det lämpligaste tillvägagångssättet för att bringa klarhet i den aktuella åtgärden och dess eventuella negativa effekter på investeringar. Medlaren får särskilt organisera möten mellan parterna i tvisten, samråda med parterna i tvisten gemensamt eller enskilt, söka bistånd från eller rådfråga relevanta experter och berörda parter samt tillhandahålla allt ytterligare stöd som parterna i tvisten begär. Medlaren ska dock samråda med parterna i tvisten innan han eller hon söker bistånd från eller samråder med relevanta experter och berörda parter.
3. Medlaren kan ge råd och föreslå en lösning för parterna i tvisten, som kan godta eller förkasta denna eller komma överens om en annan lösning. Medlaren får dock inte ge råd eller synpunkter på om den aktuella åtgärden är förenlig med kapitel 2 (Investeringskydd).
4. Förfarandet ska äga rum på den parts territorium till vilken begäran riktas, eller efter överenskommelse på annan plats eller på annat sätt.

5. Parterna i tvisten ska sträva efter att nå en ömsesidigt godtagbar lösning inom 60 dagar från det att medlaren har utsetts. I avvaktan på en slutlig överenskommelse får parterna i tvisten överväga eventuella tillfälliga lösningar.
6. Ömsesidigt godtagbara lösningar ska göras tillgängliga för allmänheten. Den version som offentliggörs får dock inte innehålla uppgifter som enligt en part i tvisten är konfidentiella.
7. Förfarandet avslutas
 - a) genom att parterna i tvisten antar en ömsesidigt godtagbar lösning, på dagen för antagandet av den lösningen,
 - b) genom en överenskommelse mellan parterna i tvisten i någon etapp av förfarandet, på dagen för den överenskommelsen,
 - c) genom en skriftlig förklaring från medlaren, efter samråd med parterna i tvisten, om att ytterligare medling inte är meningsfull, på dagen för den förklaringen, eller
 - d) genom en skriftlig förklaring från en part i tvisten efter det att parterna har undersökt ömsesidigt godtagbara lösningar under medlingsförfarandet och efter att de övervägt eventuella råd och lösningsförslag från medlaren, på dagen för den förklaringen.

AVSNITT B

GENOMFÖRANDE

ARTIKEL 5

Genomförande av en ömsesidigt godtagbar lösning

1. När parterna i tvisten har kommit överens om en lösning ska varje part i tvisten vidta de åtgärder som behövs för att genomföra den ömsesidigt godtagbara lösningen inom den överenskomna tidsfristen.
2. Den genomförande parten ska skriftligen underrätta den andra parten i tvisten om alla steg eller åtgärder som vidtagits för att genomföra den ömsesidigt godtagbara lösningen.
3. På begäran av parterna i tvisten ska medlaren utarbeta ett utkast till en skriftlig rapport med en kort sammanfattning av
 - a) den åtgärd som är föremål för dessa förfaranden,
 - b) tillämpade förfaranden och
 - c) den eventuella ömsesidigt godtagbara lösning som blivit slutresultatet av förfarandena, inbegripet eventuella tillfälliga lösningar.

Medlaren ska ge parterna i tvisten 15 arbetsdagar på sig att lämna synpunkter på utkastet till rapport. Efter att ha övervägt de synpunkter som parterna i tvisten lämnat inom tidsfristen ska medlaren inom 15 arbetsdagar lämna en skriftlig slutrapport till parterna i tvisten. Denna rapport får inte innehålla någon tolkning av detta avtal.

AVSNITT C

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

ARTIKEL 6

Förhållande till tvistlösning

1. Medlingsförfarandet är inte avsett att ligga till grund för tvistlösningsförfaranden mellan investerare och stater inom ramen för detta avtal eller något annat avtal. I sådana tvistlösningsförfaranden får en part i tvisten inte stödja sig på eller lägga fram som bevisning och ett dömande organ, nämnd eller panel får inte beakta
 - a) den andra tvistande partens ståndpunkter under medlingsförfarandet,
 - b) det faktum att den andra parten i tvisten har meddelat att den är beredd att godta en lösning rörande den åtgärd som medlingen gäller, eller
 - c) råd eller förslag från medlaren.
2. Medlingsmekanismen ska inte påverka parternas eller de tvistande parternas rättsliga ställning enligt kapitel 3 (Tvistlösning) avsnitt A (Lösning av tvister mellan investerare och parter) eller avsnitt B (Lösning av tvister mellan parterna).
3. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 6 i artikel 4 (Regler för medlingsförfarandet) i denna bilaga och såvida inte parterna i tvisten kommer överens om annat, ska alla steg i förfarandet, inklusive eventuella råd eller föreslagna lösningar, vara konfidentiella. En part i tvisten får dock offentliggöra att medling äger rum.

ARTIKEL 7

Tidsfrister

Alla tidsfrister som anges i denna bilaga får ändras genom överenskommelse mellan parterna i tvisten.

ARTIKEL 8

Kostnader

1. Varje part i tvisten ska stå för sina egna utgifter för deltagandet i medlingsförfarandet.
2. Parterna i tvisten ska dela lika på utgifter som rör de organisatoriska aspekterna, inklusive medlarens ersättning och utgifter. Arvoden och utgifter för medlarna ska vara i enlighet med de bestämmelser som gäller för skiljemän enligt föreskrift 14.1 i de administrativa och finansiella föreskrifterna till ICSID-konventionen som gäller den dag då medlingen inleds.

BILAGA 7

UPPFÖRANDEKOD FÖR MEDLEMMAR AV TRIBUNALEN, ÖVERPRÖVNINGSTRIBUNALEN OCH MEDLARE

Definitioner

1. I denna uppförandekod avses med

medlem: en medlem av tribunalen eller en medlem av överprövningstribunalen som inrättats enligt kapitel 3 (Tvistlösning) avsnitt A (Lösning av tvister mellan investerare och parter).

medlare: en person som utför medling enligt kapitel 3 (Tvistlösning) avsnitt A (Lösning av tvister mellan investerare och parter).

kandidat: en enskild person som kan komma att utses till medlem.

biträde: en person som, inom ramen för en ledamots mandat, utför utredningsarbete för medlemmens räkning eller biträder denne.

personal: i förbindelse med en ledamot, sådana personer, andra än biträden, som står under medlemmens ledning och överinseende.

Förpliktelser inom ramen för förfarandet

2. Alla kandidater och medlemmar ska undvika oegentligheter och sådant som kan ge intryck av oegentligheter, vara oberoende och opartiska, undvika direkta och indirekta intressekonflikter och ska i sitt uppträdande iaktta stränga normer så att integriteten och objektiviteten i tvistlösningsmekanismen bibehålls. Medlemmar ska inte ta emot instruktioner från någon organisation eller regering vad gäller frågor som tagits upp i tribunalen eller överprövningstribunalen. Före detta medlemmar ska fullgöra de förpliktelser som fastställs i punkterna 15–21 i denna uppförandekod.

Skyldighet att lämna uppgifter

3. En kandidat ska, före bekräftelsen av att hon eller han har utsetts till skiljeman, uppge sådana intressen, förbindelser eller andra omständigheter som kan påverka hans eller hennes oberoende eller opartiskhet eller som rimligen skulle kunna ge upphov till ett intryck av oegentligheter eller partiskhet i förfarandet. Kandidaten ska i detta syfte vidta alla rimliga åtgärder för att söka utröna om sådana intressen, förbindelser eller andra omständigheter föreligger.
4. En kandidat ska enbart till de tvistande parterna och den icke tvistande parten lämna uppgifter som rör faktiska eller möjliga överträdelser av denna uppförandekod.
5. Medlemmar ska fortsättningsvis vidta alla rimliga åtgärder för att söka utröna om sådana intressen, förbindelser eller andra omständigheter som avses i punkt 3 i denna uppförandekod föreligger och i så fall uppge dessa. En medlem ska vara fortsatt bunden av denna skyldighet att uppge intressen, förbindelser eller andra omständigheter som uppstår under något skede i förfarandet, så fort medlemmen blir medveten om dem. Medlemmen ska skriftligen uppge sådana intressen, förbindelser eller andra omständigheter till parterna i tvisten och den icke tvistande parten för bedömning.

Medlemmarnas uppdrag

6. En medlem ska under hela förfarandet utföra sitt uppdrag noggrant och utan dröjsmål, och med iakttagande av ärlighet och omsorg.
7. En medlem ska endast ta ställning till de frågor som uppkommer inom ramen för förfarandet och som är nödvändiga för ett avgörande och får inte delegera sina uppgifter till någon annan.
8. En medlem ska vidta alla lämpliga åtgärder för att säkerställa att hans eller hennes biträde och personal är medvetna om och följer bestämmelserna i punkterna 2, 3, 4, 5, 19, 20 och 21 i denna uppförandekod.
9. En medlem får inte ha några ensidiga kontakter som rör förfarandet.

Medlemmars oberoende och opartiskhet

10. En medlem ska vara oberoende och opartisk och undvika ett agerande som kan ge intryck av oegentligheter eller partiskhet, och får inte låta sig påverkas av egna intressen, påtryckningar från utomstående, politiska överväganden, den allmänna opinionen, lojalitet i förhållande till en part i tvisten eller en icke tvistande part eller rädsla för kritik.
11. En medlem får varken direkt eller indirekt påta sig förpliktelser eller acceptera förmåner som på något sätt skulle kunna inkräkta, eller synas inkräkta, på medlemmens utövande av sina uppdrag.
12. En medlem får inte utnyttja sin ställning som medlem av tribunalen för att främja personliga eller privata intressen och ska undvika åtgärder som kan ge ett intryck av att andra skulle ha särskilda möjligheter att påverka honom eller henne.
13. En medlem får inte låta förbindelser eller skyldigheter rörande ekonomi, affärsverksamhet, yrkesliv, familj eller sociala relationer eller ansvar påverka hans eller hennes uppträdande eller omdöme.
14. En medlem ska undvika att ingå förbindelser eller förvärva ekonomiska intressen som kan påverka hans eller hennes opartiskhet eller som rimligen skulle kunna ge intryck av oegentligheter eller partiskhet.

Före detta medlemmars skyldigheter

15. Alla före detta medlemmar ska undvika ett agerande som kan ge intryck av att han eller hon varit partisk vid fullgörandet av sina uppgifter som medlem eller gagnats av tribunalens eller överprövningstribunalens beslut eller avgörande.
16. Utan att det påverkar artikel 3.9.5 (Tribunal i första instans) och artikel 3.10.4 (Överprövningstribunal), ska ledamöter förbinda sig att efter mandatets utgång inte på något sätt medverka
 - a) i investeringstvister som var pågående vid tribunalen eller överprövningstribunalen före slutet av deras mandatperiod,

- b) i investeringstvister som har direkt och tydligt samband med tvister, inklusive avslutade tvister, som de har medverkat i som medlemmar av tribunalen eller överprövningstribunalen.
17. Medlemmar ska förbinda sig att, under en period av tre år efter mandatperiodens slut, inte agera som företrädare för en av parterna i tvisten i investeringstvister inför tribunalen eller överprövningstribunalen.
18. Om ordföranden i tribunalen eller överprövningstribunalen informeras om eller på annat sätt blir medveten om, att en före detta medlem av tribunalen eller av överprövningstribunalen påstås ha åsidosatt de skyldigheter som anges i punkterna 15–17, ska han eller hon behandla ärendet och ge möjlighet till den före detta medlemmen att höras. Om efter kontroll en påstådd överträdelse bekräftas, ska ordföranden underrätta
- a) den yrkesorganisation eller liknande institution till vilken den före detta medlemmen är knuten,
 - b) parterna, och
 - c) ordförande i varje annan relevant domstol eller appellationsdomstol för investeringar.

Tribunalens eller överprövningstribunalens ordförande ska offentliggöra sina resultat i enlighet med denna punkt.

Sekretess

19. En medlem eller före detta medlem får inte vid något tillfälle, för några andra ändamål än de som rör ett förfarande, lämna ut eller använda icke-offentliga uppgifter som rör det förfarandet eller som han eller hon fått kännedom om under förfarandet och får framför allt inte lämna ut eller använda sådan information för att uppnå fördelar för sig själv eller andra eller för att påverka andras intressen.
20. En medlem får inte röja en skiljedom, eller delar av en skiljedom, innan den offentliggjorts i enlighet med bilaga 8.
21. En medlem eller före detta medlem får inte vid något tillfälle röja vad som framkommit vid överläggningarna i tribunalen eller överprövningstribunalen eller någon annan medlems synpunkter på överläggningarna.

Utgifter

22. Varje medlem ska föra register över och lämna in en slutlig redovisning av hur mycket tid som ägnats åt förfarandet och vilka utgifter han eller hon haft.

Medlare

23. De bestämmelser i denna uppförandekod som gäller medlemmar eller före detta medlemmar ska i tillämpliga delar även gälla medlare.

Rådgivande kommitté

24. Tribunalens ordförande och överprövningstribunalens ordförande ska biträdas av en rådgivande kommitté som ska bestå av den vice ordföranden och den äldsta medlemmen i tribunalen respektive överprövningstribunalen, för att säkerställa korrekt tillämpning av denna uppförandekod, artikel 3.11 (Etiska regler) och för utförandet av övriga uppgifter, när så anges.

BILAGA 8

REGLER OM ALLMÄNHETENS TILLGÅNG TILL HANDLINGAR,

HÖRANDEN OCH MÖJLIGHET

FÖR TREDJE PERSON ATT INKOMMA MED INLAGOR

ARTIKEL 1

1. Om inte annat följer av artiklarna 2 och 4 i denna bilaga, ska svaranden, efter att ha mottagit följande handlingar, utan dröjsmål översända dem till den icke tvistande parten och till det arkiv som avses i artikel 5 i denna bilaga, som ska göra dem tillgängliga för allmänheten:
 - a) Begäran om samråd enligt punkt 1 i artikel 3.3 (Samråd).
 - b) Anmälan om avsikt enligt punkt 1 i artikel 3.5 (Anmälan om avsikt).
 - c) Beslut om svaranden enligt punkt 2 i artikel 3.5 (Anmälan om avsikt).
 - d) Ingivande av ett käromål enligt artikel 3.6 (Ingivande av ett käromål).
 - e) Yrkanden, inlagor och noter framlagda för tribunalen av en part i tvisten, expertrapporter och eventuella skriftliga inlagor som lämnas enligt artikel 3.17 (Den icke tvistande parten i avtalet) och artikel 3 i denna bilaga.
 - f) Tillgängliga protokoll från och utskrifter av utfrågningar i tribunalen.
 - g) Tribunalens eller, där tillämpligt, tribunalens ordförandes eller vice ordförandes instruktioner, skiljedomar och beslut.
2. Med förbehåll för de undantag som anges i artikel 4 i denna bilaga, får tribunalen, på eget initiativ eller på begäran från någon person, och efter samråd med parterna i tvisten, besluta om och hur den ska göra tillgängliga eventuella andra handlingar som inte omfattas av punkt 1 och som lämnats till, eller utfärdats av, tribunalen. Detta kan exempelvis innebära att göra sådana handlingar tillgängliga på ett visst ställe eller via det arkiv som avses i artikel 5 i denna bilaga.

ARTIKEL 2

Tribunalen ska hålla höranden som är öppna för allmänheten och i samråd med parterna i tvisten fastställa de lämpliga organisatoriska arrangemangen. Varje part i tvisten som vid en utfrågning har för avsikt att använda uppgifter som anses som konfidentiella ska dock underrätta tribunalen om detta. Tribunalen ska vidta lämpliga åtgärder för att skydda dessa uppgifter från offentliggörande.

ARTIKEL 3

1. Tribunalen kan efter samråd med parterna i tvisten tillåta att en person som inte är part i tvisten och inte icke tvistande part i avtalet (nedan kallad tredje person) inkommer med en skriftlig inlaga till tribunalen när det gäller en fråga som omfattas av tvisten.
2. En tredje person som vill lämna in en inlaga ska ansöka om detta till tribunalen, och ska kortfattat och utan att överskrida det högsta antal sidor som får fastställas av tribunalen, skriftligen tillhandahålla följande uppgifter på ett språk som används i skiljeförfarandet:
 - a) En beskrivning av den tredje personen, i tillämpliga fall även medlemskap och rättslig ställning (t.ex. branschorganisation eller annan icke-statlig organisation), dess allmänna mål, art av verksamhet och eventuella moderorganisationer, inklusive organisationer som direkt eller indirekt kontrollerar den tredje personen.
 - b) Alla uppgifter om eventuella förbindelser, direkta eller indirekta, som den tredje personen har med en part i tvisten.
 - c) Alla uppgifter om eventuella myndigheter, personer eller organisationer som har lämnat någon ekonomisk eller annan hjälp vid utarbetandet av inlagan eller har gett betydande stöd till den tredje personen under något av de två år som föregått en ansökan av den tredje personen enligt denna artikel (t.ex. finansiering av omkring 20 procent av dess totala verksamhet årligen).
 - d) En beskrivning av arten av det intresse som den tredje personen har i förfarandet.
 - e) Ett angivande av de särskilda sakliga eller rättsliga frågor i förfarandet som den tredje personen önskar ta upp i sin skriftliga inlaga.
3. Vid ett beslut om att tillåta en sådan inlaga ska tribunalen beakta bland annat
 - a) om tredje personen har ett betydande intresse i förfarandet, och
 - b) i vilken utsträckning inlagan skulle hjälpa tribunalen vid avgörandet av en saklig eller rättslig fråga som har samband med förfarandet, genom att tillföra perspektiv, särskilda kunskaper eller insikter som skiljer sig från dem som parterna i tvisten har.
4. Den inlaga som lämnas in av en tredje person ska
 - a) vara daterad och undertecknad av den person som lämnar in inlagan på den tredje personens uppdrag,
 - b) vara kortfattad och under inga omständigheter längre än vad som tillåts av tribunalen,
 - c) ge tydligt uttryck för tredje personens ståndpunkter i frågor, och
 - d) endast ta upp frågor som omfattas av tvisten.
5. Tribunalen ska se till att sådana inlagor inte stör eller blir orimligt betungande för förfarandet, eller på ett otillbörligt sätt påverkar en part i tvisten. Tribunalen får vid behov anta lämpliga förfaranden för att hantera flera inlagor.
6. Tribunalen ska se till att parterna i tvisten ges rimlig möjlighet att lägga fram sina synpunkter på alla inlagor från en tredje person.

ARTIKEL 4

1. Konfidentiell eller skyddad information, enligt definitionen i punkt 2 och enligt beskrivningen i punkterna 3–9, får inte göras tillgänglig för allmänheten.
2. Konfidentiell eller skyddad information består av
 - a) konfidentiella affärsuppgifter,
 - b) uppgifter som enligt detta avtal skyddas från att göras tillgängliga för allmänheten, och
 - c) uppgifter som skyddas från att göras tillgängliga för allmänheten, när det gäller uppgifter från svaranden enligt svarandens lagstiftning och när det gäller andra uppgifter enligt den lag eller de bestämmelser som fastställts vara tillämpliga på utlämnandet av sådana uppgifter av tribunalen.
3. Om en annan handling än en instruktion eller ett beslut från tribunalen ska göras tillgänglig för allmänheten i enlighet med artikel 1.1 i denna bilaga ska den part i tvisten, icke tvistande part eller tredje person som lämnat in handlingen vid tidpunkten för inlämnandet av handlingen
 - a) ange om den gör gällande att handlingen innehåller uppgifter som ska skyddas från offentliggörande,
 - b) tydligt ange dessa uppgifter vid inlämnandet av dem till tribunalen och
 - c) omedelbart eller inom den tidsfrist som fastställts av tribunalen överlämna en redigerad version av handlingen som inte innehåller dessa uppgifter.
4. Om en annan handling än en instruktion eller ett beslut från tribunalen ska göras tillgänglig för allmänheten i enlighet med ett beslut av tribunalen enligt artikel 1.2 i denna bilaga, ska den part i tvisten, den icke tvistande part eller den tredje part som lämnat in handlingen inom 30 dagar efter tribunalens beslut om att handlingen ska göras tillgänglig för allmänheten ange om den gör gällande att handlingen innehåller uppgifter som ska skyddas från offentliggörande och lämna in en redigerad version av handlingen som inte innehåller dessa uppgifter.
5. Om en redigering föreslås enligt punkt 4 får varje part i tvisten utöver den part som lämnat in handlingen i fråga göra invändningar mot den föreslagna redigeringen och/eller föreslå att handlingen redigeras på ett annat sätt. Alla sådana invändningar eller motförslag ska göras inom 30 dagar från mottagandet av förslaget till redigerad handling.
6. Om en instruktion, ett beslut eller en skiljedom från tribunalen ska göras tillgänglig för allmänheten i enlighet med artikel 1.1 i denna bilaga ska tribunalen ge alla parter i tvisten möjlighet att yttra sig om i vilken grad handlingen innehåller uppgifter som måste skyddas från offentliggörande och föreslå en redigering av handlingen för att förhindra offentliggörandet av dessa uppgifter.
7. Tribunalen ska avgöra alla frågor som rör en föreslagen redigering av handlingar enligt punkterna 3–6, och ska efter eget gottfinnande fastställa i vilken utsträckning uppgifter som finns i de handlingar som ska göras tillgängliga för allmänheten, ska redigeras.
8. Om tribunalen fastställer att uppgifter i en handling inte ska redigeras enligt punkterna 3–6 eller att en handling inte bör hindras från att göras tillgänglig för allmänheten, kan

varje part i tvisten, icke tvistande part eller tredjeperson som frivilligt lämnat in handlingen till registret, inom 30 dagar efter tribunalens beslut

- a) återkalla hela eller delar av den handling som innehåller sådana uppgifter från registret över skiljeförfarandet, eller
 - b) lämna in handlingen på nytt i en form som överensstämmer med tribunalens beslut.
9. Varje part i tvisten som vid ett hörande har för avsikt att använda uppgifter som den gör gällande är konfidentiella eller skyddade ska underrätta tribunalen om detta. Tribunalen ska, efter samråd med parterna i tvisten, besluta om dessa uppgifter ska skyddas och vidta åtgärder för att förhindra att skyddade uppgifter blir offentliga i enlighet med artikel 2 i denna bilaga.
10. Uppgifter ska inte göras tillgängliga för allmänheten om dessa uppgifter, om de görs tillgängliga för allmänheten, skulle äventyra skiljeförfarandets integritet i enlighet med punkt 11.
11. Tribunalen kan, på eget initiativ eller efter ansökan av en part i tvisten och efter samråd med parterna i tvisten när så är möjligt, vidta lämpliga åtgärder för att begränsa eller skjuta upp offentliggörandet av uppgifter om ett sådant offentliggörande skulle äventyra skiljeförfarandets integritet
- a) genom att försvåra insamlandet eller framtagningen av bevis, eller
 - b) genom att leda till otillåten påverkan mot vittnen, de tvistande parternas advokater, eller medlemmar av tribunalen, eller
 - c) vid jämförbara undantagsfall.

ARTIKEL 5

Förenta nationernas generalsekreterare ska genom Uncitrals sekretariat fungera som arkiv och göra uppgifter tillgängliga för allmänheten i enlighet med denna bilaga.

ARTIKEL 6

I de fall denna bilaga föreskriver att tribunalen ska agera efter eget gottfinnande ska tribunalen utöva denna befogenhet med beaktande av

- a) allmänintresset för öppenhet i avtalsbaserade lösningar av investeringstvister och i det berörda skiljeförfarandet, och
- b) de tvistande parternas intresse av en rättvis och effektiv lösning av deras tvist.

BILAGA 9

ARBETSORDNING FÖR SKILJEFÖRFARANDEN

Allmänna bestämmelser

1. I avsnitt B (Lösning av tvister mellan parterna) i kapitel tre (Tvistlösning) och i denna bilaga gäller följande definitioner:

rådgivare: en person som anlitas av en part för att ge råd till eller biträda den parten i samband med skiljenämndsförfarandet,

skiljeman: en ledamot av en skiljenämnd som inrättats i enlighet med artikel 3.29 (Tillsättande av skiljenämnden).

biträde: en person som, inom ramen för en skiljemans mandat, utför utredningsarbete eller lämnar bistånd till en skiljeman.

klagande part: den part som i enlighet med artikel 3.28 (Inledande av skiljeförfarande) begär att en skiljenämnd ska tillsättas.

svarande part: den part som påstås ha överträtt de bestämmelser som avses i artikel 3.25 (Tillämpningsområde).

skiljenämnd: en nämnd som tillsatts i enlighet med artikel 3.29 (Tillsättande av skiljenämnden).

företrädare för en part: en person som är anställd inom eller utsedd av en parts offentliga förvaltning (ministerier, myndigheter eller andra organ), och företräder denna part i tvister angående detta avtal.

2. Denna bilaga ska gälla för tvistlösningsförfaranden enligt kapitel 3 (Tvistlösning) avsnitt B (Lösning av tvister mellan parterna) såvida inte parterna kommer överens om något annat.
3. Den svarande parten ska ansvara för administrationen av tvistlösningsförfarandet i organisatoriskt hänseende, särskilt anordnandet av utfrågningar, om inget annat överenskommits. Parterna ska dela lika på utgifterna för de organisatoriska aspekterna, inklusive utgifterna för skiljemännen.

Meddelanden

4. Parterna och skiljenämnden ska översända framställningar, meddelanden, skriftliga inlagor eller andra handlingar med e-post, och också sända ett exemplar per fax, rekommenderat brev, med budtjänst eller inlämning mot kvitto eller genom något annat telekommunikationsmedel som lämnar bevis för att de avsänts. Om inte något annat kan bevisas, anses ett e-postmeddelande ha mottagits samma dag det sändes.
5. En part ska skicka en elektronisk kopia av alla skriftliga inlagor och genmälen till var och en av skiljemännen och samtidigt till den andra parten. En papperskopia av dokumentet ska också tillhandahållas.
6. Alla meddelanden ska skickas till direktören för sektionen för Nordamerika och Europa vid Singapores handel- och industriministerium respektive till Europeiska kommissionens generaldirektorat för handel
7. Rättelse av mindre skrivfel i en framställan, ett meddelande, en skriftlig inlaga eller annan handling med anknytning till skiljenämndsförfarandet får, om inte den andra parten motsätter sig detta, ske genom att man ger in en ny handling i vilken ändringarna tydligt anges.

8. Om sista inlämningsdagen för en handling infaller på en officiell helgdag i Singapore eller i unionen, får handlingen lämnas in nästa arbetsdag.

Inledande av skiljeförfarandet

10. a) Om skiljemännen, i enlighet med artikel 3.29 (Tillsättande av skiljenämnden) eller punkt 22, 24 eller 51 i denna bilaga, väljs genom lottning, har företrädare för båda parter rätt att vara närvarande när lottdragningen görs.
- b) Om parterna inte kommer överens om något annat, ska de inom sju dagar från det att skiljenämnden tillsatts sammanträffa med nämnden för att besluta om sådana frågor som parterna eller skiljenämnden anser lämpliga, bland annat arvode och kostnadsersättning som ska utgå till skiljemännen. Skiljemän och företrädare för parterna kan delta i detta möte via telefon eller videokonferens.
11. a) Om parterna inte kommer överens om något annat inom sju dagar från det att skiljenämnden tillsatts, ska skiljenämndens mandat vara
”att mot bakgrund av de relevanta bestämmelserna i avtalet, undersöka den fråga som avses i begäran om tillsättandet av skiljenämnden enligt artikel 3.28, att avgöra denna åtgärds förenlighet med de bestämmelser som avses i artikel 3.25 genom rättsliga och/eller faktiska slutsatser, och skälen till dessa, och att meddela sitt avgörande i enlighet med artiklarna 3.31 och 3.32.”.
- b) När parterna har enats om skiljenämndens mandat, ska de omedelbart anmäla detta till skiljenämnden.

Inledande skriftliga inlagor

12. Den klagande parten ska inge sin inledande skriftliga inlaga senast 20 dagar efter det att skiljenämnden tillsattes. Den svarande parten ska inge sitt skriftliga genmäle senast 20 dagar efter det att den inledande skriftliga inlagan ingavs.

Skiljenämndens arbete

13. Skiljenämndens ordförande ska leda nämndens samtliga möten. Skiljenämnden får delegera rätten att fatta beslut i administrativa frågor och procedurfrågor till ordföranden.
14. Om inte annat föreskrivs i kapitel 3 (Tvistlösning) avsnitt B (Lösning av tvister mellan parterna) får skiljenämnden använda vilka hjälpmedel den vill för fullgörandet av sin uppgift, inbegripet telefon, telefax eller dataförbindelser.
15. Endast skiljemän har rätt att delta i skiljenämndens överläggningar, men nämnden kan tillåta att dess biträden är närvarande vid överläggningarna.
16. Skiljenämnden ska ensam vara behörig att formulera sina avgöranden och får inte delegera denna uppgift.
17. Om det uppkommer en procedurfråga som inte täcks av kapitel 15 (Tvistlösning) avsnitt B (Lösning av tvister mellan parterna) och dess bilagor, får skiljenämnden, efter

att ha samrått med parterna, besluta om ett lämpligt förfarande som är förenligt med dessa bestämmelser.

18. Om skiljenämnden anser att en gällande tidsfrist i förfarandet behöver ändras eller att någon annan administrativ ändring eller ändring av förfarandet behöver göras, ska den skriftligen underrätta parterna om skälen till ändringen eller anpassningen och ange vilken tidsfrist eller anpassning som den anser vara nödvändig.

Ersättande

19. Om en skiljeman är förhindrad att delta i förfarandet, avsäger sig sitt uppdrag eller måste ersättas, ska en ersättare utses i enlighet med artikel 3.29 (Tillsättande av skiljenämnden).
20. Om en part anser att en skiljeman inte uppfyller kraven i uppförandekoden i bilaga 11 (nedan kallad uppförandekoden) och därför bör ersättas, ska parten anmäla detta till den andra parten inom 15 dagar efter det att parten fått kännedom om omständigheterna kring skiljemannens bristande uppfyllande av uppförandekoden.
21. Om en part anser att en annan skiljeman än skiljenämndens ordförande inte uppfyller kraven i uppförandekoden, ska parterna samråda och, om de är överens om det, ersätta skiljemannen och utse en ersättare enligt det förfarande som fastställs i artikel 3.29 (Inrättande av skiljenämnden).
22. Om parterna inte kan enas om behovet av att ersätta en skiljeman, får endera parten begära att ärendet hänskjuts till skiljenämndens ordförande, vars beslut ska vara slutgiltigt.

Om ordföranden till följd av en sådan begäran kommer fram till att en skiljeman inte uppfyller kraven i uppförandekoden, ska en ny skiljeman utses.

Den part som har valt den skiljeman som måste ersättas, ska utse en skiljeman bland de återstående relevanta personerna på den förteckning som upprättats enligt punkt 2 i artikel 3.44 (Förteckningar över skiljemän). Om en part inte kan utse en skiljeman inom fem dagar efter skiljenämndens ordförandes beslut, ska ordföranden i kommittén eller dennes ställföreträdare utse en skiljeman, genom lottning bland de återstående relevanta personer på den förteckning som upprättats enligt punkt 2 i artikel 3.44 (Förteckningar över skiljemän), inom tio dagar efter skiljenämndens ordförandes beslut.

Om den förteckning som avses i punkt 2 i artikel 3.44 (Förteckningar över skiljemän) inte har upprättats vid den tidpunkt som krävs enligt punkt 4 i artikel 3.29 (Tillsättande av skiljenämnden), ska den part som har valt den skiljeman som måste ersättas eller, om den parten inte kan, ordföranden i kommittén eller dennes ställföreträdare utse en skiljeman inom fem dagar efter skiljenämndens ordförandes beslut,

- a) om parten hade underlåtit att föreslå enskilda personer, bland de återstående personer som föreslagits av den andra parten enligt punkt 2 i artikel 3.44 (Förteckningar över skiljemän),
- b) om parterna inte kunnat enas om en förteckning över namn enligt punkt 2 i artikel 3.44 (Förteckningar över skiljemän), bland de personer som parten föreslagit enligt punkt 2 i artikel 3.44 (Förteckningar över skiljemän).

23. Om en part anser att skiljenämndens ordförande inte uppfyller kraven i uppförandekoden, ska parterna samråda och, om de är överens om det, ersätta ordföranden och utse en ersättare enligt det förfarande som fastställs i artikel 3.29 (Tillsättande av skiljenämnden).
24. Om parterna inte kan enas om behovet av att ersätta ordföranden, får endera parten begära att ärendet hänskjuts till en neutral tredje part. Om parterna inte kan enas om en neutral tredje part, ska frågan hänskjutas till någon av de återstående personerna på den förteckning som avses i punkt 1 i artikel 3.44 (Förteckningar över skiljemän). Personens namn ska dras genom lottning av kommitténs ordförande eller dennes ställföreträdare. Denna persons beslut om behovet av att ersätta ordföranden ska vara slutligt.
- Om personen anser att den ursprungliga ordföranden inte uppfyller kraven i uppförandekoden, ska parterna komma överens om en ersättare. Om parterna inte kan enas om en ny ordförande, ska ordföranden för kommittén eller dennes ställföreträdare genom lottning välja bland de återstående personerna på den förteckning som avses i punkt 1 i artikel 3.44 (Förteckningar över skiljemän). Till de återstående personerna på förteckningen ska inte, i förekommande fall, räknas den person som beslutade att den ursprungliga ordföranden inte uppfyller kraven i uppförandekoden. Valet av den nya ordföranden ska göras inom fem dagar efter beslutet att ordföranden måste ersättas.
25. Förhandlingarna i skiljenämnden ska skjutas upp under den tid som det tar att slutföra de förfaranden som fastställs i punkterna 19, 20, 21, 22, 23 och 24 i denna bilaga.

Höranden

26. Ordföranden ska fastställa dag och tid för höranden i samråd med parterna och de andra skiljemännen samt skriftligen meddela parterna dessa uppgifter. Om förhandlingen är offentlig, ska den part som ansvarar för administrationen av förfarandet i organisatoriskt hänseende också offentliggöra dessa uppgifter. Förutsatt att inte någon part motsätter sig detta, får skiljenämnden besluta att inte anordna något hörande.
27. Om parterna inte kommer överens om något annat ska hörandet äga rum i Bryssel om Singapore är klagande part och i Singapore om unionen är klagande part.
28. Skiljenämnden får anordna ytterligare höranden om parterna är överens om detta.
29. Samtliga skiljemän ska närvara under alla höranden i deras helhet.
30. Följande personer äger rätt att närvara vid ett hörande, oavsett om förfarandena är öppna för allmänheten eller ej:
- a) parternas företrädare,
 - b) parternas rådgivare,
 - c) administrativ personal, tolkar, översättare och protokollförare och
 - d) skiljemännens biträden.

Endast parternas företrädare och rådgivare får yttra sig inför skiljenämnden.

31. Senast fem dagar före ett hörande ska vardera parten till skiljenämnden, och samtidigt till den andra parten, överlämna en förteckning över namnen på de personer som på

deras vägnar muntligen kommer att framföra synpunkter eller göra en föredragning vid hörandet, liksom namnen på andra företrädare eller rådgivare som kommer att närvara.

32. Skiljenämndernas höranden ska vara offentliga, såvida parterna inte beslutar att de ska vara delvis eller helt stängda för allmänheten. Om hörandena är öppna för allmänheten ska, om parterna inte kommer överens om något annat, följande gälla:

- a) Den offentliga visningen ska ske genom samtidig intern-tv-sändning till ett separat visningsrum på platsen för skiljeförfarandet.
- b) Registrering för den offentliga visningen av hörandet ska krävas.
- c) Ljud- eller videoinspelning eller fotografering ska inte vara tillåtna i visningsrummet.
- d) Nämnden ska ha rätt att begära stängda dörrar under en del av hörandet för att behandla frågor som rör konfidentiella uppgifter.

Skiljenämnden ska sammanträda bakom stängda dörrar när en parts inlagor och framställningar innehåller konfidentiella uppgifter. I undantagsfall ska nämnden när som helst och på eget initiativ eller på begäran av någon av parterna ha rätt att genomföra hörandet bakom stängda dörrar.

33. Skiljenämnden ska leda hörandet på följande sätt, varvid den klagande parten och den svarande parten ska tilldelas lika lång tid:

Uppgiftsinlämningar

- a) Den klagande partens inlaga.
- b) Den svarande partens svarsinlaga.

Genmälen

- a) Den klagande partens genmäle.
- b) Den svarande partens replik på genmälet.

34. Skiljenämnden får när som helst under hörandet ställa frågor till parterna.
35. Skiljenämnden ska sörja för att det görs en utskrift av varje hörande och för att parterna snarast möjligt får ett exemplar av denna.
36. Parterna får inom tio dagar från det att hörandet ägde rum inge en kompletterande skriftlig inlaga till skiljenämnden, och samtidigt till den andra parten, rörande frågor som tagits upp under hörandet.

Skriftliga frågor

37. Skiljenämnden får när som helst under ett förfarande ställa skriftliga frågor till en av eller båda parterna. Vardera parten ska erhålla ett exemplar av alla frågor som ställs av skiljenämnden.
38. Vardera parten ska också samtidigt tillhandahålla den andra parten ett exemplar av sitt skriftliga svar till skiljenämnden. Parterna ska ges tillfälle att skriftligen lämna synpunkter på den andra partens svar inom fem dagar från det att svaret lämnades.

Sekretess

39. Parterna och deras rådgivare ska upprätthålla sekretessen beträffande skiljenämndens förhandlingar när dessa hålls bakom stängda dörrar enligt punkt 32 i denna bilaga, om överläggningarna och nämndens interimrapport och om alla skriftliga inlagor till och kommunikation med panelen. Vardera parten och dess rådgivare ska iaktta sekretess beträffande alla uppgifter som den andra parten lämnar till skiljenämnden och som enligt den parten är konfidentiella. Om en parts inlägga till skiljenämnden innehåller konfidentiella uppgifter ska den berörda parten på begäran av den andra parten också inom femton dagar tillhandahålla en icke-konfidentiell version av inlagan som kan offentliggöras för allmänheten. Inget i denna bilaga ska hindra en part från att offentliggöra sina egna ståndpunkter, under förutsättning att parten, när den hänvisar till uppgifter som lämnats av den andra parten, inte lämnar ut några uppgifter som den andra parten har angett som konfidentiella.

Ensidiga kontakter

40. Skiljenämnden får inte sammanträffa med, höra eller på något annat sätt kontakta någon av parterna i den andra partens frånvaro.
41. En skiljeman får inte diskutera någon aspekt av den fråga förfarandet gäller med någon av eller båda parterna i de andra skiljemännens frånvaro.

Amicus curiae-inlagor

42. Om parterna inte kommer överens om något annat inom tre dagar räknat från dagen för tillsättandet av skiljenämnden, får skiljenämnden av parternas berörda fysiska eller juridiska personer ta emot skriftliga inlagor som den inte begärt, förutsatt att de inges inom tio dagar räknat från dagen för tillsättandet av skiljenämnden, att de är kortfattade och under inga omständigheter längre än 15 maskinskrivna sidor, eventuella bilagor inbegripna, och att de har direkt relevans för den sakfråga som provas av skiljenämnden.
43. Inlagan ska innehålla en beskrivning av den fysiska eller juridiska person som inger inlagan, med uppgift om personens medborgarskap eller etableringsort, art av verksamhet och finansieringskällor samt på vilket sätt personen berörs av skiljeförfarandet. Inlagan ska inges på de språk som parterna valt i enlighet med punkt 46 i denna bilaga.
44. Skiljenämnden ska i sitt avgörande förteckna samtliga inlagor som den tagit emot och som överensstämmer med kraven i punkterna 42 och 43 i denna bilaga. Skiljenämnden ska inte vara skyldig att i sitt avgörande kommentera argumenteringen i sådana inlagor. Alla inlagor som skiljenämnden tar emot enligt denna bilaga ska överlämnas till parterna för synpunkter.

Brådskanie fall

45. I sådana brådskanie fall som det hänvisas till i kapitel 3 (Tvistlösning) avsnitt B (Lösning av tvister mellan parterna) ska skiljenämnden, efter samråd med parterna, på lämpligt sätt anpassa de tidsfrister som anges i denna bilaga och underrätta parterna om anpassningarna.

Översättning och tolkning

46. Vid de samråd som avses i artikel 3.26 (Samråd), och senast under det sammanträde som avses i punkt 10 b i denna bilaga, ska parterna sträva efter att enas om ett gemensamt arbetsspråk för förfarandena inför skiljenämnden.
47. Parterna får lämna synpunkter på en översatt version av en handling som upprättats i enlighet med denna bilaga.
48. I händelse av skiljaktigheter vid tolkningen av detta avtal ska skiljenämnden ta hänsyn till det faktum att detta avtal förhandlades fram på engelska.

Beräkning av tidsfrister

49. Om en part till följd av tillämpningen av punkt 8 i denna bilaga tar emot en handling en annan dag än den dag då den andra parten tar emot samma handling, ska eventuella tidsfrister som fastställs på grundval av dagen för mottagandet av den handlingen börja löpa från och med den senare av dessa dagar.

Andra förfaranden

50. Denna bilaga är också tillämplig på förfaranden enligt punkt 2 i artikel 3.34 (Rimlig tidsperiod för att följa skiljenämndens avgörande), punkt 2 i artikel 3.35 (Översyn av åtgärder som har vidtagits för att följa skiljenämndens avgörande), punkt 3 i artikel 3.36 (Tillfälliga åtgärder om skiljenämndens avgörande inte följs) och punkt 2 i artikel 3.37 (Översyn av åtgärder som har vidtagits för att följa skiljenämndens avgörande efter antagandet av tillfälliga åtgärder om skiljenämndens avgörande inte följs). De tidsfrister som fastställs i denna bilaga ska anpassas enligt de särskilda tidsfrister som har fastställts för antagandet av skiljenämndens avgörande i dessa övriga förfaranden.
51. Om den ursprungliga skiljenämnden, eller vissa av dess ledamöter, inte skulle ha möjlighet att åter sammanträda för förfarandena enligt punkt 2 i artikel 3.34 (Rimlig tidsperiod för att följa skiljenämndens avgörande), punkt 2 i artikel 3.35 (Översyn av åtgärder som har vidtagits för att följa skiljenämndens avgörande), punkt 3 i artikel 3.36 (Tillfälliga åtgärder om skiljenämndens avgörande inte följs) och punkt 2 i artikel 3.37 (Översyn av åtgärder som har vidtagits för att följa skiljenämndens avgörande efter antagandet av tillfälliga åtgärder om skiljenämndens avgörande inte följs), ska förfarandet i artikel 3.29 (tillsättande av skiljenämnden) tillämpas. Tidsfristen för tillkännagivandet av skiljenämndens avgörande ska då förlängas med 15 dagar.

BILAGA 10

MEDLINGSFÖRFARANDE VID TVISTER MELLAN PARTERNA

ARTIKEL 1

Mål och tillämpningsområde

1. Syftet med denna bilaga är att underlätta att finna en ömsesidigt godtagbar lösning genom ett heltäckande och skyndsamt förfarande med bistånd av en medlare.

2. Denna bilaga ska, om inte annat föreskrivs, tillämpas på alla åtgärder som omfattas av detta avtal och som påverkar handeln eller investeringar mellan parterna negativt.

ARTIKEL 2

Begäran om upplysningar

1. Innan medlingsförfarandet inleds får en part när som helst skriftligen begära upplysningar om en åtgärd som har en negativ inverkan på handeln eller på investeringarna mellan parterna. Den part som mottar en sådan begäran ska inom 20 dagar tillhandahålla ett skriftligt svar.
2. Om den svarande parten anser att det är omöjligt att svara inom 20 dagar ska den meddela den begärande parten skälen till förseningen tillsammans med en bedömning av när den tidigast kan lämna sitt svar.

ARTIKEL 3

Inledande av förfarandet

1. En part får när som helst begära att parterna ska inleda ett medlingsförfarande. En sådan begäran ska sändas skriftligen till den andra parten. Begäran ska vara så detaljerad att den tydligt redogör för den begärande partens ärende och ska
 - a) ange den särskilda åtgärd som berörs,
 - b) innehålla en redogörelse för de påstådda negativa effekter som den begärande parten anser att åtgärden har, eller kommer att ha, på handeln eller investeringarna mellan parterna, och
 - c) förklara på vilket sätt den begärande parten anser att dessa effekter har ett samband med åtgärden.
2. Den part till vilken en sådan begäran riktas ska välvilligt beakta denna och besvara den genom att skriftligen godta eller avslå begäran inom tio dagar från mottagandet.

ARTIKEL 4

Val av medlare

1. Parterna ska sträva efter att komma överens om en medlare senast 15 dagar efter mottagandet av svaret på den begäran som avses i punkt 2 i artikel 3 (Inledande av förfarandet) i denna bilaga.
2. Om parterna inte kan enas om en medlare inom den fastställda tidsfristen, kan någon av parterna begära att ordföranden för handelskommittén eller dennes ställföreträdare utser medlaren genom lottning bland personerna på den förteckning som upprättats enligt punkt 2 i artikel 3.44 (Förteckningar över skiljemän). Företrädare för båda parter har rätt att vara närvarande när lottdragningen görs.
3. Ordföranden i kommittén eller dennes ställföreträdare ska utse medlaren inom fem arbetsdagar efter det att begäran enligt punkt 2 ingetts.

4. En medlare får inte vara medborgare i någon av parterna, om parterna inte kommer överens om något annat.
5. Medlaren ska på ett opartiskt och öppet sätt bistå parterna när det gäller att bringa klarhet i åtgärden och dess eventuella negativa effekter på handel och investeringar och när det gäller att nå en ömsesidigt godtagbar lösning. Bilaga 11 ska i tillämpliga delar gälla för medlare. Reglerna 4–9 och 46–49 i bilaga 9 ska också gälla i tillämpliga delar.

ARTIKEL 5

Regler för medlingsförfarandet

1. Inom 10 dagar efter det att medlaren har utsetts ska den part som begärt medlingsförfarandet skriftligen lägga fram en detaljerad problembeskrivning för medlaren och den andra parten, särskilt om hur åtgärden i fråga fungerar och dess negativa inverkan på investeringar. Inom 20 dagar efter den dag då denna beskrivning läggs fram får den andra parten skriftligen lämna sina synpunkter på problembeskrivningen. Varje part får i sin problembeskrivning respektive i sina synpunkter ta med alla uppgifter som de bedömer vara relevanta.
2. Medlaren får besluta om det lämpligaste tillvägagångssättet för att bringa klarhet i den aktuella åtgärden och dess eventuella negativa effekter på investeringar. Medlaren får särskilt organisera möten mellan parterna, gemensamt eller enskilt samråda med dem, söka bistånd från eller rådfråga relevanta experter och berörda parter samt tillhandahålla allt ytterligare stöd som parterna begär. Medlaren ska dock samråda med parterna innan han eller hon söker bistånd från eller samråder med relevanta experter och berörda parter.
3. Medlaren kan ge råd och föreslå en lösning för bedömning av parterna, som kan godta eller förkasta denna eller komma överens om en annan lösning. Medlaren får dock inte ge råd eller synpunkter på om den aktuella åtgärden är förenlig med detta avtal.
4. Förfarandet ska äga rum på den parts territorium till vilken begäran riktas, eller efter överenskommelse på annan plats eller på annat sätt.
5. Parterna ska sträva efter att nå en ömsesidigt godtagbar lösning inom 60 dagar från det att medlaren har utsetts. I avvaktan på en slutlig överenskommelse får parterna överväga eventuella tillfälliga lösningar.
6. Lösningen får antas genom ett beslut av kommittén. Varje part får för en sådan lösning ställa som krav att alla nödvändiga interna förfaranden ska ha slutförts. Ömsesidigt godtagbara lösningar ska göras tillgängliga för allmänheten. Den version som offentliggörs får dock inte innehålla uppgifter som enligt en part är konfidentiella.
7. Förfarandet avslutas
 - a) genom att parterna antar en ömsesidigt godtagbar lösning, på dagen för antagandet av den lösningen,
 - b) genom en överenskommelse mellan parterna i någon etapp av förfarandet, på dagen för den överenskommelsen,

- c) genom en skriftlig förklaring från medlaren, efter samråd med parterna, om att ytterligare medling inte är meningsfull, på dagen för den förklaringen, eller
- d) genom en skriftlig förklaring från en part efter det att parterna har undersökt ömsesidigt godtagbara lösningar under medlingsförfarandet och efter att ha övervägt eventuella råd och lösningsförslag från medlaren, på dagen för den förklaringen.

ARTIKEL 6

Genomförande av en ömsesidigt godtagbar lösning

1. När parterna har kommit överens om en lösning ska varje part vidta de åtgärder som behövs för att genomföra den ömsesidigt godtagbara lösningen inom den överenskomna tidsfristen.
2. Den genomförande parten ska skriftligen underrätta den andra parten om alla steg eller åtgärder som vidtagits för att genomföra den ömsesidigt godtagbara lösningen.
3. På parternas begäran ska medlaren för parterna skriftligen lägga fram ett utkast till en rapport med en kort sammanfattning av i) den åtgärd som varit föremål för förfarandet, ii) det förfarande som följts, och iii) den ömsesidigt godtagbara lösning som förfarandet resulterade i, inklusive eventuella tillfälliga lösningar. Medlaren ska ge parterna 15 dagar på sig att lämna synpunkter på utkastet till rapport. Efter att ha övervägt de synpunkter som parterna lämnats inom tidsfristen ska medlaren inom 15 dagar lämna en skriftlig slutrapport till parterna. Denna rapport får inte innehålla någon tolkning av detta avtal.

ARTIKEL 7

Förhållande till tvistlösning

1. Medlingsförfarandet påverkar inte parternas rättigheter och skyldigheter enligt kapitel 3 (Tvistlösning) avsnitt B (Lösning av tvister mellan parterna).
2. Medlingsförfarandet är inte avsett att ligga till grund för tvistlösningsförfaranden inom ramen för detta avtal eller något annat avtal. I sådana tvistlösningsförfaranden får en part inte stödja sig på eller lägga fram som bevisning och en nämnd eller panel får inte beakta
 - a) den andra partens ståndpunkter under medlingsförfarandet,
 - b) det faktum att den andra parten har meddelat att den är beredd att godta en lösning rörande den åtgärd som medlingen gäller, eller
 - c) råd eller förslag från medlaren.
3. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 6 i artikel 5 (Regler för medlingsförfarandet) i denna bilaga och såvida inte parterna kommer överens om annat, är alla steg i förfarandet, inklusive eventuella råd eller föreslagna lösningar, konfidentiella. En part får dock offentliggöra att medling äger rum.

ARTIKEL 8

Tidsfrister

Alla tidsfrister som anges i denna bilaga får ändras genom överenskommelse mellan parterna.

ARTIKEL 9

Kostnader

1. Varje part ska stå för sina egna utgifter för deltagandet i medlingsförfarandet.
2. Parterna ska dela alla utgifter som rör organisatoriska aspekter lika, inklusive för medlarens ersättning och utgifter. Medlarens ersättning ska överensstämma med vad som föreskrivs i regel 10 b i bilaga 9.

ARTIKEL 10

Översyn

Fem år efter detta avtals ikraftträdande ska parterna samråda med varandra om behovet av att ändra medlingsförfarandet mot bakgrund av de erfarenheter som gjorts och utvecklingen av motsvarande mekanism inom WTO.

BILAGA 11

UPPFÖRANDEKOD FÖR SKILJEMÄN OCH MEDLARE

Definitioner

1. I denna uppförandekod avses med

skiljeman: en ledamot av en skiljenämnd som inrättats i enlighet med artikel 3.29 (Tillsättande av skiljenämnden).

kandidat: en person vars namn finns upptaget i den förteckning över skiljemän som avses i artikel 3.44 (Förteckning över skiljemän) och som kan komma att utses till ledamot av en skiljenämnd enligt artikel 3.29 (Tillsättande av skiljenämnden).

biträde: en person som, inom ramen för en skiljemans mandat, utför utredningsarbete eller lämnar bistånd till en skiljeman.

förfarande: om inget annat anges, ett förfarande inför en skiljenämnd i enlighet med kapitel 3 (Tvistlösning) avsnitt B (Lösning av tvister mellan parterna).

personal: i förbindelse med en skiljeman, sådana personer, andra än biträden, som står under skiljemannens ledning och överinseende.

Förpliktelser inom ramen för förfarandet

2. Under hela förfarandet ska alla kandidater och skiljemän undvika oegentligheter och sådant som kan ge intryck av oegentligheter, vara oberoende och opartiska, undvika direkta och indirekta intressekonflikter och i sitt uppträdande iaktta stränga normer så att integriteten och objektiviteten i tvistlösningsförfarandet bibehålls. Skiljemännen

ska inte ta emot instruktioner från någon organisation eller regering vad gäller frågor som tagits upp i en nämnd. Före detta skiljemen ska fullgöra de förpliktelser som fastställs i punkterna 15, 16, 17 och 18 i denna uppförandekod.

Skyldighet att lämna uppgifter

3. En kandidat ska, före bekräftelsen av att hon eller han har utsetts till skiljeman enligt kapitel 3 (Tvistlösning) avsnitt B (Lösning av tvister mellan parterna), uppge sådana intressen, förbindelser eller andra omständigheter som kan påverka hans eller hennes oberoende eller opartiskhet eller som rimligen skulle kunna ge upphov till ett intryck av oegentligheter eller partiskhet i förfarandet. Kandidaten ska i detta syfte vidta alla rimliga åtgärder för att söka utröna om sådana intressen, förbindelser eller andra omständigheter föreligger.
4. En kandidat eller skiljeman ska enbart till kommittén lämna uppgifter som rör faktiska eller möjliga överträdelser av denna uppförandekod, så att parterna kan ta ställning till dem.
5. En kandidat som utsetts till skiljeman ska även fortsättningsvis vidta alla rimliga åtgärder för att söka utröna om sådana intressen, förbindelser eller andra omständigheter som avses i punkt 3 i denna uppförandekod föreligger och i så fall uppge dessa. En skiljeman ska vara fortsatt bunden av denna skyldighet att uppge intressen, förbindelser eller andra omständigheter som uppstår under något skede i förfarandet, så fort skiljemannen blir medveten om dem. Skiljemannen ska skriftligen uppge sådana intressen, förbindelser eller andra omständigheter till kommittén, så att parterna kan ta ställning till dem.

Skiljemännens uppgifter

6. En utsedd skiljeman ska utföra sitt uppdrag samvetsgrant och med erforderlig skyndsamhet under hela förfarandet, med iakttagande av ärlighet och omsorg.
7. En skiljeman ska endast ta ställning till de frågor som uppkommer inom ramen för förfarandet och som är nödvändiga för ett avgörande och får inte delegera sina uppgifter till någon annan.
8. En skiljeman ska vidta alla lämpliga åtgärder för att säkerställa att hans eller hennes biträden och personal är medvetna om och följer bestämmelserna i punkterna 2, 3, 4, 5, 16, 17 och 18 i denna uppförandekod.
9. En skiljeman får inte ha några ensidiga kontakter med avseende på förfarandet.

Skiljemännens oberoende och opartiskhet

10. En skiljeman ska vara oberoende och opartisk och undvika ett agerande som kan ge intryck av oegentligheter eller partiskhet. En skiljeman får inte låta sig påverkas av egna intressen, påtryckningar från utomstående, politiska överväganden, den allmänna opinionen, lojalitet i förhållande till en part eller rädsla för kritik.
11. En skiljeman får varken direkt eller indirekt påta sig förpliktelser eller acceptera förmåner som på något sätt skulle kunna inkräkta, eller synas inkräkta, på hans eller hennes utövande av uppdraget.

12. En skiljeman får inte utnyttja sin ställning som ledamot av skiljenämnden för att främja personliga eller privata intressen och ska undvika åtgärder som kan ge ett intryck av att andra skulle ha särskilda möjligheter att påverka henne eller honom.
13. En skiljeman får inte låta förbindelser eller skyldigheter rörande ekonomi, affärsverksamhet, yrkesliv, familj eller sociala relationer eller ansvar påverka sitt uppträdande eller omdöme.
14. En skiljeman ska undvika att inleda förbindelser eller förvärva ekonomiska intressen som kan påverka hans eller hennes opartiskhet eller som rimligen skulle kunna ge intryck av oegentligheter eller partiskhet.

Före detta skiljemäns förpliktelser

15. En före detta skiljeman ska undvika ett agerande som kan ge intryck av att han eller hon varit partisk vid fullgörandet av sina uppgifter som skiljeman eller gagnats av skiljenämndens avgörande.

Sekretess

16. En skiljeman eller före detta skiljeman får inte vid något tillfälle, för några andra ändamål än de som rör ett förfarande, lämna ut eller använda icke-offentliga uppgifter som rör det förfarandet eller som han eller hon fått kännedom om under förfarandet och får framför allt inte lämna ut eller använda sådan information för att uppnå fördelar för sig själv eller andra eller för att påverka andras intressen.
17. En skiljeman får inte avslöja en skiljenämnds avgörande, eller delar av det, innan det offentliggjorts i enlighet med kapitel 3 (Tvistlösning) avsnitt B (Lösning av tvister mellan parterna).
18. En skiljeman eller före detta skiljeman får inte vid något tillfälle röja vad som framkommit vid överläggningarna i skiljenämnden eller någon skiljemans synpunkter på överläggningarna.

Utgifter

19. Varje skiljeman ska föra register över och lämna in en slutlig redovisning av hur mycket tid som ägnats åt förfarandet och av sina utgifter, samt tid och utgifter för sina assistenter.

Medlare

20. De bestämmelser i denna uppförandekod som gäller skiljemän eller före detta skiljemän ska i tillämpliga delar även gälla medlare.

ÖVERENSKOMMELSE 1

GÄLLANDE SINGAPORES SÄRSKILDA BEGRÄNSNINGAR VAD GÄLLER UTRYMME ELLER TILLGÅNG TILL NATURTILLGÅNGAR

1. Artikel 2.3 (Nationell behandling) får inte tillämpas på åtgärder som avser
 - a) tillförsel av dricksvatten i Singapore,
 - b) ägande, inköp, utveckling, förvaltning, underhåll, användning, utnyttjande och försäljning eller annan avyttring av bostadsfastigheter eller allmännyttiga bostäder i Singapore.
2. Tre år efter ikraftträdandet av detta avtal och därefter vartannat år, om köparens extra stämpelavgift (additional buyer's stamp duty) fortfarande skulle gälla, ska kommittén undersöka om bibehållandet av den extra stämpelavgiften är nödvändigt för att ta itu med stabiliteten på marknaden för bostadsfastigheter. I dessa samråd kommer Singapore att tillhandahålla statistik och information som är relevant för situationen på marknaden för bostadsfastigheter.

ÖVERENSKOMMELSE 2

GÄLLANDE ERSÄTTNING TILL SKILJEMÄN

Vad gäller regel 10 i bilaga 9 bekräftar båda parterna följande överenskommelse:

1. Arvode och kostnadsersättning som ska utgå till skiljemännen ska grunda sig på jämförbara internationella mekanismer för tvistlösning i bilaterala eller multilaterala avtal.
2. Det exakta beloppet av arvoden och kostnadsersättning ska överenskommas av parterna före mötet mellan parterna i skiljenämnden enligt regel 10 i bilaga 9.
3. Båda parterna ska tillämpa denna överenskommelse i god tro i syfte att underlätta skiljenämndens verksamhet.